

Lia na

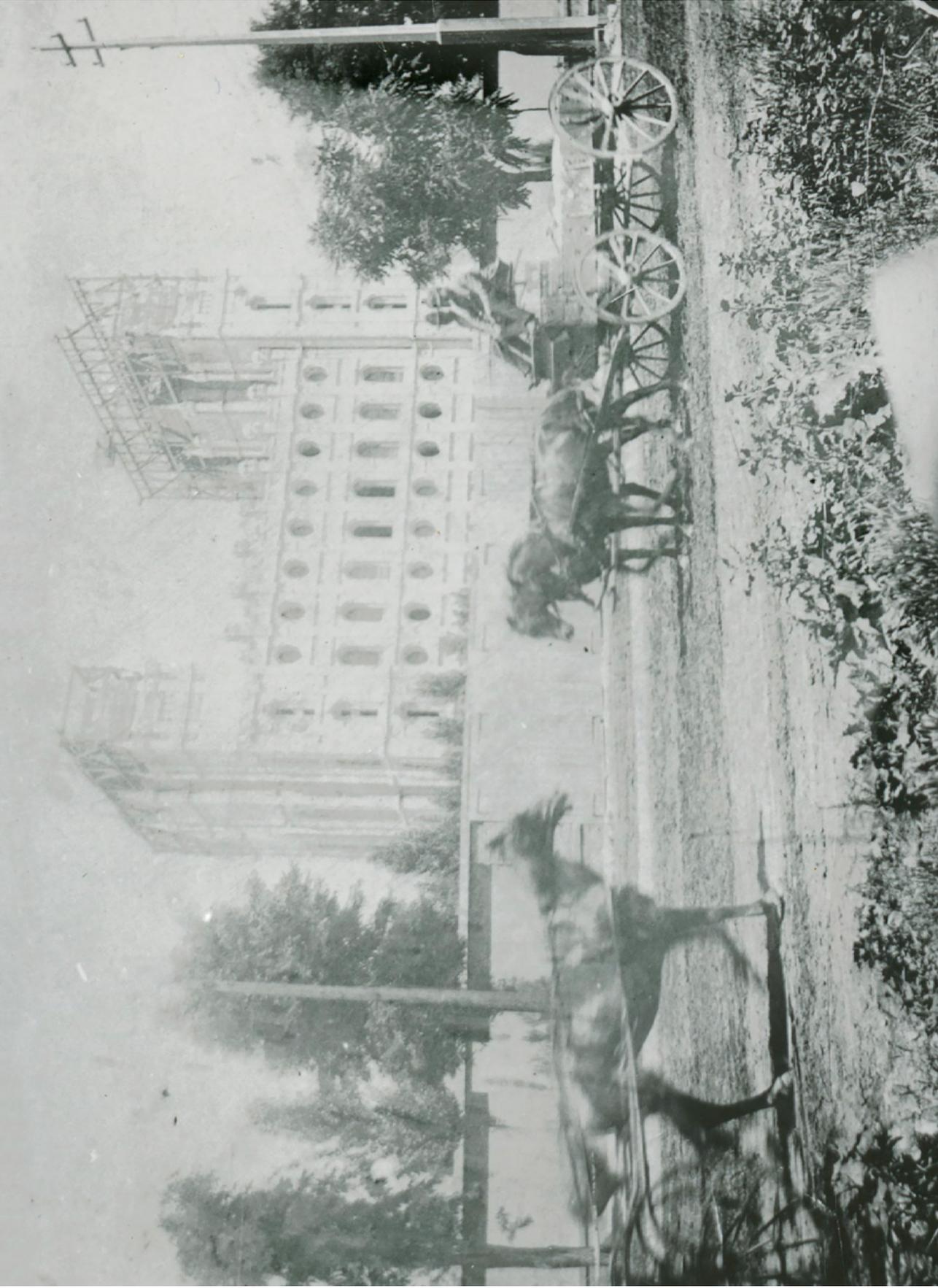
**Kunea na Nomu Salatu
kina Bula Rawati Koya,
tt. 32, 40–43**

Valetabu kei na Tuva Kawa: E dua
na Veisureti mai vei Peresitedi kei
Sister Nelson, t. 14

Sa qai Papitaiso Wale? E Rawa
ni o Veiqaravi ena Gauna Oqo
e Valetabu, t. 20

Na Tolu na iKabakaba ni Wali na
Veisaqasaqa ena Vakamau, t. 22

Na ose kei na giji era pasi ena Valetabu e Salt Lake, e vakaraitaki tiko eke eke ni rauta na 1891. E Peresitedi ni Lotu o Wilford Woodruff (1807–98) ena gauna a vakatabui kina na Valetabu e Salt Lake ena 1893. E vakavulica o koya, “Eda sa vakacolati me da . . . tara valetabu ki vei koya sa Cécere Sara, me da curu kina ka qarava na cakacaka tabu ni veivakabulai vei ira era sa mate” (Nodra Vakavuvuli na Peresitedi ni Lotu: Wilford Woodruff [2004], 94).

iTaba iloloma ni Valenivola ni Itukutuku ni Lotu

4

ITUKUTUKU

4 **iTukutuku ni Mataveiliutaki Taumada: Yaco me Tisaipeli Dina**

Mai vei Peresited Henry B. Eyring

7 **iVaqa ni Veisiko: Ologi ira Era sa Lakosese Tu ena Loloma**

ITUKUTUKU E VAKARAITAKI

14 **Dolavi na Lomalagi ena Cakacaka ni Valetabu kei na Tuvakawa**

Mai vei Peresitedi Russell M. Nelson kei Wendy W. Nelson

20 **Mo Kila ni Bera Ni O Lako: Na Veipapitaisotaki e Valetabu**
 Mai vei Heather J. Johnson
Ni o lewenilotu vou, e rawa ni o curuma na valetabu ena dua na ivolatara yalani ni valetabu. Ogo eso na isau ni taro ena tiko vei iko ni bera ni o lako.

22 **Na Kena Wali na Veisaqasaqa ena Nomu Vakamau**
 Mai vei S. Brent Scharman

28 **Kunea na Veivuke ni oti nona Mate o Nancy**
 Mai vei Darren Wilcox
Ena rawa vakacava me na sosomitaka na noqu yaluma na vakacegu?

32 **"Me da Bula Rawati Keda ka tu Vakataki Keda"**

Na cava na ituwatuva ni bula rawati koya e na Lotu, ka na rawa ni vukei iko vakacava?

TABACAKAKA

8 **Eda Tukuni Karisito: E Sega ni se Bera mo Tovolea Tale Mada Vakarua**
 Mai vei Amber Jensen

10 **Veivakavulici ena iVakarau ni iVakabula: E dua na Elefaniti ena loma ni Valenivuli**
 Mai vei Jessica Griffith kei Richard M. Romney

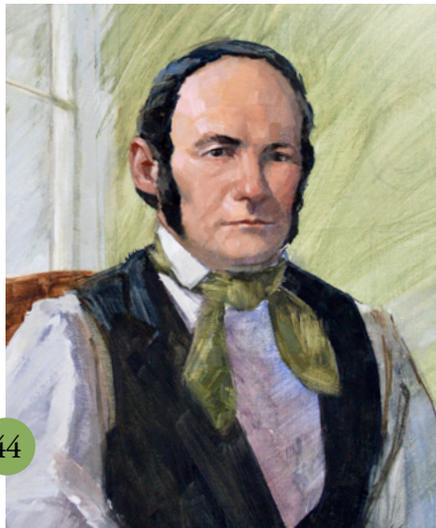
38 **iYaloyalo ni Vakabauta: Ilir Dodaj**

40 **Domodra na Yalododonu Edaidai**

80 **Me Yacova ni Da qai Sota Tale: Vukea e Dua Nikua**
 Mai vei Peresitedi Thomas S. Monson

ENA WAQANA
 iTaba mai vei Leslie Nilsson.

44

44 E Lima na Lesoni vei ira nai Tabagone Qasecake mai vei ira nai Apositolo Gone

Mai vei Matthew C. Godfrey
Na cava eda rawa ni vulica ena gauna ogo mai na veika era a sotava na imatai ni Apositolo ni Veivakalesui mai?

Saga mo raica na Liaona ka vunitaki tiko ena loma ni ilavelave ogo. Me kila: Ena so na gauna noda veilasamaki e rawa ni vakatokai vunitu me veiqaravi!

50 Nai Vakarau Vakarisito
 Mai vei Elder David A. Bednar
E levu cake na loloma titobu nei Jisu, o koya e a vakararawataki vakalevu duadua, vei keda e lailai sara na noda vakararawataki.

54 Ena Rawa ni Veisautaka Vakacava na Nomu Bula na iTukutuku ni Koniferedi
 Mai vei Hadley Griggs

58 Tautauri Matua
 Mai vei Lindsay Hiller
Eratou a vakasaga tiko o ira na noqu ilala meu gunu, ia a qai kaya e dua na ka e dua vei ira na tagane ka veisautaka noqu bula.

60 Vorata na Veimoici ni "iVakarau ni Tabagone"
 Mai vei Charlotte Larcabal

62 iVolakabi: Lamata ena Vakabauta

63 iSaunitaro Mai vei Ira na iLiulu ni Lotu: Mo na Rawa ni Kila ga Vakataki Iko
 Mai vei Peresited Henry B. Eyring

64 Taro kei na Kena iSau
"Me ikuri ni masu kei na vuli ivolanikalou, na cava tale na sala vinaka duadua me vaqacacotaki kina noqu ivakadinadina?"

58

66

66 Mai Paris ki Sapporo
 Mai vei Amie Jane Leavitt
Era vakanamata na gone mai Varamise kei Japani ena dua na ka: e dua na valetabu vou!

68 iSaunitaro mai vua e dua na iApositolo: Ena vukei au vakacava na Yalo Tabu?
 Mai vei Elder Robert D. Hales

69 Noda Tabana

70 Na ilakolako nei Jane
 Mai vei Jessica Larsen
Ni sega na waqa, ena rawa vakacava ki na matavuvale nei Jane me yaco ki Nauwoo?

72 Na MRI kei Sarah
 Mai vei Juliann Doman
E rere o Sarah ni na caka vua na MRI. Na cava tale e rawa ni cakava o koya me vinaka kina?

74 Daukaulotu ni iTukutuku Makawa ni Lotu: E Dua na Parotifa Vou

75 Vukei Tiko, Dua na Penikau ena Dua na Gauna
 Mai vei Caleb H.
E via vukei ira na ise o Caleb—ka ra via veivuke talega e so tale na gone!

76 iTalanoa kei Jisu: E Sikovi Josefa Simici o Jisu
 Mai vei Kim Webb Reid

79 Tabana ni Rokarokataki: Me Vakatabui na Siga ni Vakacegegu

Mekasini Vakaviti ni Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai

Na Mataveiliutaki Taumada: Thomas S. Monson,
Henry B. Eyring, Dieter F. Uchtdorf

Na Kuoramau ni iApositolo Le Tinikarua:

Russell M. Nelson, Dallin H. Oaks, M. Russell Ballard, Robert D. Hales, Jeffrey R. Holland, David A. Bednar, Quentin L. Cook, D. Todd Christofferson, Neil L. Andersen, Ronald A. Rasband, Gary E. Stevenson, Dale G. Renlund

Edita: Joseph W. Sitati

iVukevuke ni Editia: Randall K. Bennett, Carol F. McConkie

Dauvakasala: Brian K. Ashton, Bonnie H. Cordon, LeGrand R. Curtis Jr., Sharon Eubank, Christoffel Golden, Douglas D. Holmes, Erich W. Kopischke, Larry R. Lawrence

Manidia Dairekita: Richard L. Heaton

Dairekita ni Mekasini ni Lotu: Allan R. Loyborg

Manidia ni Bisinisi: Garff Cannon

Manidia Editia: Adam C. Olson

iVukevuke Manidia Editia: Ryan Carr

Veivuke ena Tabaivola: Cremilda Amaral

Volavola kei na Editia: Maryssa Dennis, David Dickson, David A. Edwards, Matthew D. Flitton, Lori Fuller, Garrett H. Garff, LaRene Porter Gaunt, Jon Ryan Jensen, Charlotte Larcabal, Michael R. Morris, Eric B. Murdock, Sally Johnson Odekirik, Joshua J. Perkey, Jan Pinborough, Richard M. Romney, Mindy Anne Selu, Marissa Widdison

Manidia Dairekita ni Cakacaka ni Liga: J. Scott Knudsen

Dairekita ni Cakacaka ni Liga: Tadd R. Peterson

Disaini: Jeanette Andrews, Fay P. Andrus, C. Kimball Bott, Thomas Child, David Green, Colleen Hinckley, Eric P. Johnsen, Susan Lofgren, Scott M. Mooy, Mark W. Robison, Rachel Smith, Brad Teare, K. Nicole Walkenhorst

Kodineita ni iYaya Taqomaki: Collette Nebeker Aune

Manidia ni Tabaivola: Jane Ann Peters

Kena Tabaki: Ira Glen Adair, Connie Bowthorpe Bridge, Julie Burdett, Thomas G. Cronin, Bryan W. Gygi, Ginny J. Nilson, Derek Richardson

Tabaki taumada: Joshua Dennis, Ammon Harris

Dairekita ni Tabaivola: Steven T. Lewis

Dairekita ni Veivotayaki: Troy K. Vellinga

Me vakau na isau ni mekasini, kei na kena vakatataro e so ki na Liaona, Fiji Regional Office, PO Box 90, Suva, 2-20 Lakeba Street, Samabula, Suva, Fiji. E kena isau e \$2.75 dua na yabaki, se \$0.70 na isau ni ilavelave yadudua, me vakavo ga na kena ka tabaki me ivakananumi. Me qai kerei na kena ivakamacala tale e so mai na Valenivolavola Liu ni Lotu, e na talevoni 3388900 e Suva.

Me baleta na sausaumi kei na kena isau ena taudaku kei Amerika kei Kenada, veitaratara ki na nomuni sitoa ni Lotu se iluilui ni tabanalevu se tabana.

Me qai vakau na ivola kei na vakatataro ena parokaramu ni kompiuta ena liahona.lds.org; ena i-meli kei na liahona@ldschurch.org; se ena meli kei na Liaona, Rm. 2420, 50 E. North Temple St., Salt Lake City, UT 84150-0024, USA.

Na Liaona (vakadewataka na iVola i Momani ni "kabasi" se "idiusidusi") sa vakadewataka oti ena vosa vaka- Albania, Armenia, Bislama, Bulgaria, Cambodia, Cebuano, Jaina, Jaina (vakararawataka), Croatia, Czech, Denmark, Necaladi, Valagi, Estonia, Viti, Finiladi, Varanise, Jamani, Kiriki, Idia, Hungary, Aisiladi, Idonisia, Itali, Japani, Kiribati, Korea, Latvia, Lithuania, Malaqasi, Masela, Mongolia, Nowei, Poladi, Potukali, Romania, Rusia, Samoa, Slovenia, Sipeni, Suwiteni, Swahili, Tagalog, Taiti, Tai, Toga, Ukraine, Urudu, kei na Vietnam. (E duidui na gauna me taba kina ena veivosa yadudua.)

© 2017 mai na Intellectual Reserve, Inc. Dodonu kece e taqomaki. Tabaki e Amerika

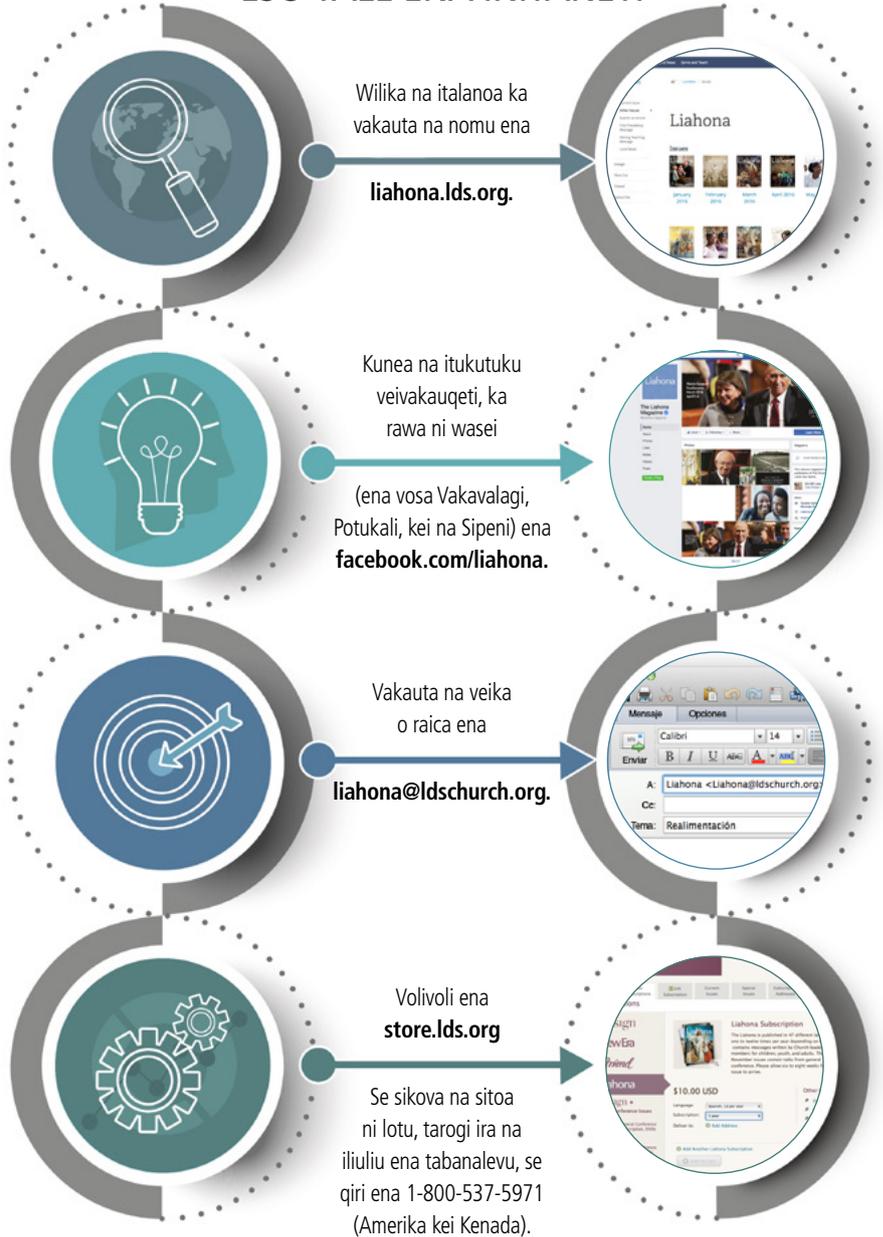
Sa rawa me lavetaki na veitukutuku kei na iyaloalo era tiko ena Liaona me baleta na inaki eso, cakacaka ni lotu sega ni saumi se vakayagataki ga e vale. Ena sega ni rawa me lavetaki na veiyaloalo eso kevaka era sega ni vakadonui mai vei kena itaukei. Na vakatataro baleta na Dodonu ni Lavetaki me na vakau yani ki na Intellectual Property Office, 50 E. North Temple St., Salt Lake City, UT 84150, USA; i-meli: cor-intellectualproperty@ldschurch.org.

For Readers in the United States and Canada:

October 2017 Vol. 20 No. 3 LIAONA (USPS 311-480) Fijian (ISSN 1096-5122) is published four times year (April, May, October, and November) by The Church of Jesus Christ of Latter-day Saints, 50 East North Temple, Salt Lake City, UT 84150. USA subscription price is \$4.00 per year; Canada, \$4.80 plus applicable taxes. Periodicals Postage Paid at Salt Lake City, Utah. Sixty days' notice required for change of address. Include address label from a recent issue; old and new address must be included. Send USA and Canadian subscriptions to Salt Lake Distribution Center at address below. Subscription help line: 1-800-537-5971. Credit card orders (Visa, MasterCard, American Express) may be taken by phone. (Canada Post Information: Publication Agreement #40017431)

POSTMASTER: Send all UAA to CFS (see DMIM 507.1.5.2). NONPOSTAL AND MILITARY FACILITIES: Send address changes to Distribution Services, Church Magazines, PO Box 26368, Salt Lake City, UT 84126-0368, USA.

ESO TALE ENA INITANETI

MA VAKATARAKILA MAI NA GETTY IMAGES

ULUTAGA ENA ILAVELAVE OQO

Na naba e tukuna tiko na imatai ni tabana ni tukutuku o ya.

bula rawati koya, 32, 40,
41, 42, 43

Bula vakalou, 60

Cakacaka, 32, 41, 43

Cakacaka ni valetabu, 14,
20, 66

iSe, 75

iVakadinadina, 63, 64

Jisu Karisito, 28, 50, 76

Kalou na Tamada, 4, 7, 8,
14, 38, 63, 76

Koniferedi raraba, 54

Lewenilotu Vou, 20
Loloma, 7

Masu, 63, 64

Matabose ni Dauveivaka-
vulici, 10

Mate, 28, 38

Rarawa, 28

Siga ni vakacegu, 79

Tukutuku Makawa ni
Lotu, 44, 70, 74, 76

Tuva Kawa, 14

Vakabauta, 28, 32, 62

Vakacegu, 28

Vakamau, 22

Vakatisaipeli, 4

Valetabu, 66, 69

Veiqaravi, 38, 75, 80

Veivakacegui, 28, 72

Veivakarayarataki

vakaicaba, 58

Veivutuni, 8

Vosa ni Vuku, 58

Vuli ivolanikalou, 64

Yalo Tabu, 68, 72

**Mai vei Peresited
Henry B. Eyring**

Matai ni Daunivaka-
sala ena Mataveiliu-
taki Taumada

YACO ME TISAPELI DINA

Ena veisoqoni kece ni sakaramede, e noda na madigi meda yalataka vua na Tamada Vakalomalagi ni da na daunanuma na iVakabula ka muria na Nona ivakaro me tiko ga kina kei keda na Yalona (raica na Moronai 4:3; 5:2; V&V 20:77, 79). Na daunanumi Koya ena yaco ga mai vei keda ni da taura na Yacana vei keda. Eda cakava vakakina ena sala e vuqa ia vakabibi ga ena gauna eda qaravi ira na tani ena Yacana, wilika na Nona vosa tabu, ka masulaka meda kila na cava e vinakata o Koya meda cakava.

E yaco vei au ena noqu papitaisotaka e dua na cauravou. Au kila niu sa kacivi mai vei ira na italai digitaki ni iVakabula ena kaulotu meu vakavulica na Nona kosipeli ka vakadinadintaki Koya kei na Nona Lotu dina. Keirau a yalataka kei na noqu itokani vakadaukaulotu vua e dua na cauravou ni na vakasavasavataki o koya ena kaukauwa ni Veisorovaki i Jisu Karisito, ni papitaiso ena nona vakabauta na iVakabula mai vua e dua na Nona italai sa tiko vua na lewa.

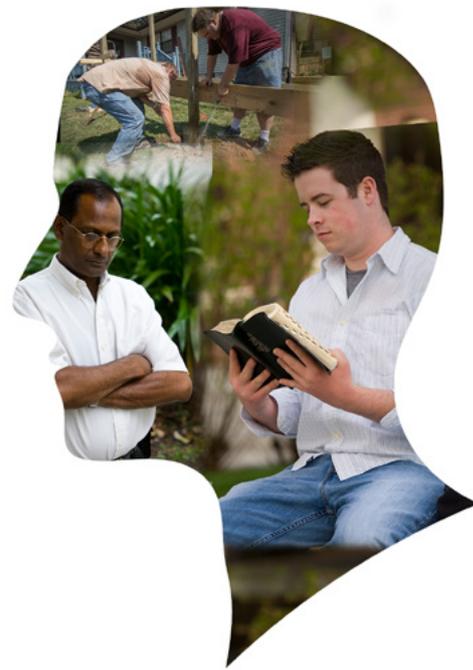
Niu laveta cake mai na cauravou ena wai ni tobu ni veipapitaisotaki, e vakasolokakana mai ki daligaqu, “Au sa savasava, au sa savasava.” Ena gauna vata oya, au vakananuma na Nona papitaiso na iVakabula mai vei Joni na Dauveipapitaisotaki ena Uciwai na Joretani. Ka levucake, niu qai nanuma niu cakava tiko na cakacaka ni veivakabulai ni iVakabula sa vakaturicake mai na mate ka sa bula tiko—ka tiko kina na Yalo Tabu, me vakataki Joni.

Vei au kei keda kece, na noda vakasamataka na iVakabula e dodonu me levucake me na vakararavi tiko ga ki na dua na kila se veika e sotavi kei Koya. E rawa ni da vakayacora na digidigi ena veisiga ka na toro voleka tiko yani Vua ena gauna oqo.

E digidigi rawarawa duadua beka sai koya na wiliki ni ivolanikalou. Ni sa caka vakakina, eda vakila ni da sa voleka Vua. Vei au, na volekati koya sara e yaco mai niu wilika na Vola i Momani. Ena matai ni miniti au wilika kina na veiwase ena 2 Nifai, au rogoca ena noqu vakasama na domodrau o Nifai kei Liai ni rau vakamacalataka tiko na iVakabula me vakaga e rau kilai Koya vakatamata. Au vakila ni yacovi au mai e dua na yalo ni volekati koya.

Vei iko, ena rawa ni so tale na vanua ena ivolanikalou ena toroi iko voleka yani Vua. Ia, ena gauna cava kei na vanua cava ga o wilika kina na vosa ni Kalou, ka vakananuma na iVakabula ena yalomalumalumu kei na gagadre dina, ena vakalevutaki cake na nomu gagadre mo taura vei iko ena veisiga ni nomu bula na Yacana.

Na gagadre oqori ena veisautaka na nomu veiqaravi ena Lotu ni Turaga. O na masu vua na Tamada Vakalomalagi me veivuke ena kena vakalevulevui na veikacivi ena vaka e lailai vei iko. Na veivuke o na kerea sai koya na nomu guilecavi iko ka vakanamata vakalevu cake ki na veika e vinakata na iVakabula vei ira o sa kacivi mo veiqaravi kina.

Au sa vakila na Ligana kei na Nona volekati au ena noqu veiqaravi vei iratou na luvequ niu a masu meu kila meu na vukei iratou vakacava me ratou kunea na vakacegu ena solia duadua ga na kosipeli. Ena veigauna oqo, au sega ni kauwai vakalevu ena noqu rawaka vakaitubutubu, ia, au kauwaitaka ga vakalevu na nodratou rawaka na luvequ.

Na gagadre me da solia vei ira eda veiqaravi kina na veika ena solia vei ira na iVakabula ena veimuataki ki na masu e *vakatakekere* vua na Tamada Vakalomalagi, ena yalodina ena yaca i Jisu Karisito. Ni da masu ena sala oqori—ena yacana na iVakabula, ni da vakabauti Koya—ena sauma na Tamada. E dau tala mai o Koya na Yalo Tabu me veituberi, veivakacegui, ka vakayaloqaqataki keda. Baleta na Yalo e dau vakadinadinataka tu ga na noda iVakabula (raica na 3 Nifai 11:32, 36; 28:11; Ica 12:41), na noda rawa ni lomana na Turaga ena yaloda taucoko,

noda nanuma kecega, ena vakalevu-taki cake na noqu kaukauwa (raica na Marika 12:30; Luke 10:27; V&V 59:5).

Na veivakalougatataki ni nanuma tale mai ni veisiga sa oti kei na gauna oqo ena tekivu me lako mai vakamalua ka dei ni da qaravi Koya, kana

magiti ena Nona vosa, ka masu ena vakabauta ena Yacana. Na vakalesui mai ni nanuma oqo ena moici keda me da tisaipeli dina ni Turaga o Jisu Karisito ena Nona matanitu e vuravura oqo—kei na noda na tu kei Tamana ena vuravura lagilagi oya. ■

VEIVAKAVULICI MAI NA ITUKUTUKU OQO

E vakasalataki keda o Peresitedi Eyring me da nanuma tiko na noda iVakabula ena noda digidigi ni veisiga me da toro voleka tikoga Vua. Vei ira o vakavulica, e rawa ni o wilika na masu ni sakaramede, ka vakabibitaka na veiyalayalati me da dau nanumi Koya (raica na Moronai 4:3; 5:2; V&V 20:77, 79). Navuca mo

sureti ira o vakavulica me ra vola e dua na ituvatuva ni veika era rawa ni cakava ena veisiga yadua me ra nanuma na iVakabula. E rawa talega ni o navuca mo sureti ira me ra masu vua na Tamada Vakalomalagi me baleta na nodra rawaka yadua kei na nodra bula. Navuca mo masulaki ira ena salavata ga oqori.

ITABAGONE

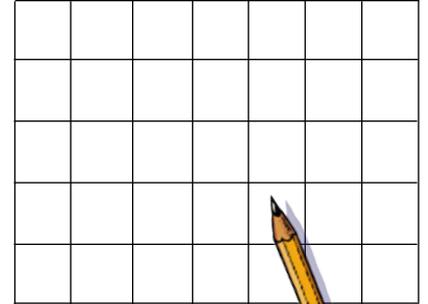
Vakananuma tiko na Turaga Ena Veisiga

Ira na noda itokani, tavi e vale, vuli lesoni, TV—na veika oqo e gadrevi kina na noda vakasama. Ia ena vei macawa, eda yalataka vua na Tamada Vakalomalagi “me [da] na vakananuma [Na Luvena, o Jisu Karisito]” (V&V 20:79).

A tukuna o Peresitedi Eyring “eda digidigi ena veisiga” me vukei keda meda vakananuma na iVakabula. Saga me dua na nomu lalawa ena vula oqo mo vakananuma vakalevu kina na iVakabula ena veisiga. Cakava e dua na nomu ivolanivula ka yalataka mo qarava e dua na ka ena veisiga. A

toqa o Peresitedi Eyring na ka me vaka na wilika na ivolanikalou, masu ena vakabauta, ka qarava na iVakabula kei na vuqa tale na tamata. Ka tu talega na ka me vaka na vula na ivolaniveisiga, tiko ena soqoni ni Lotu, vakarorogo tiko kina koniferedi raraba, lako ki na valetabu, lagata na serenilotu—kei na vuqa tale na ka! Ni da vakananuma na iVakabula ena veisiga, e yalataka o Peresitedi Eyring ni “na lakovi keda mai vakamalua . . . na veivakalougatataki . . . [ka] na sivraki keda meda tisaipeli nona na Turaga o Jisu Karisito.”

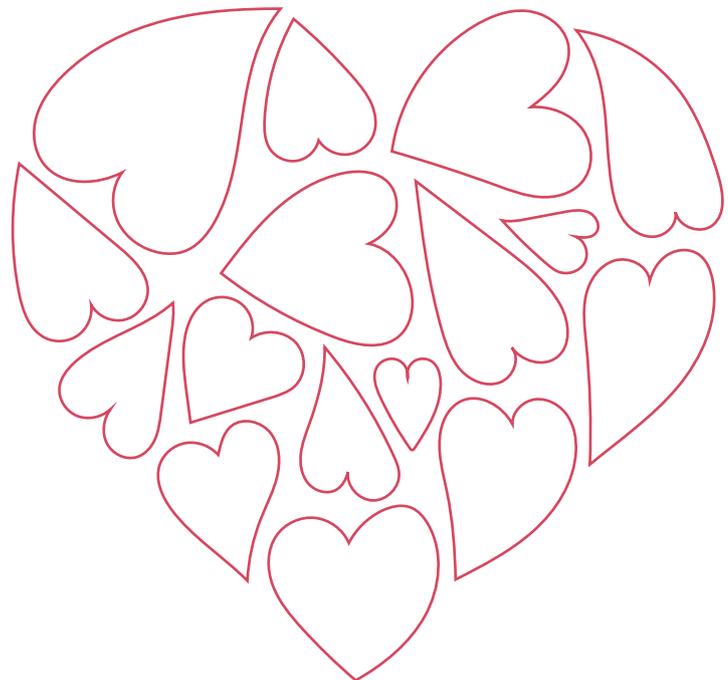
OKOTOVA

GONELALAI

Levu ni Loloma

Ena gauna eda wilika na ivolanikalou se masu, eda rawa ni vakila na levu ni nodrau lomani keda na Tamada Vakalomalagi kei Jisu Karisito. Kalataka e dua na uto ena veigauna o masu kina se wilika na ivolanikalou. Na cava tale o rawa ni cakava mo voleka vei rau na Tamada Vakalomalagi kei Jisu?

Ologi ira Era sa Lakosese Tu ena Loloma

Vulica ena masumasu na itukutuku oqo ka vakasaqara na veivakauqeti vakayalo mo kila na ka mo wasea. Ena vakarautaki ira vakacava na luve ni Kalou yalewa ki na veivakalougatataki ni bula tawamudu na kena kilai deivaki na inaki ni iSoqosoqo ni Veivukei?

“Na kena dina e sega ni dua na matavuvale e uasivi . . . ,” e tukuna o Peresitedi Dieter F. Uchtdorf, na iKarua ni Daunivakasala ena Mataveiliutaki Taumada. Se cava ga na leqa e sotava tiko nomu matavuvale, se cava ga mo cakava me wali kina, na itekivu kei na itinitini ni iwali na loloma cecere, na loloma savasava i Karisito.”¹

Veira era sega ni vakaitavi sara vakataucoko ena kosipeli, e kaya o Linda K. Burton, Peresitedi vakacegu ni Soqosoqo ni Veivukei: “E lomani ira kece na Luvena na Tamada Vakalomalagi. . . . Veitalia na vanua cava ga era tiko kina—ena sala dodonu se sega—e vinakati ira lesu tale ki vale o Koya.”²

“Se vakacava sara na ituvaki ni nodra lakosese tu na [luvemul], . . . ni o vosa se veitalanoa kei ira, mo kakua ni cakava ena cudru, kakua ni cakava codrocodro tu, kakua ni cakava ena yalo ni veicavilaki,” e vakavulica o Peresitedi Joseph F. Smith (1838–1918). “Vosa vakavinaka vei ira.”³

Vakabauta
Matavuvale
Veivukei

E tokaruataka na idusidusi ni Vakabula o Elder Brent H. Nielson ena Vitusagavulu, vei ira na tiko vei ira e tini na tikini siliva ka qai vakayalia e dua: “Vakasaqara me yacova ni o sa kunea. Ni sa yali o koya, na luvemu tagane se yalewa, tacimu se ganemu, . . . ni da sa cakava oti na veika kece eda sa rawata, mo lomana na tamata oqori ena yalomu taucoko. . . .

“Me nodaru na ivakatakila me kilai kina na sala vinaka duadua mera vakalesui mai kina o ira era sa yali tu ena noda bula, ena gauna e gadrevi kina, me tu vei kedaru na vosota kei na loloma nei Tamadaru Vakalomalagi kei na Luvena, o Jisu Karisito, ena gauna vata daru loloma, vakararai tu, ka waraka tu kina na gone cidroi.”⁴

E kaya o Peresitedi Henry B. Eyring, ena Mataveiliutaki

Taumada: “Au sa masu ena vakabauta me vakasaqara ka vakila e dua au lomana na kaukauwa ni Veisorovaki. Au a masu ena vakabauta ni ra na lako yani na agilosi tamata mera vukei ira, ka ra sa tadu mai.

“Sa vakarautaka na Kalou na sala me vakabulai ira kina na Luvena yadua.”⁵

iKuri ni iVolanikalou kei na iTukutuku
Maciu 18:12; Alama 31:35;
3 Nifai 13:32; V&V 121:41–42
reliefsociety.lds.org

IDUSIDUSI

1. Dieter F. Uchtdorf, “Veivakacaucautaki Vei Ira Era Veivakabulai,” *Liaona*, Me 2016, 77–80.
2. Linda K. Burton, in Sarah Jane Weaver, “Sister Burton, Sister Wixom Visit Church’s Pacific Area,” *Church News*, Apr. 2, 2013, lds.org/church/news.
3. *Nodra iVakavuvuli na Peresitedi ni Lotu: Joseph F. Smith* (1998), 254.
4. Brent H. Nielson, “Waraki ni Gone Cidroi,” *Liaona*, Me 2015, 103.
5. Henry B. Eyring, “Kivei Ira na Makubuqu,” *Liaona*, Nove. 2013, 71.

Vakasamataka
Oqo

Ena rawa vakacava me da vakaraitaka na loloma uasivi vei ira era sega ni via bulataka na ivakavuvuli ni kosiplei?

E SEGA NI SE BERA MO TOVOLEA TALE MADA VAKARUA

Mai vei Amber Jensen

Na tamana e dua vei ira na noqu gonevuli e tukuna vei luvena yalewa, "E sega ni se bera mo tovolea mo rawa ka." E solia talega vei keda na Turaga na itukutuku vata oqori.

E gonevuli ena noqu kalasi ni vosa Vakavalagi o Sandra ena ivakatagedede torocake. Ni oti e vica vata na macawa ena loma ni yabaki, e a sega ni cakava o koya e dua na cakacaka ni vuli lesoni e vale. E a dau tetewai voli ga ena nona desi. E dau vakaiulubale voli me baleta na nona sega ni dau vakacavara na nona ka ni vuli, ka a sega saraga ni dua na vakaraitaki se sasaga me rawa ka ena lesoni dredre oqo.

Keirau a duavata kei daunivakasala ni vuli me keitou sa na bose mada kei Sandra, o tamana, kei na so tale na nona qasenivuli me keimami na raicavata na sala cava me sa na taura o koya: e dodonu me taura tiko na kalasi torocake oqo se sa taura ga e dua e rawarawa cake? Ka bibi duadua na taro e sega ni tukuni e bikai tu ena neimami vakanananu kece: ena rawa beka ni keimami kunea e dua na sala me vukei kina o Sandra me rawa ka?

Niu vakabauta tu ni sa soli vakavica vata vei Sandra me tovolea tale me rawa ni rawa ka, ia e digia o koya me vakadrukai, au a gole yani ena bose oya ena yalolailali. Au a nuitaka lo tu me vinakata o koya me biuta na noqu kalasi me rawa niu kua ni leqataki koya tale. Au nanuma au a sa cakava na veika kece e rawa niu cakava ka sa bera sara.

Ena bose oya, na ivakarau nei Sandra e tukuna ga mai ni o koya talega e sa vakatitiqataka na nona rawa ni rawa ka. E wadrava toka ga o koya na teveli niu tukuna tale tiko na nona sega ni rawa ka ena kalasi ni vosa Vakavalagi. Ena nona vakadeitaka tale ga mai na nona qasenivuli ni tukutuku makawa ni a sega ni rawa ka talega ena nona kalasi o Sandra, e sa qai vakasavuya sobu sara na yagona ena idabedabe kau raica rawa ni sa tonawanawa na wai ni matana.

Ena yalololoma, au vakamacalataka vei koya kei tamana kevaka ena vinakata o Sandra me rawa ka ena lesoni dredre eso oqo, e sa na dodonu me veisau na nona ivakarau ka sa mai vakavuna tu na titobu ni qara e sa tu kina o koya, ka ni sa dredre sara.

Na itukutuku mai vei Tamana

Qai vuki yani o daunivakasala ni vuli vei tamai Sandra, e turaga sega soti ni vuli vinaka, ka sega ni matau vua na ituvaki ni koronivuli. Ka qai tarogi koya o daunivaksala kevaka e dua nona taro vei ira na qasenivuli. E kaya o koya ni sega ka vakavinavinakataki keitou ena vinaka keitou sa cakava me baleti Sandra. Ia e gadreva o koya me dua na nona vosa vei luvena yalewa.

E rarawa na yaloqu. Au sa tiko oti ena bose vakaoqo kei ira na itubutubu, ni ra sa vosataki ira vakaca na gone e matadra na qasenivuli kei daunivakasala ni vuli, ka vakalailalitaki ira ni ra sa rui vucesa, sega ni dau vakarorogo, ka sega ni dau sasaga. Au sa tu vakarau meu rogoca tale.

Ia na ka au a rogoca e vakidacalataki au. E a vuki yani na tamani gone yalomalua oqo vei Sandra na luvena yalewa yabaki 16 e sa bikai tu ena madua kei na veivutuni ka kaya yani vua, "E sega ni se bera. E sega ni se bera mo tovolea mo rawa ka. E sega ni se bera dina."

Au a biuta yani na bose oya ena vakavinavinaka ena nona loloma ia au a leqataka ni a sega sara tu ga ni kila o koya na veika me cakava na luvena yalewa me na rawa ni pasi ena gauna oya. E sa rairai dredre saraga me na rawa. E qai tukuni e muri ni a biuta o koya na nona kalasi ni tukutuku makawa ia a sega na noqu kalasi ni vosa Vakavalagi ni biuta.

Ena bogi ni siga oya niu tekiduru meu masu, niu vakananuma tu na noqu malumalumu kau kere veivosoti vua na Tamada Vakalomalagi me vosoti au, au vakila na veika e dodonu meu vulica mai vua na tamai Sandra. Na lomaleqa kei na yalodruka ena

noqu bula e vakavuna meu vakasamataka kevaka e dodonu beka me a soli talega vei au meu tovolea tale mada vakarua. Ena gauna vakaoqori, na Turaga, vaka ga na tamai Sandra, e digitaka me kua ni biuti au ka vakadeitaka vei au: “E sega ni se bera, na luvequ. E sega ni se bera.”

Na iTukutuku ni Kosipeli

Sa vakavica na noda dau vakabauta na nona itukutuku na vunica ni sa sega ni rawa, sa sega nai nuinui? Ia era tuku na vei keda na parofita ni se rawa tiko. E vunautaka o Aisea, “Ka me lesu mai ko koya vei Jiova, ena yalololoma vua, io vei koya na noda Kalou, ni na gugumatua ni lomana” (Aisea 55:7). E vakadinadinataka talega o Momani, “Ia era na vosoti ena veigauna kece ga era sa

veivutuni kina, ena yalodina” (Moronai 6:8 vakamatatataki). Na reki ni kosipeli oqo ni sega ni se bera. Ni vakawaso ma na noda vasaqara na veivosoti, na veivueti ni Turaga ena vakatarai keda meda tekivu vou tale.

E vakauqeti o Sandra ka tekivu tale, ka mai rawa kina na veisau lalai ka bibi. Na veisau oqori e sega ni rawarawa—e gadrevi kina na sasaga bibi me ulabaleta na itovo matau ca—ia e raica kina o koya na isau ni nona sasaga ni sa tekivu me vinaka cake mai vakamalua na nona vuli.

Ena rai vakosipeli, na iotioti ni veika eda rawata ena sega ni wili kina na balavu ni gauna eda a lutu tu kina se na titobu ni qara ena keli eda tu yani kina. Ia, ena yavutaki na nona lewa na noda bula na Turaga na vanua eda sa

gole tiko yani kina, eda sa veivutuni beka, ka vakacava na noda a vakararavi ki na Veisorovaki ni Turaga.

Ni yalani tu noqu kila, au a vakatitiqataka nona rawa ni ulabaleta o Sandra nona cala ni veigauna sa oti. Ni vakatautauvatataki, e sega vakadua ni dauguce na Nona vakanuinui tu na Tamada sa cecere sara ni ra na rawata na veivakabulai ka vakataucokotaki vei Karisito. E sega ni dua na ka na noda lakosese kalia sara tu vakacava, ena dau vakasaqara o Koya na dua. E sa vakamasuti keda na Turaga me sa rauta na noda lako tu vakasese ena ivalavala ca ia meda vakasaqarai Koya ena inuinui kei na kalougata ni Nona Veisorovaki. E dina sara, e sega saraga ni bera. ■

E vakaitikotiko na dauvolaivola mai Virginia, Amerika.

E DUA NA ELEFANITI ENA LOMA NI VALENIVULI

Na matabose ni qasenivuli e sega walega ni veisautaka na sala ni noda veivakavulici; e veisautaka na sala ni noda vuli.

Mai vei Jessica Griffith kei Richard M. Romney

Mekasini ni Lotu

E dua na dredre e dau sotava o Mzwakhe Sitole. Ena nona itutu vakaperesitedi ni Wilivola ni Sigatabu ena tabalevu, a nona itavi ka lesi vua va-Kalou me vakavinakataka na vulici ni kosipeli ena Tabanalevu.¹

Io o ira na lewe ni nona tabana levu e Johannesburg, Sauca Aferika, e so era lako mai ena ituvaki kei na nanamaki e duidui. Eso era vuli vinaka; ka vuqa e sega. Levu era vakavulici ni nodra itutu na gonevuli me ra vakarorogo, ka sega ni dau vosa. Levu era sotava tu na dredre ni tovo qo kei na nodra kila ni dodonu *ruarua* vua na tagane kei na yalewa me ra vakaitavi ena veika e vakavulici e valenilotu kei na vuvale.

“E tu tale tu ga o ira era duidui vosavosa tu na nodra vosa.” a kaya o Brother Sitole. “Ia e uqeti ira yadua na Yalotabu.”

Ena gauna a sevutaki kina na matabose ni qasenivuli kei na *Veivakavulici ena iVakarau ni iVakabula* ena yabaki sa oti, na veitabanalevu kei na tabana ena lomani Lotu era tekivu qarava na nodra matabose ni qasenivuli me ra veitalanoataka, ka vulica, ka cakacakataka na ibalebale ni sala ni veivakavulici vaka na iVakabula.

E sa qai raica kina o Brother Sitole na veivakalougatataki e kauta mai ena nona tabanalevu na matabose ni qasenivuli. Na dredre ni itovo vakavanua ena rawa ni veivosakitaki, na vakaitavi ena kalasi ena vakalevutaki, kei na duidui ni nodra rai

na lewenilotu ena rawa ni kalougata.

Me vaka ira na lewe vuqa e vuravura, o Brother Sitole e vakila na Turaga e sega ni vakayagataka tiko na matabose ni qasenivuli me veisautaka na walewale ni veivakavulici; Ia o Koya e vakayagataka tiko me veisautaka na iwalewale ni noda vuli.

Na Duidui ni Noda Rai me Baleta na Elefaniti

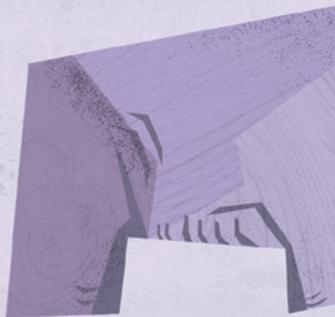
E dua na ka a kunea o Brother Sitole ni o ira na qasenivuli era dau vakauqeti ira na gonevuli mera vakaitavi ena nodra vuli, ena yaga vei ira mai na railevu mai na duidui ni rai e vakarautaki.

Na kila oqo e lako mai vei Brother Sitole ena gauna ni bose ni matabose ni qasenivuli e dua na leweni nona tabana e wasea na italanoa me baleta na tamata mataboko kei na elefaniti, ia a dua na kena veisau. Na italanoa qo e baleta e ono na tamata mataboko, eratou a dui vakamacalataka me baleta na elefaniti (dua na yavana e vaka na duru, na buina e vaka na dali, na ucuna e vaka na paipo ni wai ka

Dali

Lalaga

Iri

mani tomani sara yani) baleta ni ratou dui tara na dui tikini yagona.²

“Tou taura mada na elefaniti e mata-taka tiko na ivakavuvuli ni kosipeli,” a kaya o Brother Sitole. “Meda solia na galala vei ira na lewe ni kalasi me ra wasea na nodra dui rai, me rawa ni ra mai kila vata ena vakalougatataki ira vakacava na kosipeli.”

Sa ikoya oya na vuna era dau dabe wavoki kina ena teveli o ira na qasenivuli ena tabana nei Brother Sitole na gauna ni matabose ni qasenivuli—me dusimaki vakavinaka na veitalanoa. “E vakadeitaka vei keda ni tautauvata na kena na rogoci na domoda,” e kaya o koya.

Ena vakatau ena *Nodra Gagadre*

Mai Tokyo, Japan, Natsuko Soejima a dau vakatitiqataki koya ni sega ni rawa ni veivakavulici vinaka. “Gauna au kacivi kina meu Qasenivuli ni Wilivola ni Sigatabu ni itabagone,” au kaya vei noqu bisopi niu na rere. Ia a qai tukuna o koya na vei kacivi oqo sa mai vua na Kalou, au a mani ciqoma.”

iVakalawalawa, e vakayalolailai taki koya na kalasi baleta na vei dredre yadua era vakaraitaka. E rua na itabagone e dredre na nodrau rogoca na ka. E levu vei ira na lewe ni kalasi era toki mai Japani mai na vei matanitu tale eso era vosa ga vaka Valagi. A rerevaka talega o koya na veisivi ni yabaki mai vei koya kei ira na lewe ni nona kalasi.

Ena gauna ni matabose ni qasenivuli, a qai kunea na sau ni nona taro o Sister Soejima. “Keitou veitalanoataka na nodra lomani o ira na leweni kalasi, kila na yacadra, masulaki ira yadudua, kei na veivakavulici—ka tuberi vakayalo—ena vuku ni *nodra* gagadre,” na ka vakaraitaka o koya, “oqori saraga na eka au tekivu meu cakava.” Au cakava talega e dua na ka au vulica mai ena matabose: “Au vakayagataka ga na vosa e vakasavuya na noqu loloma.”

Na kena macala? “E veisau na yaloqu. Au tekivu vakila na nodra loloma na gonevuli. Au kauwaitaki ira era yali tu kau masulaki ira talega. Ni cava ga e dua na leseni, au sa tekivu vakarau-taka na leseni ka tarava, me rawa niu vakasamataka na noqu isolisoli

ni veivakavulici. E sa dua na ka na noqu marau.”

Sau ni Taro Matailalai

O Brad Wilson, e Qasenivuli ni Wilivola ni Sigatabu mai Minnesota, USA, e dau raica me kua ni dua na qasenivuli e gole, yacova ni ra veitalanoataka na veisau ena yacovi ira ena ka era na vulica ena gauna ni matabose.

“Eda muria na idusidusi vakarautaki ena *Veivakavulici ena iVakarau ni iVakabula*,” kaya o Brother Wilson. “Keitou veitalanoataka na bula era sotava ena nodra itutu vakaqasenivuli, ka keitou veitalanoataka e dua na ulutaga e vakaturi mai. Niu dauveituberi, au dau taro ka umana vata na noqu vakasama. Sa qai vakatovototaki ka muri. Keitou dau wase vakailawalawa lalai ka keitou veitalanoataka, ‘Na cava au na cakava mena duidui mai baleta na neitou bose nikua?’”

O Ron Goodson, e dua na qasenivuli ni koramu ni dikoni ena tabanalevu vata ga, a kaya ni dau kurabui vakalevu ena nona dau “veitavulici” o Brother Wilson ena matabose. “Keirau

Duru

Paipo

Moto

dau veitalanoataka na ivakarau ni veivakavulici na iVakabula,” a kaya o koya. “Ni o dau vakila na yalo, o na vakasamataka, ‘Oqo e dua na ka meu tovolea vata kei na noqu kalasi.’ Ni da vakasamataka na iVakabula ena veisautaka na noda rai. Esa vaka e lailai mai na “Meu vakarautaka na noqu lesoni.’ ka vaka oqo, ‘Na cava era na gadreva o ira na dikoni qo, kau na vukei ira vakacava?”

E nanuma o koya ni a vola ena nona ivolaniveisiga, “au a tiko ena bose ni matabose ni qasenivuli nikua, qo na ka au gadreva meu na vakayacora.” Ia na volaniveisiga oqo e sinai kina

na vei ka au vola me baleta na ka oqo. Koya oqo sa dau vakavakarau yani ni se vo tu na gauna: “Tekivu totolo o na vakauqeti ena lomani macawa.” Koya e dau tarogi ira na dikoni na cava e yaco tiko ena nodra bula: “Au vukei ira vakavinaka niu kilai ira vakavinaka.” Ka dau sureti ira na dikoni mera dau vukei koya ena veivakavulici: “Ni ra cakava qo era vuli talega kina vakavinaka.”³

Au Lagasere Tikoga

“Ena neitou matabose, keitou veitalanoataka na kena rawa ni sureta na Yalo na sere,” a kaya o Jocelyn

Herrington, e dua na qasenivuli nodra na Lalai mai na tabanalevu e Minnesota. “Au a vakavulici ira tiko na Matanisiga. Au nanuma meu lagasere ena gauna era kalakala tiko kina, kau kila ni na totoka.’ Au tekivu lagasere, era tu kece vakadua era qai vakarorogo. Au mani lagasere tikoga. E kauta mai na Yalo, ena gauna e oti kina na noqu lagasere, era dabe vakanomodi, era waraki au tu meu vosa. Keitou veitalanoataka talega na ka oqo [gauna ena matabose], mo wasea na nomu vakadinadina ena gauna donu. Au wasea na noqu ivakadinadina ena vosa era rawa ni kila kina na kena balebale.”

KURI NI TUKUTUKU

Mo ni vulica e levu na ka me baleta na bose ni matabose ni qasenivuli *Veivakavulici ena Vakarau ni Vakabula*, sikova teaching.lds.org.

E kaya o Sister Herrington ni dua na ka na nona dau marautaka ni dau wili ena matabose o ira na qasenivuli ni Lalai. “Keitou dau veitalanoataka na nodra vakavulici na qasecake,” a kaya o koya, “ia na gauna e dau kaya kina o Brother Wilson, ‘Vacava na nodra vakavulici o ira na itabagone? Vacava na nodra vakavulici o ira na gonelalai?’ E kauta lesu mai o koya ni duidui ni yabaki ni bula e tiko kina.”

Mai na Matabose kina Matabose

E Peresitedi tiko ni Wilivola Sigatabu o Adam Martin, ena Tabanalevu mai Calgary, Alberta, Canada, e dau marautaka o koya na veivakasama e dau kau cake mai ena gauna ni matabose ni tabanalevu. “Na Peresitedi ni Soqosoqo ni Veivukei se na Peresitedi ni kuoramu ni talatalaqase ena tuku-na, ‘Keitou na gadrevi ira na qasenivuli mera na vakanamata ena veika oqo.’ eratou sa na kauta cake sara ga mai ena gauna ni [bose] ni matabose ni qasenivuli,” a kaya o koya.

Ena matai ni gauna a tekivu kina na matabose ni qasenivuli, era sega ni namaka tu o ira na qasevuli na cava ena yaco, a mani biuta e vuqa na veisureti me vakamacala taka kina e vuqa na yaya ni vuli e tu ena teaching.lds.org “Qo sa qiqi tiko na polo.” a kaya o koya. “Qo na vanua me veivosakitaki kina na veika e yaco tiko.”

Dua na bose qai yaco wale tikoga e vakatabakidua ena kena muri tiko na Yalo. “Keirau dau veitalanoataka na vakavakarau vakavinaka ka sega ni leqataka na veika kece,” e kaya o koya. “E kaya e dua na marama ni dau vakila ni dodonu me dau wasea na veika kece e tu ena nona tuvatuva ni vuli. Eda rawa ni raica na rarama vei koya ena gauna ni veitalanoataki

NA VEISAU NI SOQONI ENA SIGATABU NI 2018

Ena tekivu na Januери, na veisau ena soqoni ni Matabete i Melikiseteki kei na Soqosoqo ni Veivukei. Na veisau oqo e tarai cake mai ena veika era vulica mai na leweni lotu ena matabose ni qasenivuli. E dua na ivakamacala ni veisau, ka oka kina na lesoni vou ena vakarautaki—tekivu ena vula mai oqo—ena lavelave ni tabanivola ka tabaki ena koniferedi ena mape ni Gospel Library app, kei na LDS.org.

kina na noda muria na veivakauqeti me veidusimaki tiko ena gauna ni veivosaki.”

Vaqara Vata Na iWali

Na veituvaki kece ni vuli e tiko-vata kei na kena isolisoli e rawa ni vakayagataki, na dredre kei na veivakalougatataki. Koya gona oya na vuna e dau yaga kina na matabose, baleta ni solia na galala vei ira na qasenivuli, ena nona veivuke na Yalo me ra vaqara na sau ni *nodra* dredre vakayadua.

E dua na peresitedi ni Wilivola Sigatabu o Geoffrey Reid mai Arizona, Amerika, e kaya na matabose ni qasenivuli e yaga kevaka era kila tiko na qasenivuli ni nodra inaki mera vei vakasalataki: “Era na qai raica ni rawa ni veivuke vei ira na tani.”

Na iteki, e kaya o koya, e saga tiko ni vukei ira na qasenivuli me toso mai na nodra vakananau mai na “Au veiqaravi vinaka beka?” ia mo vakasamataka, “E ciqomi vinaka tiko na itukutuku?”

E dua na qasenivuli ni Lalai ena iteki o Marisa Canova, a kaya ena veivakauqeti a vakila ena gauna ni matabose ni qasenivuli, koya sa dau

vakauqeti ira na Lalai mera dau vei masulaki. Qo e bau yaga, ia ena sega beka ni na vaka oya ena dua na kalasi e qase cake. “Nodra masulaki o ira na lewe ni kalasi levu ni Vakavuvuli ni Kosipeli ena via dredre toka,” a kaya o koya. “Kalougata, era kaya na qasenivuli, ‘Ena rawa vakacava me keimami na veisautaka rawa na ka oqo ena neitou kalasi?’ Ia eda na rawa ni vaqara vata na kena iwali.

“Na ka au vakavinavinakataka me baleta na matabose ni qasenivuli,” a kaya o koya, “ni dau soli veikeimami na gauna me keimami raica lesuva na ka keimami cakava tiko kei na cava keimami cakava tiko. E veivuke vakalevu ni tiko na veitokoni kei na railesu, eda vakila ni cakacaka tiko me da rawata vata e dua na inaki. Au taleitaka talega vakalevu na duidui ni rai era dau dui kauta mai ena teveli. E vukei au mei vakasamataka e vuqa na ka au na sega ni rawa ni vakasamataka vakai au.”

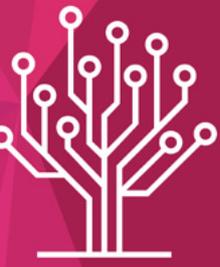
Ni da vaka itavi ka veiwasei ena gauna ni bose ni matabose ni qasenivuli, na noda rai me baleta na elefanti “vakavuvuli ni kosipeli” ena tekivu me veisau. Vakai Brother Sitole mai Aferika, levu vei keda na lewe ni Lotu eda vaqara tiko na igu meda veivakavulici ena sala ni noda Vakabula meda vakavinaka, ka veisautaka na sala ni noda veivakavulici ka veisautaka talega na sala ni noda vuli. ■

IDUSIDUSI

1. Raica na *iVoladusidusi 2: Veiqaravi ena Lotu* (2010), 12.2.2.
2. Na italanoa ivakabalebale e tiko ena Dieter F. Uchtdorf, “What Is Truth?” (Church Educational System devotional for young adults, Jan. 13, 2013), broadcasts.lds.org; kei na Dieter F. Uchtdorf, “What Is the Truth?” *Friend*, 2 ni Maji, 2017.
3. Eso tale na ivakatutu, raica Brian K. Ashton, “Helping Youth Teach,” *Liahona*, Oko, 2016, 24–25.

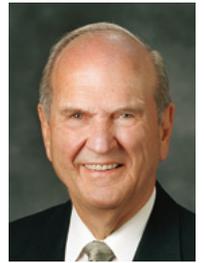

E levu era se nanamaki tu vei ira na nodra itokani era se bula tiko mera vukei ira ena vukudra ena valetabu." E levu era se nanamaki tu vei ira na nodra itokani era se bula tiko mera vukei ira ena vukudra ena valetabu." a tukuna na tukaqu vakarua sa takali ena nona rairai vei tukaqu o A. C. Nelson.

Dolavi NA Lomalagi

ENA CAKACA
NI VALETABU KEI
NA TUVAKAWA

**Mai vei Peresitedi
Russell M. Nelson**

Peresitedi ni Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua

Vata kei Wendy W. Nelson

Ena gauna ni nodrau vakamacala mai Roots Tech 2017, o Peresitedi Russell M. Nelson kei na watina o Wendy rau a sureti ira na Yalododonu Edaidai me masulaka ka vakasamataka na soli bula vakacava era dodonu mera solia me rawa ni caka e levu na cakacaka e valetabu kei na tuvakawa.

Peresitedi Nelson: ena gauna se cauravou kina na tukaqu o A. C. Nelson e yabaki 27, ka se qai tagane vakawati gone ka tama talega, ena gauna e mate kina na tamana. Oti e tolu na vula, nona mai takali kina o tamana, e mai sikovi koya na tukaqu vakarua. Ena na ika 6 ni Epereli, 1891 e mai veisiko kina. E a kurubui vakalevu o Tukai Nelson ena veisiko nei tamana, a vola o koya na veika e lako curuma vei ira na nona matavuvale kei ira na nona itokani.

“Au davo tu ena noqu loga na gauna e curu mai kina o Tamaqu,” a vola o Tukai Nelson. “Koya a lako mai qai mai dabe ena yasa ni noqu loga. A kaya, “I na luvequ, me vaka ni vo vakalailai toka vei au na gauna, au ciqoma na veivakadonui meu mai raici iko ena vica walega na miniti. Au bulabula vinaka tiko na luvequ, ka bau levu toka na ka o vakacakava toka oti na noqu takali.”

Gauna e tarogi koya kina o Tukai Nelson na cava e cakava tiko, a sauma mai o tamana ni osooso tiko vakalevu ena kena wasei tiko na kosipeli Jisu Karisito mai na vuravura ni yalo.

“Sega ni tadra rawa, na luvequ, na levu ni yalo e tu mai na vuravura ni yalo era se sega ni ciqoma tu na kosipeli,” a kaya o koya. “Ia era levu era sa ciqoma tiko mai, kei na cakacaka levu qo esa caka rawa tiko. E levu era se nanamaki tu vei ira na nodra itokani era se bula tiko me ra vukei ira ena vukudra ena valetabu.”

A kaya o Tukaqu Nelson vei tamana, “Keitou sa nakinaki tiko me keitou gole ki valetabu me keitou na vauci vei iko Tamaqu, ena kena gauna totolo sara.”

A. C. Nelson, na tubui Peresitedi Russell M. Nelson.

A sauma mai na tukaqu vakarua: “Qori na luvequ na vuna au lako mai kina meu mai raici iko. E se sega ni keda-tou bulia e dua na matavuvale me tou bula ka tawamudu.”

Gauna a taro kina o Tukaqu Nelson, “Tamaqu, na kospeli e vakavulica tiko na lotu qo e dina?”

Na tamana a qai dusia yani na nodratou itaba na Mata-veiliutaki Taumada ka lili tu ena lalaga ni rumu ni moce.

“Na luvequ, me vaka ga na matata ni o raica tiko na itaba oya, na matata ni dina ni kospeli. Na kospeli i Jisu Karisito e tiko e loma na kaukauwa me vakabulai keda kece na yalewa kei na tagane eda talairawarawa kina ka sega tale ni dua na sala o na rawata kina na veivakabulai ena matanitu ni Kalou. Na luvequ, tautauri kaukauwa tiko ena kospeli. Mo yalo malumalumu, mo masu, mo taura dei na matabete, mo dina, mo yalodina ena yalayala eda sa cakava kei na Kalou. Kakua ni cakava e dua na ka ena sega ni taleitaka na Kalou. Dua na ka na veivakalougatataki e tu ena kospeli. Na luvequ, mo gone vinaka.”

Sister Nelson: Au taleitaka vakalevu na B kece oqo. Mo yalo malumalumu, mo masu, mo taura dei na matabete, mo dina, mo yalodina ena yalayala eda sa cakava kei na Kalou. . . . Mo gonetagane vinaka.” E ono na B e kauta mai vei iko na tukaqu vakarua sa takali. E via rogorogo vata tu

kei Peresitedi Gordon B. Hinckley (1910–2008) vata kei na ono na nona ono na B.¹

Peresitedi Nelson: E cakava o koya, se vakacava? E dua na ka na kena mareqeti vei au ni rawa ni biuta tu mai na tukaqu na itukutuku oqo vei keda. Eda vulica ni na luvei tamana era vauci kece vei koya. Sa mai vakavotukana na inaki ni nona veisiko.

Na Yalo i Ilaija

Peresitedi Nelson: Na yaca rogolevu ena vosanikalou e vakamacalataka na bibi ni matavuvale. Na yacana o Ilaija. EL-AI-JA va Ipiriu na kena balebale “Jiova na noqu Kalou.”² Vakasamataka mada! E cokoti tu ena yacai Elaija ena vosa va Ipiriu ruarua na vosa na Tamana kei na Luvena.

Sister Nelson: A otioti ni parofita o Elaija me taura na kaukauwa ni veivauci ni Matabete i Melikiseteki ni se bera na gauna i Jisu Karisito. Na nona inaki o Elaija me vakatakila e yalodra na gone na yalayala a caka vei ira na qase, io ena vagolea ko koya na lomadra na gone vei ira na qase. Ia kevaka e sega, sa na *vakarusai taucoko* ko vuravura ena nona lako mai” (Josefa Simici—Ai Tukutuku 1:39; mai cava kina na kena vakabibitaki). E sa bau dua na vosa kaukauwa.

Peresitedi Nelson: Na yalo i Ilaija sa “dua na veivakatakilai ni Yalo Tabu e tukuni vakadinadina voli me baleta na bula vakalou ni matavuvale.”³ Me vaka na kena e kune ena iVola Vosa (tuva) Vakaivolatabu, “Na kaukauwa nei Elaija na kaukauwa ni veivauci vaka matabete ena vei ka e vesu se tasere tu e vuravura e vesu se tasere tu mai lomalagi” (“Elaija”).

Sister Nelson: Na gauna eda tukuna kina ni yavala tiko na yalo i Elaija vei ira na tamata me vakauqeti ira mera vaqarai ira era sa mate, eda tukuna tiko na Yalo Tabu e vakauqeti keda meda cakava na vei ka ena vakatarai keda meda vauci kei ira na noda matavuvale ka tawamudu.

Peresitedi Nelson: E dua na ka talei meda vagolea ko koya na lomadra na gone vei ira na qase ena noda tukuna tiko vei ira na bibi ni talanoa ni tuvakawa ena sala e rawarawa ni noda raica kina na vei ka oqo. Au kila nida na raica na ivola ni tuvakawa, na itaba kei na vei ka e vuqa eso ena rawa ni vaqacotaka na nona vakadinadina (raica na Mosaia 1:5). Ena noda na tuvana ena noda lalaga, delani teveli, noda monalivaliva, noda yaya vakalivaliva veikauyaki, eda na rawa ni uqeti meda digidigi vakavinaka ka toso vaka voleka vua na Turaga kei na noda matavuvale.

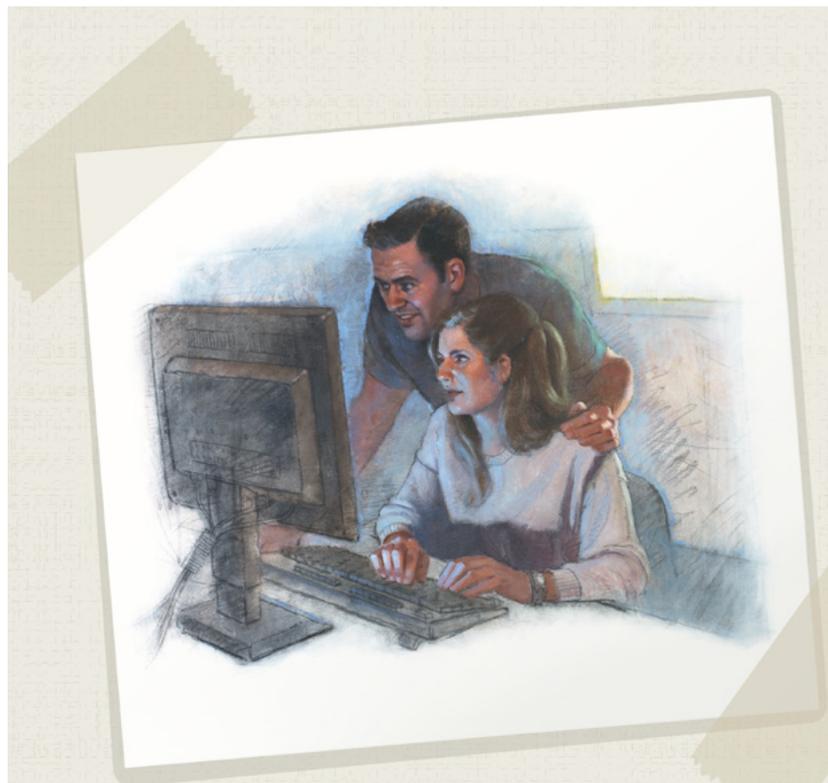
Kevaka eda biuta tu ga ena vakatagedegede ya, ia eda se sega ni da se cakava vinaka na noda itavi. Ni da leweni lotu, na noda uqeti ena cakacaka ni tuvakawa ena vakayaloqagataki tu ena dusidusi mai vua na Turaga ni o ira na noda kawa iliu era na sega ni rawa ni taucoko ke sega o keda (raica na V&V 128:15). Kena ibalebale eda na rawa ni vei semati ena vuku ni cakacaka vakalotu tabu ni valetabu. Eda dodonu meda sema kaukauwa vei ira na noda kawa era sa liu kei ira na wekada era na qai muri mai. Kevaka na noda kumuni talanoa kei na itaba me na yacova mai e dua na kena icavacava—kevaka eda kilai ira na noda kawa era sa liu kei na vei ka vinaka baleti ira, ia eda biuti ira tu me ra vesu tu ena sana kadua ka sega ni da qarava na cakacaka vakalotu vei ira—na duidui qo ena sega ni

vukei ira na noda kawa era se vesu tu ena valeni-veivesu vakayalo.

Sister Nelson: Noda maroroya na vei talanoa makawa vaka oqo e bibi, ia me kua ni ra na vakayagataki tu vei ira na noda kawa' na cakacaka vakalotu. Eda dodonu meda solia na noda gauna vei ira na kawa era sa liu yani meda vaqara na kedra itukutuku.

Peresitedi Nelson: Sa kena balebale noda solia na noda gauna eda vakayagataka tu ena itaviqaravi. E gadrevi meda solia na noda gauna meda veiqaravi ena valetabu kei na cakacaka ni tuvakawa ka wili kina na tuva yaca.

Sister Nelson: Na noda soli bula e kauta mai na veivakalougatataki vakalomalagi.⁴ Au kalougata vakalevu niu kunea e levu na noqu kawa au vakila era sa vakarau tu mera veiyalayalati kei na Kalou ka ciqoma na vei cakacaka tabu vakalotu. Ni toso tiko na gauna au sa qai raica kevaka au cakava tiko na cakacaka ni vei veiqaravi qo ka oti na noqu gauna, noqu kaukauwa kei na

vakasama, kevaka au solia noqu gauna meu vaqara na tukutuku ni cakacaka vakalotu vei ira na noqu kawa sa liu yani meu gole kina valetabu meu lai veisosomitaki vei ira, e tadola na lomalagi ka tekivu drodro tale mai na kaukauwa kei na vakasama. Ia a mani levu tu na gauna meu na sota-va kina na noqu lalawa. Au kila ni dredre, io e dau yaco ena vei gauna. Na cakacaka ivaletabu kei na tuvakawa e kauta mai vei au e dua na marau au kila ni sega ni vaka vuravura qo.

Cakacaka ni Tuvakawa kei na Cakacaka Vakalotu

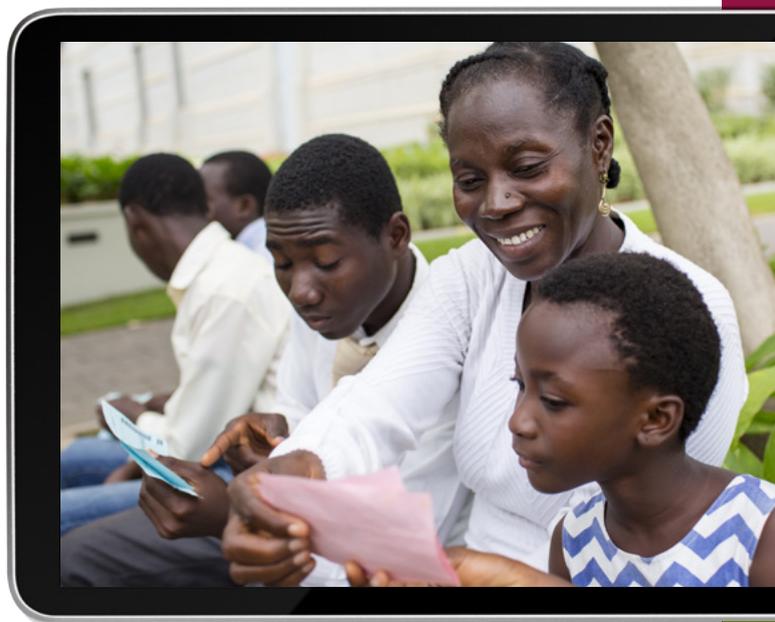
Peresitedi Nelson: Kevaka au a dau kaulotu nikua, o rau na noqu itokani voleka ena lomani tabanalevu se tabana sa ikoya na liuliu ni kaulotu ni tabana kei na dau ni tuvakawa.

Keda na tamata eda sucu vata kaya mai kei na noda gagadre me da kila e dua na ka me baleti ira na kawa era sa liu. Ya e yaco me dua na naki levu nodra na kaulotu. Era vuli na kaulotu mera lomani ira na tamata era vakavulica, era na taroga me baleta na nodra matavuvale. “E rau se bula beka na nomu itubutubu? E rau se bula beka na tubumuni? Ni kilai ira beka na tubumuni vaka va? E dau toso vinaka na veivosaki vei ira era dau kau vaka voleka mai vei ira na kaulotu mera dau veitalanoa taka baleti ira na tamata era lomana.

Ena gauna qo e dau dau bibi vua na kaulotu se lewe ni kaulotu me taroga, “Ni kila beka dua vei ira na tubumuni vakarua? Ni kila beka na yacadra? Na ke macala ni koya na nomu dauvakatataro ena sega ni kila yacana o ratou na lewe walu na tubuna.

Na kaulotu e rawa ni vakatura yani vua: “E tiko e dua noqu itokani e leweni Lotu ena rawa ni vukei iko. Kevaka keitou rawa ni kunea eso na yaca se ratou kece na tubumuni, ena rawa ni taura vakalailai nomuni gauna mo ni lai vaqara ocei na tubumuni vakarua?” Na nomuni tokani e vale ni Lotu, sa ikoya na dauni tuvakawa ni tabana kei na valetabu.

Sister Nelson: Au kila ni dodonu mera vakacegu na kaulotu ni ra kila ni sega ni na tu taudua gauna era vaqarai ira era mera vakavulica era na ciqoma na dina ni kosipeli vakalesui mai vei Jisu Karisito. A veiqaravi vaka daunivakasala ki na va na Peresitedi ni Lotu o Peresitedi George Q. Cannon (1827–1901), e vakavulica ena gauna qo, ira era lewena tiko mai na Lotu me baleta na nodra vei masulaki

ira na nodra kawa sa liu yani me baleta ira era na wekadra era muri jiko mai mera lewena mai Lotu mera rawa ni ciqoma o ira na nodra kawa sa liu na cakacaka bibi vakalotu veisosomitaki.⁵

Na Veivakacerecerei: Sa Cakacaka Ni Matavuvale

Peresitedi Nelson: Na bula vakacerecerei sa cakacaka ni matavuvale. Na bula ni veivakacerecerei ni matavuvale ena rawa ga ena loma ni cakacaka ni veivakabulai vakalotu ni kosipeli nei Jisu Karisito. Na icavacava ni noda sasaga meda marau kina vakamatavuvale—ni da sa taura na noda edaumeni, vauci vata, ka vakarautaki ki na bula tawamudu ena iserau ni Kalou.

Sister Nelson: Na vei kalasi ni Lotu eda curuma, na veigauna eda veiqaravi kina, na veiyalayalati eda cakava vata kei na Kalou, na veicakacaka vakamatabete eda ciqoma, na kece eda cakava e vale ni Lotu e liutaki keda kece tiko ena valetabu, na vale ni Kalou. E levu na kaukauwa e tu vei ira na veiwatini kei ira na luvadra ena cakacaka vakalotu na veivauci gauna eda maroroya kina na noda veiyalayalati.

Peresitedi Nelson: Ena veisiga eda digitaka na vanua eda via bula kina ka tawamudu ena noda vakarau ni vakasama, na ka eda vakila, na ka eda vosataka, kei na noda itovo. A kaya na Tamada Vakalomalagi ni Nona cakacaka kei na lagilagi oya “me ra tucake tale mai na mate na tamata kecega ka rawata na bula tawamudu (raica na Mosese 1:39). Ia o Koya e *vinakata* meda digitaka meda lesu yani vei Koya. O Koya ena sega ni na vakaukauwa taki keda. Na dodonu ni noda maroroya na noda veiyalayalati e

vakaraitaka tiko vei Koya na levu ni noda via lesu tale Vua. Na veisiga e kauti keda mai vaka-voleka vua na tamada ena lagilagi ni nona bula tawamudu. Eda gadreva meda maroroya na noda veiyalayalati, veivutuni ena veisiga, ka vakasaqara ka vaka na noda Vakabula. Ya walega ena qai rawa me tawamudu na noqu matavuvale.

Sister Nelson: qo na noqu vakadinadina ni na vacava na totoka ni bula ena gauna qo, ka wacava na kena dredre eda na sotava, na nomu vaka itavi tiko ena valetabu kei na cakacaka ni tuvakawa ena vaka vinaka taka. Na cava o gadreva tu ena nomu bula na gauna qo? Levu na loloma? Levu na marau? Levu na bula vakaiva-karau? Levu na vakacegu? Levu na gauna vakai-balebale? Levu na nomu vakila na vakasama ni veisau? Levu na lasa? Levu na sau ni taro e taroga na yalomu? Levu na vei semati kei ira na tani? Levu na nomu kila ni ka o wilika ena volanikalou? Levu na sasaga mo loloma kei na veivosoti? Levu na na nomu sasaga mo masu vaka kaukauwa? Levu na nomu na vakayaloqataki ena nomu vakasama ni cakacaka kei na vakarau ni cakacaka e qaravi? Levu na gauna ena vei ka e vaka betena?

Au sa kerekere vakabibi vei kemuni mo ni solia na nomuni gauna vua na Turaga ena nomu vakalevutaka na nomu gauna ni veiqaravi kina ena valetabu kei na cakacaka ni tuva kawa ka raica na ka ena yaco. Qo na noqu vakadinadina ni gauna eda vakaraitaka vua na Turaga ni da dina tiko ena noda vukei ira na noda kawa era sa liu, na tadola o lomalagi eda na qai ciqoma na vei ka eda gadreva.

Peresitedi Nelson: Eda na rawa vakauqeti ena vei siga me baleta na valetabu kei na cakacaka ni tuvakawa. Ia meda cakava e dua naka meda vakila kina na marau qo vakai keda. Au via vaka davora e dua na ibolebole vei keda yadua me baleta na cakacaka totoka qo vata kei na vei ka eda vakila ni da semata tiko na cakacaka qo. Au sureti kemuni mo ni vakasamataka ena

masumasu na solibula cava—ena gadrevi beka na soli ni gauna—e rawa ni caka me levu cake kina na tuvakawa kei na cakacaka ni valetabu ena yabaki oqo.

Eda sa vakaitavi tiko ena cakacaka ni Kalou. Ni sa bula tiko o Koya. Na Karisito ko Jisu. Oqo na Nona Lotu. Eda sa luvena vakayalo. O Koya e rawa ni vakararavi vei keda. ■

Mai na ivakamacala e vakayacori ena RootsTech 2017 Koniferedi ni Tuvakawa mai Salt Lake City, Utah, Amerika, ena Feperueri 11, 2017. Sarava e dua na katokatonu ni vakamacala vaka Peretania, Portuguese, se Spanish, sikova na [lds.org/go/1017Nelson](https://www.lds.org/go/1017Nelson).

IDUSIDUSI

1. Raica na Gordon B. Hinckley, “A Prophet’s Counsel and Prayer for Youth,” *Liaona*, Epe. 2001, 30–41.
2. Raica na iVolavosa ni iVolatabu, “Elaija.”
3. Russell M. Nelson, “A New Harvest Time,” *Ensign*, May 1998, 34.
4. Raica na “Dokai Koya,” *Sere ni Lotu*, naba. 27.
5. Raica *Na Dina ni Kosipeli: Na iVunau kei na Veika e Vola o Peresitedi George Q. Cannon*, comp. Jerreld L. Newquist, 2 vols. (1974), 2:88–89.

MO KILA NI BERA NI O LAKO:

Na Veipapitaisotaki e Valetabu

*E sega ni gadrevi mo wawa. Na lewenilotu kilikili kece sara, oka kina na itabagone
kei na lewenilotu vou, era rawa ni veiqaravi oqo ena valetabu.*

Mai vei Heather J. Johnson

Mekasini ni Lotu

“**M**e da sa tamata, dau goleva wasoma ka taleitaka na valetabu,” e kaya o Peresitedi Howard W. Hunter (1907–95). “Me da vakusakusa wasoma ki valetabu . . . me vaka e vakatara na noda ituvaki yadua. Sa dodonu meda lako, sega walega ni baleti ira na wekada sa ra mate ia me

baleta talega na noda veivakalougata-taki ni sokalou ena valetabu, me baleta na veidokai kei na veitaqomaki era sa tu ena loma ni lalaga rokovi ka vakatabui oya” (“A Temple-Motivated People,” *Ensign*, Feb. 1995, 5).

Na ivakasala oqo e tautauvata vei ira kece na lewenilotu ni Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai—kevaka tale madaga o se qai lewenilotu papitaiso

vou. Ni o sa bulakilikili, e sega tale ni dua na gauna ni wawa mo rawa ni curu ki valetabu. Na gauna ga o sa papitaiso kina ka vakadeitaki, e sa rawa ni soli vei iko e dua na ivolatara yalani ni valetabu.

Na ivolatara oqo ena vakatara mo curu ki valetabu mo cakacaka vakadaveisosomitaki ena papitaiso kei na veivakadeitaki vei ira na qase era sa mate. Ni o veiqaravi ka sokalou e valetabu, ena rawa ni o vaqacacotaka na nomu ivakadinadina ni kosipeli.

Ena imatai ni veika e sotava e valetabu, e a kaya kina o Natalia Lorena Figueroa mai Argentina, “Ena vanua ni papitaiso e valetabu, au sarava e dua na taciqu tagane ni papitaiso ena vukui tukaqu kei iratou noqu momo. Au qai papitaiso vei buqu kei iratou noqu nei. Na reki au vakila e vaka-sakiti. E drodro mai na wainimataqu, kau vakila na kena raragi na lomaqu kau se sega niu vakila e liu.” Na veivakalougatataki vata oqo e waraki ira na rawa ni vakayagataka na ivolatara yalani ni valetabu. ■

TARO DAU TAROGI WASOMA

Meu rawata vakacava na ivolatara yalani?

- E dodonu mo yabaki 12 se qase-cake ka lewe ni Lotu kilikili. Me ra ciqoma na turaga na matabete i Eroni, ena rawa ni caka oqori ena lomani dua na macawa mai na nona papitaiso.
- Mo ciqoma na ivolatara, ena vakatarogi iko na nomu bisopi se peresitedi ni tabana. Na veivakatarogi e via tautauvata kei na kena a vakayacori ni bera nomu papitaiso. O na veivosakitaka kina na nomu ivakadinadina ni kosipeli kei na nomu vakamura na ivunau.
- Na volatara e rawa ni vakayagataki tiko ena dua na yabaki.

Na cava eso na veivakalougataki ni tiko na ivolatara yalani.

- Ena rawa ni o qaravi ira na nomu qase e liu kei ira na tani era sa mate ena nomu veisosomitaki ena papitaiso kei na veivakadeitaki ena vukudra.
- Ena rawa ni o vakananumi talega ena nomu papitaiso kei na vakadeitaki kei na veiyalayalati o sa cakava.
- Kevaka madaga o sega ni rawa ni lako wasoma ki valetabu, ena rawa ni o kauta vata tiko kei iko na nomu ivolatara me ivakananumi ni valetabu kei na nomu iyalayala mo bula kilikili mo curu.
- Nomu bula kilikili kaya mo rawata na ivolatara yalani ena vukei iko mo ciqoma na nomu veicakacaka vakalotu ni edaumeni kei na veivauci.

Meu tuva vakacava noqu ilakolako ki na valetabu?

- Kerea vua na iliuliu ena tabanalevu se tabana, me vaka na iliuliu ni kaulotu se peresitedi ni Soqosoqo ni Veivukei, me veivuke ena tuvai ni ilakolako ki valetabu.
- Na ituvatuva ni vanua ni papitaiso e valetabu e tiko talega ena mataveilawa ena temples.lids.org. E rawa talega ni o qirita na valetabu me baleta na itukutuku.
- Kevaka o sa qai lako tiko ena imatai ni gauna, ena rawa ni o qiri ki valetabu mo cakava e dua na nomu veibuku. Ena sala oqo e ratou na rawa ni waraki iko ka kidavaki iko ka vakamacalataka na veika mo cakava e valetabu.

- Darama na nomu isulu ni lotu ki valetabu.
- Kauta vata tiko mai kei iko na nomu isulu iloma vulavula mo veisau kina. Eso na valetabu era vakarautaka na isulu iloma vulavula, ka so e sega. Ena vakarautaka na valetabu na isulu vulavula ni papitaiso kei na tawelu.

Na cava meu namaka ena gauna au lako kina ki valetabu meu cakava na papitaiso veisosomitaki kei na veivakadeitaki?

- Ni o curu yani ki valetabu, o na lako iliu ki na desi ni volatara. E dua na tamata cakacaka ena raica na nomu ivolatara.
- Na marama kei na turaga ena duidui na rumu rau dui curu kina me rau veisau. E vakarautaki tu na loka me biu kina na nomu isulu ka o veisau yani kina isulu vulavula e vakarautaki.
- Era na vakaraitaka vei iko na liganicakacaka e valetabu na vanua mo gole kina mo laki vakayacora na papitaiso kei na veivakadeitaki veisosomitaki.
- Na papitaiso kei na veivakadeitaki o na vakaitavi kina ena via tautauvata kei na nomu papitaiso kei na veivakadeitaki, ia, o na cakava tiko ena vukuna e dua na tamata e sa mate.
- Ni o sa vakaitavi oti ena cakacaka vakalotu, o na lesu tale kina rumu ni veisau ka veisau tale kina nomu isulu.
- E sega ni dodonu mo lomaleqataka na nomu curu ki valetabu. Era tiko na tamata cakacaka e valetabu ena veivanua cava ga o gole kina ena loma ni valetabu. E ratou na vukei iko.

Na Kena Wali na Veisaqasaqa

ena Nomu Vakamau

Mai vei S. Brent Scharman

Daunivakasala vakacegu,
ena LDS Family Services

Erau sa bokoca o Maciu kei Makereta (sa veisautaki na yaca) na retio yaloyalo ni sa mai cava nai otioti ni soqoni ni koniferedi raraba. E a veivakauqeti na itukutuku, ka ratou taleitaka na yalo vinaka e a vakavurea ena nodratou vale ena mua ni macawa o ya.

Erau a vakadrukai sara vakalevu o Maciu kei Makereta, ni oti ga e 24 na auwa mai na gauna oya, e mai katakata sara na nodrau veibataka tiko kevaka me rau vakayagataka e dua na bonisi sega ni namaki e a ciqoma o Maciu mai vanua ni cakacaka se vakayagataka me voli eso na isulu ni vuli vei iratou na luvedrau qase. E a sega ni wali rawa na veiba, ka rau sa goleva yani eso tale na itavi o Maciu kei Makereta ni rau vakila tu ni sega ni rogoci rawa na nodrau kudru.

Ni bucini e dua na vakamau marautaki, ka bula balavu, ena gadrevi me ra vulica na veiwatini na walia na veisaqasaqa me rawa ni rau kila vakayadua ni rau sa veirogoci ka ena yaco na vakatulewa ena veiciqomi kei na veisolisoli.

*Na veivakalou-
gatataki talei e
dau drodro mai
ni wali na vei-
saqasaqa ena
dela ni loloma.*

Na iVakaro Vakayalo kei na iDusidusi

Na ivolanikalou kei na nodra vosa na parofita kei na iapositolo e levu kina na ivakaro me baleta na veisaqasaqa. Ena 3 Nifai eda wilika, “Ko koya sa tiko vua na yalo ni veileti, sa sega ni noqu, ia sa nona ga na tevoru, ni sai koya na tama ni veileti” (3 Nifai 11:29). E a vakavulica o Elder M. Russell Ballard ena Kuoramu ni Apositolo Le Tinikarua ni o Setani “e segata vagumatua me tiko na duidui ni veileti vei rau e dua na tama kei tina. E temaki ira na gone o koya me ra talaidredre vei ira na nodra itubutubu. . . . E kila tu o Setani na sala dina ka veirawai me vakacala na cakacaka ni Turaga sai koya me vakayalia na dina kei na vakatabui ni matavuvuale ena noda itikitiko.”¹

Na duidui ni vakasama, ivakarau taleitaki, se ituvaki ni bula e sega ni levei rawa, ia e levu tiko na ivurevure me vukei keda meda kila nai walewale meda bula curuma yani. Na ivakavuvuli kei na veidusimaki ena veivakavulici ena sokalou ni Sigatabu kei na ivolatabaki ni Lotu era rawa ni veivuke ka tiko kina nai tukutuku veivuke momona vaka kenadau ena gadrevi. Na veiwatini era rawa ni vulica na iwalewale

me ra sotava kina na veisaqasaqa. Na veivakauqeti e rawa ni yaco kina na veisau ni yalo ka vakamalumutaki rau yadudua na veiwatini mai loma.

E a veivakaroti o Peresitedi Thomas S. Monson: “Eso na noda madigi cecere me da vakaraitaka kina noda loloma ena yaco ena loma ni lalaga ni noda vale. Na loloma e dodonu me uto ni bula vakamatavuvale, ia ena so na gauna e dau sega. E rawa ni dau levu na sega ni vosota, levu na veiba, levu na veivala, levu na wainimata.”²

Ena gauna e wasoma kina na leqa e rawa ni vakacaca kina bula ni matavuvale, e levu cake na vu ni veisaqasaqa, e oka kina na vagonegonea, nanumi koya ga vakataki koya, na gagadre me dau donu tu ga se na sasaga ni kaukauwa, kei na qaciqacia. E a vakavulica o Peresitedi Gordon B. Hinckley (1910–2008), “Au sa dau vakila makawa tu mai ni ka levu duadua ena dua na bula vakawati marautaki sai koya na kena leqataki na nona logaloga vinaka kei na marau nei isa ka dua. Ena levu na gauna na daunanumi koya ga vakataki koya e dua na vu levu ni veiba, duitutu, veisere, kei na kavoro ni yalo.”³

E tukuna o Elder Marvin J. Ashton (1915–94) ena Kuoramu ni Apositolo Le Tinikarua: “Ni dau vakananuma e dua na yaloca kei na logaloga ca e dau vakavuna na veileti, e dodonu me tarogi, ‘Na cava sara mada au vakaitavi tiko kina?’ . . .

“ . . . E bibi sara meda kila ni o keda ga eda digitaka na noda ivukivuki. Ena wakatu ni leqa oqo sai koya na leqa makawa ni veitabagauna na qaciqacia.”⁴

E dodonu meda vulica, veitalia na cava na vuna, na iwalewale vovou ka vakamalumutaka na yaloda ena gauna e sega ni guce kina na leqa.

Na veika e Vakavuna na Veisaqasaqa

E levu tu na veika e vakavuna na veisaqasaqa, e tekivu mai na noda lewa vakatamata yadua ki na sala ni veitaratara duidui e so e sa matau tu. Me wili ki na ulabaleta na dau nanumi koya ga vakataki koya kei na vagonegonea, o ira na vakawati era na sotava na veika e vakavuna na veisaqasaqa e oka kina na veika oqo:

Na vakawati vou era vulica me ra ciqoma na iwalewale nei koya ka dua.	Na duidui vakatamata ni yalewa kei na tagane	Na cudrucudru e vakavuna na oca	Na rai duidui ni nodra susugi na gone se na kena vakayagataki na ilavo
Na nodra vulica na gone me ra vakayagataka na galala	Na duidui ni veika e taleitaki kei na ka e sega	Na kena vakalevulevui na ka baleta na lomaocaoca	Na lailai ni kila se kila matai ni wali na veisaqasaqa

Na iVakaro me baleta na Cudru

E levu na veisaqasaqa ena vakamau se matavuvale e dau tubu mai baleta ni sega ni rawa ni dau lewai na cudru. Kevaka eda sega ni qarauna, eda rawa ni vakamuraia tu e dua na ka e yaco ka veivakacudrui ena vakanananu ni o a vakacalai. Na balavu ni noda vakasamataka vakabibi na levu ni inaki ena lako mai me vakadonuya na noda rai. Na veinanuyaki ni ka vakaoqo e rawa ni tarova noda malumu sobu, ena gauna e curu tale mai kina na ikarua ni ua ni cudru ni se bera ni wali na imatai, ena rawa ni vakavuna na veika ena yagoda na kena buebue cake sara na veitalanoa.

Me ivakaraitaki, ena dua na gauna ni veivakasalataki, e a vakamacalataka o Marilyn na nona cudru ni rau davovata tu vakaveiwatini ena mocemoce ni se qai oti ga e dua na nodrau veivosataki kaukauwa.

“Au kila saraga niu donu tiko,” e tukuna o koya. “Au nanuma ni na waqaca mai na cina ka kere veivosoti, ia a sega. Na levu ga ni noqu vakasamataka tiko, na levu cake ga ni noqu cudru. Ena gauna au rogoca kina ni sa tekivu kedru, au sa sega ni vosota rawa—au duri cake mai au se baci vosavosataki koya tale kau gole sobu sara. E rawa ni o vakabauta ni a sega ni kere veivosoti o koya?” Na veika e sotava o Marilyn e sega soti ni ivakaraitaki vinaka ni walewale meda vakayagataka me rawa ni da vagolea tani na yalo ni cudru.

Na ivakarau ni tamata yadua, kevaka madaga ena gauna lekaleka, e sega ni dau rawarawa ni da voroka. Ia o ira na veiwatini e rawa ni ra vulica e so na kila me veivuke kina. Sai koya oqo eso na iwalewale yaga sara:

Biuta tani mai ena sala vivinaka.

Na nomu kailavaka tiko na veika o vakila ena sega ni vukei iko “mo kauta laivi mai na nomu bula.” Na levu ni nomu vosavosa tu ena cudru, ena vakalevuya ka titobu talega na cudru o na vakila e yalomu.

Vakaraica a dua na ka me vakatanitaka na veika o vakila tiko.

Digia mo vakasamataka tale e dua na ka se lako yani mo taubale mada.

Vakarogoca na sereivakatagi malumu

se wilika e dua na italanoa e veilaveti.

Bolea vakatotolo eso na vakasama ni cudru e lako mai.

Ena ivakaraitaki, e a rawa ni kaya o Marilyn, “E dina beka niu donu, au sa rui vakalevutaka saraga na ka oqo. E bibi cake vei au na neirau veimaliwai kei watiqo mai na veika keirau veibatata tiko oqo.”

Tekivu tale.

Kidava tiko ni se tekivu e dua na veiba. Na vakadidike e vakaraitaka ni matai ni tolu kina lima na miniti ni dua na veivosaki ena vakarautaka na veika ena sala muria mai. Kaya yani, “E sa gole tiko vakaca na veika oqo. Daru tekivu tale.”

Vakatara me ruru mai na veika o vakila

ni se bera ni o saga mo walia na leqa. Waraka vakamalua na veituvaki vakawainimate ena rawa ni yaco tiko e yagomu.

Vola na nomu nanuma.

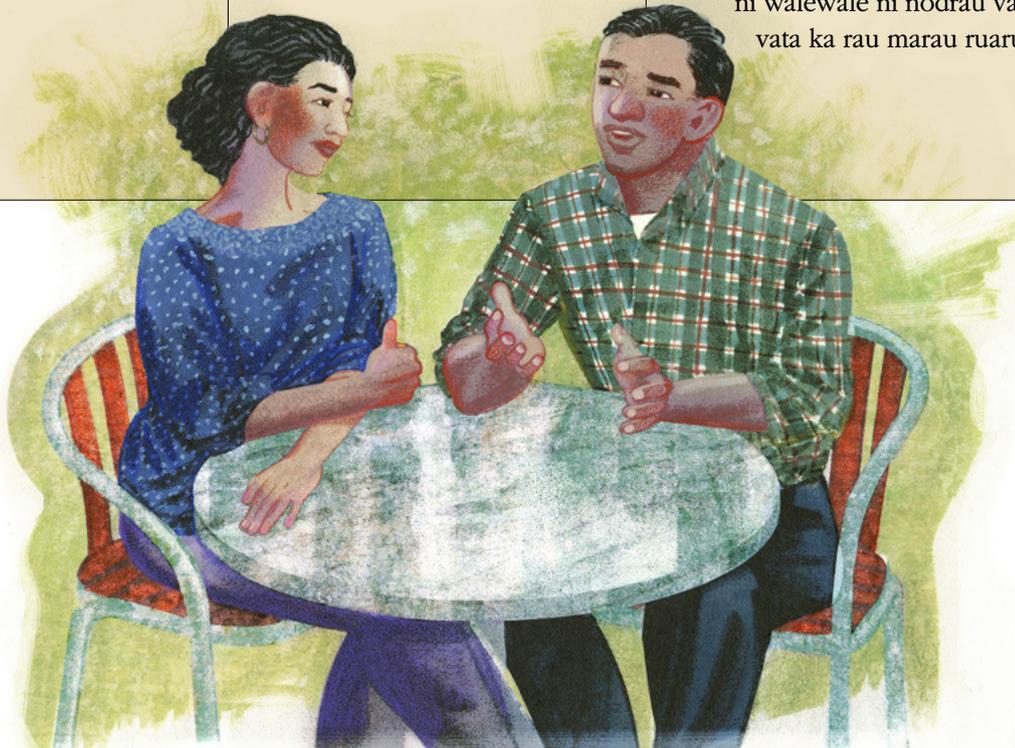
Vei ira na so, e dau veivuke na ka oqo me ra vakasamataka ira vakataki ira.

Nai Walewale me Wali kina na Veisaqasaqa

Vaqaqacotaki ni Vakamau, e dua na ivolavakarautaki ni Veiqaravi ni Matavuvale ni YDE, e vakaraitaka e tolu na sala ni kena wali na veisaqasaqa: (1) wasei ni nanuma (2) vakaraica vata na veika e leqataki tiko, ka (3) cakacakataka ena duavata na kena iwali.⁵ Na ikalawa oqo e yavutaki ena veitaratara ka wasei na iwalewale e cakacakataka vata ka raica talega na veika e leqataki vei ira kece e oka kina.

1. Wasei ni Nanuma	2. Vakaraica vata na veika e Leqataki tiko	3. Cakacakataka ena Duavata na kena iWali
<p>Era wasea yadua na nodra nanuma ena dina ka sega ni veidusi. Ena so na gauna na noda vakasamataka vakati-tobu e walia na leqa baleta ni da sa raica vakamatata ni yaco na veiba ena dela ni lecaika. Me ivakaraitaki, e dua na yalewa vakawati e nanuma ni sa rui nanumi koya ga na watina ni cikevi koya tikoga me rau gole kina dua na qito basketball ni vuli torocake ka segai ena vakayakavi kei koya, ena rawa beka ni kila ni a sega ni via sara qito o watina e a lako tiko ga me tokona e dua e qito tiko ka sa sega ni lako tiko yani ki na kalasi ni Vuli Volatabu.</p>	<p>Na veiwatini erau dau vakaraica na veika e leqataki ena ivakatagedegede titobu sara. Me rau vakanamata me rau kila vinaka ka ciqoma na veika erau leqataka vakayadua. Ni vakayagataki tiko ga na ivakaraitaki ni qito basketball, o yalewa vakawati, ena nona sa mai kila vinaka na veika e leqataka o watina baleta na gonevuli, e vakabauta o watina ni sa vakaraitaka o koya e dua na ivakarau; ni sa vakaliuci ira tiko na tani, mai na nodrau vakamau. Ni sa yaco oqo, e gadrevi me na yaco e dua na veivosaki me rau wasea na veika e rau vakila ena sala e veinanumi ka na yaco na cakacaka vata ka vagalalataki na veisaqasaqa.</p>	<p>Erau wasea vakaveiwatini na nodrau vakasama ka vakatulewataka na iwali erau duavata kina. Me vakanamata tiko ki na veika e rau rawa ni cakava yadua me wali kina na veika e leqataki ka sega ena ka e rawa ni cakava o watina. Ena rawa ni vakatovolea na matua ni tuvaki ni bula kei na vosota, ia ena yaco na gauna, ena veimuataki kina vakabauta ni sa rawa ni wasei na veika era vakila ena nuidei ki na tamata yadua ka na rogoci ka wali na gagadre ni tamata yadua. Erau na rawa ni duavata na veiwatini me rau na tiko vata ena dua na bogi ni Vakaraubuka ena qito basketball, dua na bogi ni Vakaraubuka me sarasara duadua ga o tagane vakawati, ka rua na bogi ni Vakaraubuka me rau cakava vata na itaviqaravi vakaveiwatini. E sega so ni bibi na veika erau na cakava tiko na veiwatini ena bogi ni Vakaraubuka, mai na momona ni walewale ni nodrau vakatulewa vata ka rau marau ruarua kina.</p>

Na Vua ni Wali na Veisaqasaqa

Na veivakalougatataki talei e dau drodro mai ni wali na veisaqasaqa ena dela ni loloma. Era oka kina na taqomaki, tubu yadua, ka veimuataki ki na vakacegu titobu, vakalevutaki ni vakabauta; vakavinakataki kemu ituvaki, kei na yalododonu yadua.

Ni sa wali na leqa, e rawa ni tudei na iwalewale vovou. Ka na tadola na katuba me rau wasea na veivakasama vinaka na veiwatini ka vakaraitaka na veitokoni. E a kaya o Sister Jean B. Bingham, na Peresitedi Raraba ni Soqosoqo ni Veivukei: “E tu na kaukauwa veivakakidacalataki ena vosa, e rawa ni taracake ka rawa talega ni basuraka sobu. E rawa beka ni da nanuma taucoko na veivosa rogo ca a bikai keda sobu kei na vosa tale eso ka laveta cake na yaloda. Ni digitaki me cavuti ga na veika e vinaka me baleta—vakakina vei ira—na tani ena laveti ira ka vaqaqacotaki ira era waveliti keda ka vukei ira tale eso me ra muria na sala ni iVakabula.”⁶

Na veiwatini era taura tiko mai na gauna me ra vakavinakataka na kena wali na veisaqasaqa era sa raica tu oqo na kena talei. E dua na tagane vakawati ka a vakaleqai tu na nodrau veimaliwai e kaya, “E dredre dina meu raica lesu na veika e a yaco tu e liu ka vakabauta ni a dina. E a rawa vakacava meu a cakava tu na veika oqori vua na watiq? Au vakavinakataka na Yalo ena nona a rawai au kei na vosota e a cakava tu vei au o watiq.”

iTinitini

Na kena rawai na veisaqasaqa e na gadrevi kina na sasaga matua ka qai cakacakataki. Na veika kece o kaya se cakava e rawa ni tekivuna na sala ni veitaratara vivinaka ena nomu vakamau. Ena rawa talega vei iko mo vakila na vua ni Yalo era a vakila na Nifai: “Ni sa sega na veileti ena vanua, ni sa tiko e lomadra na tamata na loloma ni Kalou.

“A sa sega na vuvu, se na veiqati, se na tiko yavavala . . . ; sa dina beka ni sa sega beka ni dua na matatamata mamarau cake” (4 Nifai 1:15–16). ■

E vakaitikotiko mai Utah, Amerika, o koya e vola.

IDUSIDUSI

1. M. Russell Ballard, “The Sacred Responsibilities of Parenthood” (Brigham Young University devotional, Aug. 19, 2003), 3, speeches.byu.edu.
2. Thomas S. Monson, “Loloma—na Uto ni Kosipeli,” *Liaona* Me 2014, 92.
3. Gordon B. Hinckley, “Loyalty,” *Liahona*, Me 2003, 59.
4. Marvin J. Ashton, “A Time of Urgency,” *Ensign*, Me 1978, 9.
5. Raica na *Strengthening Marriage: Resource Guide for Couples* (2006), 19–20.
6. Jean B. Bingham, “Au na Kauta Mai na Rarama ni Kosipeli ki na Noqu Vale,” *Liaona*, Nove. 2016, 7.

Na Lawa ni kena Wali na Leqa

E tuvai toka e ra eso na vakasama ena rawa ni vakalevutaka na rawa vinaka ni kena wali na veisaqasaqa:

- Vakasaqara na veivuke vakayalo.
- Lewa e dua na gauna kei na vanua mo drau veitalanoa kevaka eso na leqa e se dau yaco tiko mai.
- Vakasaqara mo kila vinaka ka sega ni veiba.
- Solia na gauna me vosa o watimu.
- Vosa vakamalua ka yalo vinaka.
- Cegu mada ke gadrevi.
- Vakayagataka na vosa e veiganiti.
- Veitalanoataki ga na iulutaga. Veivosakitaki ga na veika e leqataki tiko ena gauna oya.
- Kakua ni vakayagataka na ivakarau kaukauwa.
- Kakua ni o vakayagataka na dui tutu kei na veisere mo veivakarerei kina.
- Vakasaqara na iwali e rawarawa, me vaka na “Au na liutaka na masu-masu vakavuvale, ka o na veiliutaki ena lotu vakamatavuvale.”
 - Namaka ni na so na veisau.
 - Duavata ena veivakananu-mi e sega ni veitovaki, me vaka na “Ena qai vakatau kina ituvatuva ena ivola ni vula me vakatakila mai o cei ena nona itavi na masi yayanikana.
 - Railesuva tale na iwali me vaka ena gadrevi.

Kunea na Veivuke ni oti nona Mate o Nancy

*Na cava sa gadrevi meu cakava meu vakayavalata na kaukauwa
ni vei vakabulai nei Jisu Karisito ena noqu bula?*

Mai vei Darren Wilcox

Ena Feperuari 2016 a mai takali kina na watiqo o Nancy oti e 11 na yabaki na nona valuta voli mai na kenisa ni sucu. Na bibi ni noqu rarawa au vakila na matai ni vula ena nona mai takali e na dredre vei au meu vakamacalataka vei dua e se sega ni lako curuma e dua na dredre vaka oqo. Na mosi ni yalo, na yaluma, na rarawa, na mosi—sega ni dua na vosa qo e bau volekata. E sa bau dredre dina.

Na Kaukauwa ni Veivakabulai ni Vakabula

Au kila ni o Jisu Karisito a “lako sobu mai ki ra sara” (V&V 88:6) me rawa kina vei Koya me “vukei ira kina na [soli vakacegu vei ira] nona tamata me vaka na nodra veimalumalumu” (Alama 7:12). E kena ibalebale ni kaukauwa ni Veisorovaki na iVakabula e lako sivita na kena vakarautaka na tucake tale kei na noda vakasavasavataki mai na valavala ca. Ena kaukauwa qo, o Koya ena rawa ni vakabulai keda ena noda gauna eda sotava tu kina na dredre kei na gagadre. Ena noqu tagi, au sasaga—ka saga sara vakaukauwa—meu vulica na cava au gadreva meu vakayavalata kina na kaukauwa ni bula ni Vakabula. Vica na macawa noqu vaqaqara tiko ena vosanikalou kei na nodra vosa na Vakaitutu Raraba ena Lotu. Au vakabauta ni ena sau ni mosi kei na soli bula vei Koya, na Vakabula e kila na mosi eda lako curuma tiko. Ia vakacava na Nona kila e vukei au? Me vaka ni sotava o koya na qo ena vukuqu, na cava au gadreva meu cakava meu ciqoma kina na nona veivueti ka kila ga o koya na vakarautaka?

Ni oti na noqu vaqaqara, masumasu, kei na noqu gole tiko i na valetabu, au sa qai tekivu meu kila mai. Matai sa

tekivu matata mai na Turaga e sa tekivu vakacegui ka tokoni tiko mai na noqu matavule, vakabibi ena lomani macawa vakarau tiko kina na nona mai mate o Nancy. A levu na vei ka vinaka keitou curuma vaka yalo au sa tekivu raica ni veivakalougatataki ka lako mai ena nona kaukauwa ni veivakabulai ka tu vaka rawarawa tu baleta na nona Veivakabulai na iVakabula. Na noqu kila ni vei maroroi tikona Vakabula vei keitou e kauta mai vakalevu vei keitou na vakacegu. Me vakataki Setareki, Mesaki kei Apetiniko ena gauna makawa, sa tiko vata kei keda o Koya ena “yameyame ni bukawaqa” (Taniela 3:17) ni noda rarawa.

Nuitaka na Turaga

Au vulica talega ni tiko eso na ka e gadrevi vei keda meda ciqoma kina na vakacegu kei na veivakabulai ni Turaga. Na ka bibi, meda nuitaki Koya tiko. Ka dua na ka dredre meda cakava. Na cava meu nuitaka kina na Kalou ni o Koya a rawa ni tarova na mate nei Nancy ena matai ni gauna? Ia sa sau ni taro qo, au qai vakasamataka na ka a tukuna na Turaga vei na Parofita o Josefa Simici:

“Ia dou sa sega ni raica rawa oqo ena matamudou vakayago na veika sa vakarautaka tu na Kalou me yaco, io kei na veivakalougatataki ena rawati ni sa oti na veika rarawa” (V&V 58:3).

Keitou a vakakalougatataki ena levu na vakatakilakila ni nona mai takali o Nancy a nona ituvatuva na Kalou. Au mai kila ni Tamada e dolava na ka qo me yaco, me vaka na nona tuvatuva taucoko o Koya me vakacaucautaki na matavule eda na curuma na dredre vaka oqo. Eda vakacaucautaki Josefa sega walega baleta na nona rawata me vosota ia

DROINI MAI VEI VALETABU E ATLANTA, GEORGIA

me “vosota [vakavinaka]” (V&V 121:8). Ena kena titobu au sausauvi ena vei dredre qo, au na vueti ka vakatabui kina. Au lako curuma na vei ka oqo ena vuqa na gauna.

Au sa vakasalataki ira na luvedaru mera cakava na ka au mai vulica ena lalawa oqo:

- Laiva na mosi o lako curuma tiko me kauti iko ena vuqa na ka vinaka.
- Sovaraka yani na lomamu ena gauna ni masu.
- Kevaka o vakila tiko na cudru vua na Kalou ena nodra vakatara tiko na vei dredre me yaco tiko, kereya vua me sosomitaka na cudru qori vei na vakabautaki kei na yalo ni nomu ciqoma na ka e sa yaco.
- Yalataka iko na lomani Koya ka tokoni koya tu yacova na vakataotioti.
- Gunu vakawasoma ena vosa ni Kalou—mai na volanikalou kei na vei vosa kei na volavola nodra parofita kei ira na qasenivuli.
- Gole ena valetabu ena nomu via kana ka vakavulici ena veika baleta na bula tawamudu.
- Vaqarai ira na tamata era sotava tiko na dredre ka vaka toka na tuvatuva ni noda vakabauta, ka vakaukautaka na nomu vakadinadina kei na vunau.

Na iVakadinadina vaka Apositolo

Ni oti toka e dua na vula na nona mate o Nancy, a yaco mai dua na bogi na tagi au vakila tiko au sa sega ni tarova rawa. Au a rarawa ka mosi tiko ena mosi kei na rarawa na

sigi taucoko oya Au nanumi Elder Jeffrey R. Holland ena Kuoramuni iApositolo Le Tinikarua a vakavulica “na sala ni veivakabulai ena liutaki iko . . . iKecesimani.”¹ Dina na noqu tagi e sega ni tautauvata kei na dredre e sotava na Vakabula, ia na bogi ya au lako curuma tu na gauna ni butobuto kei na drakidrakita ni bula.”²

Oti noqu lako curuma qo ena dua na gauna ka masulaka tiko na veivuke, au qai lako takosova mai e dua na ka au a wilika kau a maroroya tu ena noqu monalivaliva ena vica na yabaki yani imuri. Au a kunea na ivola qo kau a lako sobu yaki meu vaqara na cava au vaqara tiko. Qo na gauna a vakatarogi kina o Elder Richard G. Scott Leweni Kuoramuni Apositolo Le Tinikarua (1928–2015) ena nona tarogi me baleta na nona mai takali kina na watina o Jeanene, ena kenisa ena 1995. A sauma o Elder Scott, “Matai ni ka, . . . au sega ni mai vakayali koya. O koya e tiko ena yasa kadua ni ilati. Keirau sa vauci tu ena cakacaka tabu vakalotu ena valetabu, ka keirau na tu vata tu ka tawamudu.”³

Na bogi ya na mela ni vosa ya a lako mai vata kei na dua na kaukauwa au se sega ni vakila vakadua. E vaka edua na bikeni ni valenicina ka waqa tu ena bogi buto. Au se sega vakadua ni wilika e dua na italanoa ka lautitaki au saraga vakalevu. Na butobuto kei na mosi e sa yali yani. Qo e vakai Alama ka “vakananuma o koya na [nona] mosi” (Alama 36:19). Na vakadinadina vaka apositolo qo e taraitaki au saraga vakalevu. Au kurabui ni dua na yavu au se kila

mai na gauna ni noqu se gone kina sa qai laurai mai qo. Au mai vaqaaq tiko yani e cakava vakacava o Elder Scott na ka oqo. Ia ena gauna o ya au vakila ni kila talega o koya. Kevaka au vakabauta au ciqoma e dua na nuinui a tiko talega vei Elder Scott. Dina ni sotavi vakalailai na rarawa kei na tagi, au sega tale ni vakila tale na titobu ni rarawa au a sotava ena bogi oya.

Qo na kaukauwa ni noda Vakabula ka dodo liga tu o koya me vueti keda mai ena vei dredre eda sotava tu. Au kila na tagi ni noda matavuvale e sega ni yali vakadua, ia ea tilomi tu ena ka e dau kacivi tu na “kaukauwa” kei na “taucoko” ni veivakalougatataki ni Veivakabulai ni Vakabula.⁴ Eda sa toso voleka yani vua na noda Vakabula, eda vakila na nona veivakadeitaki, eda vakatikori ena vica na yavu ni noda veiyalayalati. ■

E vakaitikotiko mai Georgia, Amerika o koya e vola.

IDUSIDUSI

1. Jeffrey R. Holland, “Vuli mai Liberty Jail” (Brigham Young University devotional, Sept. 7, 2008), 6, speeches.byu.edu.
2. Dieter F. Uchtdorf, “Encircled in His Gentle Arms,” *Liahona*, Mar. 2015, 5.
3. “A Sure Witness of Jesus Christ: Elder Richard G. Scott,” lds.org/prophets-and-apostles.
4. Raica na vosa nei Bruce C. Hafen and Marie K. Hafen, *The Contrite Spirit: How the Temple Helps Us Apply Christ's Atonement* (2015), 34–52.

Oti e 11 na yabaki nona valuta tiko na kenisa ni sucu o Nancy Jean Newton Wilcox a qai mai takali ena 2016

DUSIMAKI MAI VEI JISU KARISITO

E vakavuvulitaka o Aisea ni na colata na Mesaia na noda “rarawa” kei na “rarawa ni lomada” (Aisea 53:4). E vakavuvulitaka talega o Aisea na Nona vakaukauwataki keda: “Kakua ni ko rere niu sa tiko vata kei iko: kakua ni ko taqaya niu sa nomu Kalou: kau na vakaukauwataki iko; io kau na vukei iko (Aisea 41:10). . . .

“Ia o koya eda sa raica ena vuku ni Nona Veisorovaki, sa tu vua na iVakabula na kaukauwa me vakaukauwataka—me vukea—na mosi kei na rarawa kecega ni bula oqo. Ena so na gauna e dau veivakaukauwataki se veivuke ena nona solia vei keda na kaukauwa se na yalovosota me da vorata kina na noda malumalumu.

Na nona Veisorovaki na noda iVakabula e sega walega ni vakadeitaka vei keda na bula tawamate rawa ena tucaketale raraba ka vakarautaka vei keda na madigi me da savai mai na ivalavala ca ena veivutuni kei na papitaiso. Sa solia talega vei keda na Nona Veisorovaki na madigi me da masuti Koya sa sotava oti na noda veimalumalumu kece sara ni bula oqo me vakabulai keda ka solia vei keda na kaukauwa me da sotava rawa na icolacola ni bula oqo. E kila o Koya na noda yaluma, ka sa tuvakarau ena vukuda. Me vaka na kai Samaria dauloloma ni kunei keda ena tutu ni sala, ena vadretitaka na noda mavoa ka qaravi keda (raica na Luke 10:34). Na mana ni veivakabulai kei na veivaqaaqacotaki ni Veisorovaki nei Jisu Karisito e baleti keda kece. Au vakadinadinataka oya kau vakadinadinataka talega na noda iVakabula, o koya sa rawata kece vei keda.

Elder Dallin H. Oaks ena Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua, “Strengthened by the Atonement of Jesus Christ,” *Liahona*, Nov. 2015, 62, 64.

“ME DA BULA RAWATI KEDA KA TU VAKATAKI KEDA”

*Ni da Lewe Yalododonu Edaidai e vuravura ena duavata
kei na tuvatuva kei na vunau ni Lotu ena vakasama ni
bula rawati keda, eda sa tamusuka tiko na
kena veivakalougatataki.*

Ni bera ni mai lewena o Peter Uglow na Lotu a vakayagataka vakalevu o koya na nona gauna ena cicimuria na bula rawati koya vakailavo. Ena kena rairai mai tuba, e vaka e sa kunea. Me vaka ni taukena ka cicivaka tiko e vica na bisinisi.

Gauna a tarogi Peter kina e dua na liuliu ni Lotu mai West Midlands me mai lewena e dua na soqosoqo lailai ni veika vakailavo ka curu tiko mai ena vakasama ni bula rawati koya ni Lotu, koya sega ni vakabauta ni rawa ni vulici koya na vuli qo. Gauna a tekivu vuli kina o koya a qai vakila o koya na levu ni ka e se vo vua me vulica.

“Na vuli qo e sega walega ni kani bula vaka ilavo; ya e veimama walega ni talanoa qo,” A kaya okoya. “Na ka bibi vei au na vulica tiko na vakabauti na Tamada Vakalomalagi—ena nona vakarautaka vei keda eso na veivakalougatataki ena valetabu ka dolava kina na katuba ena bula rawati koya dina, me muria na nona dusidusi vakayalo.”

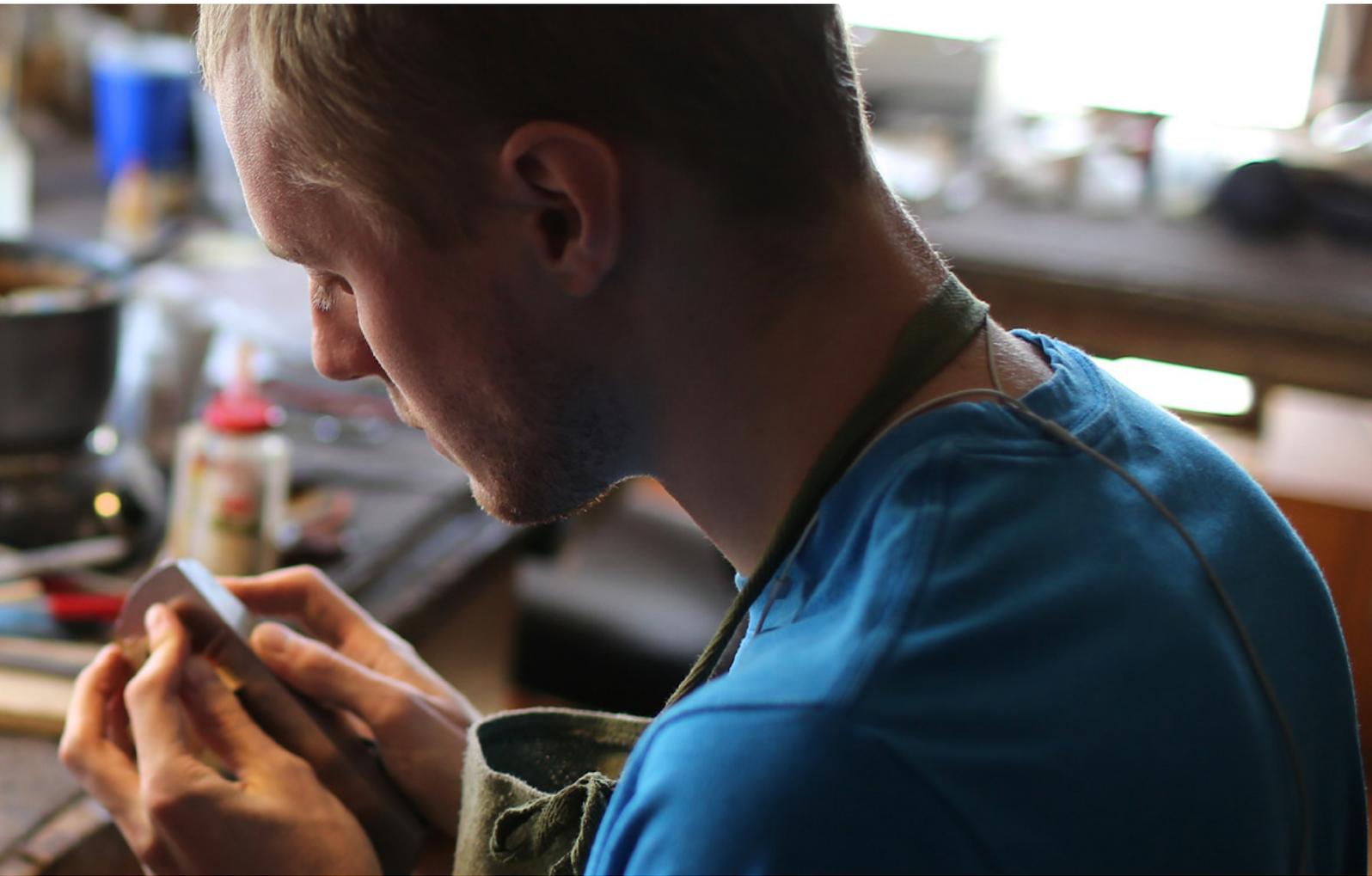
Niu mai lewena na soqosoqo lailai ni veika vakailavo, a vulica o Peter e so na vakavuvuli vaka na kena muri na

levu lavo e vakayagataka na matavuvale, kena buli kei na kena bula taki ka muri na tuvatuva ni lavo, vakalailaitaki ni dinau, kei na maroroi lavo me baleta na gauna se bera mai. Nona vakayagataka na vei ka vulici oqo kei na vakabauti Jisu Karisito kei na cakacaka vakaukauwa, o Peter kei na watina rau a rawa ni sauma lesu e dua na dinau levu.

“Au vakila niu via mamada vakalailai ni sa yali yani na vakanananu ni dinau kei na bula ni dinau,” a kaya o koya. “Au vakila na veivakalougatataki ni Tamada Vakalomalagi soli wale kau se sega ni vakila vakadua. Au vulica na vakarorogo vei Koya, ka dau sauma mai o Koya na gauna gagadre kina vua me baleta na vei iyau ni lotu.”

iLawalawa ni Bula Rawati Koya

Na bula rawati koya e sega walega ni kani cakacaka vinaka, maroroi ni kakana, kei na maroroi ni lavo ena baqe. Na bula rawati koya sa ikoya na “kaukauwa, iyala-yala, kei na sasaga mo rawata kina na bula vakayalo kei na bula vakayago ni bula yadua kei na bula ni matavuvale. Ni rawata na leweni [Lotu] na bula ni rawati koya era

rawa nira qaravi ira kei ira na tani”¹ nira sa na tuvatuva ka me yavu ni nodra bula ena vei siga.

Era sa veivakasalataki o Peresitedi Thomas S. Monson ni gauna oqo: “*Na bula rawati koya* e vua ni noda cakacaka ka ivakadei ni veicakacaka kece tale vakawelefea. E tikina bibi ena keda ituvaki ni noda bula vakayalo ka vakayago talega. . . . ‘Me da cakacakataka na veika eda gadreva. Me da rawata na bula rawati keda ka tu vakataki keda. E sega ni rawa na veivakabulai ena dua tale na ivakavuvuli. Na veivakabulai e dua na yavu vakataki koya, meda dui cakacakataka na noda dui bula ni veivakabulai vaka yago vaka yalo talega.’”²

Ena ruku ni vakatulewa ni noda iliuliu vaka matabete, e sivia na 500,000 na Yalododonu Edaidai ena lomani 100 na matanitu era vakaitavi ena tuvatuva ni bula rawati koya mai na yabaki 2014. Na Lotu e sa qai kauta tiko na tuvatuva qo ena Vualiku kei Amerika.

Na tuvatuva oqo e oka kina na vuli kei na iyau “me vukei ira na lewe ni Lotu na vulica ka biuta vata na yavu ni vakabauta, vuli kei na cakacaka vagumatua kei na vakanuinui

vua na Turaga. Na kena ciqomi ka bulataki na ivakavuvuli oqo ena vukei iko sara vakalevu mo na ciqoma na veivakalougatataki vakayago e a sa yalataka tu na Turaga.”³

Marau kei na Vakanuinui

Maria Edilene Romão a yali na nona vakanuinui tu. Koya sega ni kune cakacaka rawa, ni dauniveiqaravi vaka tina duadua ena nona matavuvale, ka ratou lewe vica tiko na luvena me va kani ira.

Na gauna a sureti koya kina e lewe rua na leweni tabalevu iSanta Catarina, Brazilena soqoni ni lotu ni bula rawati koya. Ni oti na soqoni ni lotu, a lewena o Maria e dua na lawalawa me vukei koya me vaqara cakacaka.

“Ena matai ni gauna ena noqu bula, au vakabauta au na rawa ni qarava kina na noqu matavuvale,” a nanuma o koya. “Au vakabauta na lawalawa ni bula rawati koya ena vukei au meu veisautaka na noqu bula.”

A vakakina.

Ena lomani 12 na vula, a yalodina o Maria vei na nona lawalawa, kei na nona vuli me vakadei taki koya. A

O SA SURETI

Na sala ki na bula rawati koya cecere e tekivu ena veisureti ki na lotu ni Noqu Salatu ki na Bula Rawati Koya. Ena lotu oqo, o na vakayaloqaqataka mo dikevi iko ena gauna oqo, tuvanaka na ilakolako ki liu, oti mo qai kauta na nomu ituvatuva vua na Turaga. Ni sa oti na lotu, o na sureti mo digitaka e dua na ilawalawa ni bula rawati koya me rawa ni vukei iko:

- Kunea e dua na cakacaka se vakatorocaketaka na ituvaki ni nomu cakacaka.
- Lewa vakavinaka cake na nomu ilavo kei na ilavo ni matavuvale.
- Digitaka e dua na sala ni vuli ka rawata vinaka na nomu vuli.
- Na sala mo tekivuna se vakatubura kina na nomu bisinisi

Ena nomu ilawalawa ni bula rawati koya, e gadrevi mo:

- Mo na tiko ena soqoni ni ilawalawa ena veimacawa me rua na auwa me tolu na vula.
- Tauyavutaka ka cakava na nomu yalayala mo rawata kina na lalawa ni bula rawati koya.
- Vuli, veivakasalataki, ka tokoni ira na vo ni ilawalawa.
- Vakabauti Jisu Karisito vakalevu cake kei na Nona kaukauwa me vukei iko mo bula rawati iko rawa.

Na ilawalawa ni bula rawati koya e cakacaka me vaka e dua na matabose. Era veivukei na vakaitavi ka ra na dui soli itukutuku vakai ira. O ira na dauveivakarautaki ni ilawalawa era na sureta na cakacaka vata, vakaitavi, vakaraitaka na vidio ni vuli, ka vukei ira na ilawalawa ni bula rawati koya mera muria na iwalewale e tiko ena ivola vakarautaki.

Sa rawa vei ira na lewena mera raica na vidio kei na ivola e vakayagataki ena bula rawati koya ena srs.lds.org se ena mobile app. ni Gospel Library.

cakacaka o koya ena delani dua na kaukauwa vou me rawata kina na nona sasaga. Vakatotovoto taka o koya e so na yavu ni taro cakacaka. Ena lomani rua na macawa a rawata kina o koya e vica na taro cakacaka yalataki. Na taro cakacaka qo a qai rawata kina o koya e dua na cakacaka.

“E veisau vakadua na noqu bula,” a kaya o Maria, sa sega vakadua na dredre meu na sotava ena noqu na qarava kina na noqu matavuvale. “Qo au sa marau, yalomalua, au sa vakanuini tiko. Au vakadinadinataki ni bula tiko na Tamada Vakalomalagi ka lomani keda. Au kila na gauna au vakabauti Jisu Karisito kina, au vakakalougataki.”

“Na Yaya Ni Cakacaka Vinaka Duadua”

Na bula rawati koya e dua na sasaga cecere, a kaya o Elder Robert D. Hales mai na Kuoramau ni Apositolo Le Tinikarua: “Na noda yavu me da vaka na Vakabula, na yavu qo e lamata mai ena noda qaravi ira ena yaloda tau-coko na tani. Na noda yavu ni vei qaravi e vakatubura ka vakayalia na vei vakatagedegede ni bula rawa koya.”

Ena gauna eda rawata kina bula rawati keda, a tomana o Elder Hales, “eda na rawa vakaraitaka na rairai ni noda Vakabula ena noda vei qaravi kei na noda vakakalougatataki ira na tani.”⁴

O Sergio Galbuchi a vulica na dina vakai koya ena gauna tekivuna kina nona bisinisi gauna a kacivi kina vei ratou na mataveiliutaki ni teki me kena dau ni bula rawati koya ni teki. Ena nona vakarautaki koya tu ena kila ka kei vei ka e vulica ena nona lewe tu ni komiti, o Sergio kei na watina o Silvia, rau dolava a dua na sitoa mai Buenos Aires ka sinai kina “cakacaka ni liga” kei Argentina.

“Au kila ni rawata na bula rawati koya e dua na sala ni noda vakabauta,” a kaya o Sergio. Ena itekivu o koya kei Silvia a sega marautaka na ka rau nuitaka ena nodrau rawa ka ia na vakabauta a vakadei na nodrau sasaga. Ena gauna keirau waraka kina rawaka vaka ilavo, keirau cakacaka vakaukauwa ka keirau vakakalougatataki ira na mai volivoli ena vei ka keirau volitaka *kei na* nodra sasaga ni kaulotu.

“Keirau mai kila e levu na tamata,” a kaya o Sergio. “Ka keirau dau saga me keirau dau solia e dua na iVola I Momani.”

A mani, qai kunea rawa na komiti ni bula rawati koya e 10 na leweni tabana e teki nei Sergio era gadreva na veivuke. Ia era sa vakaitavi mai na Bisopi.

“Qo sa keitou kila 35 era gadreva tu na veivuke,” ka tubu

IVAKATAKILA KEI NA BULA RAWATI KOYA

Edodonu ki na mataveiliutaki ni iteki kei na tikina mera tauyavutaka, liutaka, dusimaka, na parokaramu ni bula rawati koya ni Lotu. Era na cakava oqo ena nodra cakacaka voleka kei na iSoqosoqo ni Veivukei ka tuvana-ka e dua na komiti ni bula rawati koya.

Ena lewena na komiti e dua na lewe ni matabose e cake ni iteki, dua na lewe ni mataveiliutaki ni iSoqosoqo ni Veivukei ni iteki, o jeameni ni matabose ni welefea ni bisopi, kei ira na kenadau ni bula rawati koya ni iteki. Sa itavi ni komiti me veivakavulici ka veivakayaloqaqataki ki na matabose ni tabanalevu mera masulaka ka sureti ira na lewenilotu mera vakaitavi ena parokaramu. Era na tuvana na ilawalawa ni bula rawati koya ka cakacaka vata kei manidia ni Veiqaravi ni Bula Rawati Koya me sokumuna ka wasea na ivurevure ni itikotiko raraba.

“Na parokaramu ni bula rawati koya ni Lotu o ya me vukei ira na tamata yadua mera ciqoma na nodra ivakatakila ni ra talairawarawa ki na ulu ni ivakavuvuli ni kosipeli. Era sa kacivi na dauveivakarautaki mera cakava e dua na yalovata [ni veivosaki vata] ena rawa ni yaco kina na ivakatakila, baleta ni Yalo Tabu, ka sega ni o qasenivuli, ena veivakavulici me ‘vakaraitaka vei kemudou na veika kece mo dou kitaka’ (2 Nifai 31:3; 32:5).”⁵

Raica na ikuri ni ivakamacala ena srs.lds.org.

tikoga na sasaga qo a kaya o Sergio. “A sureti ira na bisopi mera vakaitavi vaka ilawalawa.”

Tubu na nodra vakabauta, era veisautaka e so na ka era gadreva, era qai vulica e so na kavou.

“Na veigauna au veivosaki kina kei ira na liuliu ni matabete, au saga meu vakaraitaka vei ira oqo e dua na yaya ni cakacaka vinaka eda ciqoma mai vei mataveiliutaki e liu,” a tomana o Sergio. “E vinaka cake sara mai na kena soli na ilavo me vukei kina e dua, na kena vakavuvuli e makare sara mai na levu na lesoni e vulici na gauna au se vuli tu kina ena univesiti.”

Na ka bibi vei ira era vakacavara na 12 na macawa ni vuli ni bula rawati koya era yaco mera tisaipeli vinaka nei Jisu Karisito era vulica talega ena veika era vulica mera taracake na matanitu ni Kalou.

“Na ilawalawa ni [bula rawati koya] oqo e sega walega ni vakatabakidua ki na noda bisinisi; ia e raicamatua talega na noda veimaliwai kei na Kalou kei ira na tamata,” e kaya o

BULA RAWATI KOYA KA TU VAKAI KOYA.

“Sa vakaroti na Lotu kei ira na lewenilotu mai vua na Turaga mera bula rawati ira ka tuvaka taki ira. (Raica na V&V 78:13–14.)

“Na itavi me baleta na nona tiko vinaka vakaveimaliwai, tiko vinaka ni lomana, tiko vana-ka vakayalo, vakayago, se ena veika vakailavo sa koto, taumada vua, tarava ena nona matavuvale, qai muri ena Lotu kevaka e lewenilotu yalodina.”

Teachings of Presidents of the Church: Spencer W. Kimball (2006), 116.

Sergio. “Eda sa yaco meda tisaipeli vinaka cake i Jisu Karisito ena loma ni tolu na vula vata kei na ilawalawa oqo. Dina ga, ni na rawa ni vukei keda na bisinisi meda bula rawati keda vinaka cake, ia na ulu ni inaki sai koya na veiqaravi.”

Tubu kei na Cakacaka

“Sa dau nodra ivakavuvuli cecere na Yalododonu Edaidai,” e kaya o Peresitedi Joseph F. Smith (1838–1918), “ni matalotu e sega vua na kaukauwa me vakabulai ira na tamata ena gauna oqo ka cakava mera rawa-ka ka bula marau eke, era na sega ni nuitaki mera vakabulai ira vakayalo, ka mera laki bula vakalou ena bula sa roro tiko mai.”⁶

Meda sa qai kakua kina ni kurabui, ni noda vaqacacota-ka na veika vakayago, eda sa vaqacacotaka talega kina na ka vakayalo. Rau a raica e matanavotu o Elder David kei Sister Theresa Nish, ena nodrau veiqaravi tiko vaka-daukaulotu ni bula rawati koya ena Yatu Solomoni, na nodra cakacaka vata na lewe ni Lotu e kea.

“Na tubu cake vakayalo kei na vakaitavi ena valetabu sa vua ni ivakavuvuli, kila-ka, kei na ivakarau ni bula e vakavulici tiko ena *Noqu Yavu* kei na ivakamacala matata ena *Noqu Salatu ki na Bula Rawati Koya*,” era kaya tiko baleta na ivolalailai ni parokaramu. “[Qo] ena vukei keda ena noda vulica ka bulataka na ivakavuvuli, kila vakacacaka, kei na ivakarau ka na veimuataki kina bula rawati koya vakayalo ka vakayago talega.”

E vakamacalataka o Cheryl Redd, e dua na dauveivakaurautaki ni bula rawati koya mai Utah, e Amerika, na kena

sa vukei koya na parokaramu ni ivakavuvuli vakayalo me tubu cake vakayago: “Au raica kina ni sa rawa ni vakayagataki na ivakavuvuli kei na yavu oqo ki na ituvaki kece ni noda bula. Sa vukei au na vuli oqo meu raicamatua sara na noqu ilesilesi vaka-marama vakawati ka tina. Ia oqo sa tu vei au na iyaya ni cakacaka meu kila vinaka cake kina na bula vakailavo ni matavuvale. Au sa raica kina ni da cakacaka vata vakaveiwatini me lewai vinaka kina na ilavo, sa okati tiko, me sa dua na bisinisi. Eda gadreva na iyaya ni cakacaka oqo me rawa-ka kina na noda matavuvale.”

Ena loma taucoko ni Lotu, sa vakadewataki na tubu cake tiko ni raivotu oqo me sa tubu cake kina na yalodina kei na qaqaco vakayalo. Sa yaco kina, mera sa vakalevutaka na lewenilotu nodra yalataka mera laki lotu, saumi ikatini, ka kilikili tiko ki na valetabu.

“Au a raica rawa na ka oqo,” a kaya o George Echevarría na lewe vou ni parokaramu ni bula rawati koya. E kaya o George, e draiva tekisi tiko mai Peru, ni sa mai vukei koya na parokaramu oqo me dua kina na nona ivakadinadina ni kosipeli ni sa mai gadreva sara me vakatorocaketaki koya. Sa nuitaka tiko kina me daucaka livaliva, me ripeataka kina na veitekisi lalai sa vakayabaki na nona draivataka tiko.

“Meda kakua ni dabe tiko ka waraka me sa yaco ga mai vei keda na ka,” a kaya. “Meda sa dau cakacakataka ga yani.”

“Ena Vakalougatataki na Nomu Bula”.

Era sa tamusuka tiko na Yalododonu Edaidai e vuravura raraba na veivakalougatataki sa yalataka tu na Turaga

ni ra vulica, bulataka, ka vakayagataka na ivakavuvuli vakayago vakayalo ni bula rawati koya. Me vaka ni sa rawa ni kune vinaka kina na tamata yadua, sa vakalougatataki kina na parokaramu oqo o ira era luluqa se gadreva tiko mera vaqacacotaki ena veika vakayago vakayalo ni bula rawati koya. Na iLavo Vure ni Vuli e tokona na parokaramu ni bula rawati koya ena nodra vukei o ira era tuvatuva mera tuberi vakavuli mera rawata na ivurevure e ganiti tiko.

Sa yalataki tu ena ivolanikalou ni na veivuke na Turaga ni da cakacakataka yani meda bula rawati keda. A kaya o Koya, “Ka sa noqu inaki meu vakarautaka me yaga vei ira na noqu yalododonu” (V&V 104:15).

Ena inaki oqori, e ratou kaya kina na Mataveiliutaki Taumada: “Na ivakatakila oqo e dua na yalayala mai vua na Turaga ni na vakarautaka na veivakalougatataki vakayago ka dolava na katuba kina bula rawati koya, ni sa ikoya na yavu meda na rawata kina na veika ena gadrevi meda na bula tiko kina o keda kei ira na noda lewe ni matavuvale.”

Ni da vulica, vakayagataka, ka vakavulica na ivakavuvuli oqo vei iratou na lewe ni matavuvale, sa yalataka kina na Mataveiliutaki Taumada, “ena kalougata na nomu bula. Ko

NA VATUIVAKADEI NI NODA LOTU

“Me vaka ga na yasani koini ruarua, rau sega ni tawase na veika vakayago kei na veika vakayalo. . . .

“Na cakacaka oqo ni veivukei ena sala ni Turaga e sega ni dua walega na cakacaka ena ituvatuva ni parokaramu ni Lotu. Ena sega ni rawa me vakawaleni se biu vakatikitiki. Sa iusutu ki na noda vunau; sai koya na gacagaca ni noda lotu.”

President Dieter F. Uchtdorf, Second Counselor in the First Presidency, “Providing in the Lord’s Way,” *Liahona*, Nov. 2011, 53, 55–56.

na vulica kina na nomu imoimoi ena sala torocake ni bula rawati koya. O na vakalougatataki ena inuinui, vakacegu, kei na tubu cake e cecere.”⁷ ■

IDUSIDUSI

1. *Na iVoladusidusi 2: Veiqaravi ena Lotu* (2010), 6.1.1.
2. Thomas S. Monson, “Guiding Principles of Personal and Family Welfare,” *Ensign*, Sept. 1986, 3; see also Marion D. Romney, in Welfare Services Meeting Report, Oct. 2, 1976, 13.
3. First Presidency, in *My Foundation: Principles, Skills, Habits* (booklet, 2015), 2.
4. Robert D. Hales, “A Gospel Vision of Welfare: Faith in Action,” ena *Basic Principles of Welfare and Self-Reliance* (booklet 2009), 2.
5. *You’re Invited: A Leader’s Guide to the Self-Reliance Initiative* (booklet, 2016), 9.
6. *Nodra iVakavuvuli na Peresidedi ni Lotu: Josefa F. Simici* (1998), 164.
7. First Presidency, in *My Foundation*, 2.

Na veiqaravi e sega ni ka rawarawa, ia me vaka niu tama ka bisopi talega, Ilir Dodaj e dau saga me dauvakaraitaka vei ira na luvena ni qo e cakacaka yaga dina.

CODY BELL, DAU NI VEITABA

Ilir Dodaj

Durrës, Albania

E dua na marama ena neitou tabana e tubu tiko e ketena na tumor ka gadreva tu na veivuke ena vei siga baleta ni sega ni yavala rawa mai ena delani nona loga. A mani qai kerea o koya meu lako yani, ka me kua ni dua tale na matabete se dua tale na tamata, baleta ni sa bibi na nona tauvimate ka sa kila tiko o koya ni na mate. Koya a vakacegu ni kila ni mai vukei koya tiko na nona bisopi.

Dua na siga a sele na noqu uto, ka sega niu rawa ni lai sikovi koya ena dua na gauna lekaleka. Na gauna au lesu kina meu lai raici koya, a kaya mai o koya, “Bisopi, ena rawa vakacava vei iko mo mai vukei au kevaka o sa qai sele oti madaga mai?”

Au tukuna vua, “Na noqu ilesilesi meu veiqaravi vei ira na tani.”

Kuri ni taba kei Bisopi Dodaj kei nona matavuvale ena lds.org/go/101738.

[other languages] To learn more about the work of a bishop, visit lds.org/go/101739.

E KAUWAITAKA NA TAMADA VAKALOMALAGI NA NOQU BISINISI

Niu tu taudua ka tina ni lima na gone, au vakila na itavi bibi ni qaravi ni noqu matavuvale. Au dua e cakacaka e vale, ia na cakacaka au qarava e sega ni qarava taucoko na noqu matavuvale. Au lewena e dua na ilawalawa ni bula rawati koya meu vulica na kena vakavinakataka na noqu ituvaki.

Au a vakauqeti ena ilawalawa ni “Tekivutaki ka Vakaturu na Noqu Bisinisi” kau nanuma ni na rawa niu cula ka volitaka na taga ni vakasaqa ena ivakarau ni vakasaqa malumu. Au dau culacula yani ki na bogilevu

niu suka mai na noqu cakacaka ena siga.

Au a cakacaka bera tiko ena loma ni bogi ena dua na ota levu ka vinakati ena mataka ka tarava ni sa mai ca na noqu misini ni culacula. E sa bogilevu, ka sega ni dua na matai vakamisini ena rawa ni veivuke. E gole vata mai na misini e dua na kato ni yaya ni cakacaka lailai, ia au se bera vakadua niu se bau ripeataki misini e liu. Au sega sara tu ga ni kila meu na tekivu evei.

Sa qai votu mai noqu vakasama e dua na leseni ena ivola vakarau ni

Noqu Yavu ka vakatokai na “Cakacakataka na Nomu Vakabauti Jisu Karisito”. Ena gauna oya, au kila ni na gadrevi meu na nuitaka na Turaga. Au tekiduru ka vakatakekere: “Tamaqu Vakalomalagi, au kerea mo ni vukei au meu vakavinakataka rawa na misini oqo me rawa niu cakava na ota me ra mai kauta na volivoli ena mataka lailai. Vukei au Tamaqu Vakalomalagi!”

Kau qai vakauqeti meu taura mai na sikurudraiva mai na kena kato ka vakayagataka me biliga toka e dua na mua ni misini culacula. Au cakava sara, niu vakararavi sara tu ga ena noqu vakabauta. Au vakatabui cegu niu sa biuta vata tale na misini. E cakacaka!

A rawa niu sotava na gauna e vinakati kina na ota. Au sa qai raica na veika e rawa ni yaco ni rau veitokani vata kei au na Tamada Vakalomalagi kei Jisu Karisito ena noqu bisinisi. Au kila niu na vakalougatataki tikoga niu vasaqara na sala meu bulataka na veika au sa vulica mai na ilawalawa ni bula rawati koya. ■

Buyisile Zuma, KwaZulu-Natal, South Africa

Au a cakacaka bera tiko ena loma ni bogi ena dua na ota levu ka vinakati ena mataka ka tarava ni sa mai ca na noqu misini ni culacula.

E DUA NA ISAU NI TARO VEIVAKAUQETI ENA DUA NA VEIVAKATAROGI NI CAKACAKA

Niu sa mai lesi oti meu liutaka e dua na komiti ni bula rawati koya ena iteki, au vakila niu sega tu mada ga ni cakacaka vinaka. Ena veika au sa kila oqo, au gadreva me vakalevutaki cake na noqu bula ni kila ka vakacakacaka.

Au vakila e dua na gagadre e vakavoui meu vasaqara e dua na cakacaka e vinaka cake kau kere veivuke ena kena volai e dua na ituvatuva baleti au, ni noqu rawaka vakavuli kei na cakacaka. Au vakauta yani na ituvatuva oqori ki na vica na kabani kau sa qiriti sara mai meu vakatarogi.

Ena dua na veivakatarogi oqori, e tarogi au o dauveivakatarogi e dua na ka e tukuni tiko ena noqu ituvatuva na noqu veiqaravi vaka daunivakasala ena mataveiliutaki ni iteki, “E rawa ni o tukuna vei au ena loma ni lima na sekodi na cava na ibalebale ni veiqaravi oqori?”

Au tukuna yani niu a tiko ena dua na veiliutaki ni soqosoqo ka wanonava ka dusimaka na nodra bula raraba e 2,500 na tamata. E via kila o dauveivakatarogi ka kaya, “E soli vei iko e dua na miniti mo vakasamataka e dua na sau ni taro e lima ga na sekodi na

kena balavu kina taro: o dusimaki ira vakacava na 2,500 na tamata oqori?”

Au kila ni sai koya oqo na taro ena vakayaco ka ena veivakatarogi. Au masu kau kerea na Tamada Vakalomalagi me vukei au meu nanuma

kusa rawa na leseni au a vulica mai na ilawalawa ni bula rawati koya. Au vakila na yalodei ni sa drodrovi au.

Ni oti na dua na miniti, sa taroga o dauveivakatarogi, “O liutaki ira vakacava na 2,500 na tamata oqori?”

Au kila ni sai koya oqo na lima na sekodi ena vakayaco ka ena veivakatarogi. Au masu ka kerea vua na Tamaqu Vakalomalagi me veivuke.

“Keitou vukei ira me ra rawata na nodra lalawa,” au sauma yani.

E tucake o dauveivakatarogi, lulu-lu mai vei au, ka kaya, “Sa nomu na cakacaka.”

E totoka na nona taura na ligaqu na Kalou ka sauma na noqu masu. Au vakavinavinaka vua na noqu iVakabula ni vakauqeti ira na

iliuliu me ra tauyavutaka na veiqaravi ni bula rawati koya. Au sa mai raica kina na kalougata, kau sa raica na iwalewale rawarawa, e vakauqeti ni veiqaravi ena bula rawati koya e vakalougatataki ira talega e lewe vuqa ena neitou iteki. Au sa

mai vakabauta na veika ena rawa ena ivakavuvuli ni bula rawati koya me laveta cake na bula, ni gauna au liutaka kina e 15 na tamata cakacaka ena noqu cakacaka vou, sa tekivu meu vakavulica na ivakavuvuli ni bula rawati koya.

Au sa mai tubu sara kau vakila ni sa levucake na ka au sa rawata mai na noqu nanuma e liu. Au sa mai rawata tiko oqo e dua na isau keitou bula rawa tiko kina o au kei na noqu vuvale. Na veiqaravi oqo e vukei keda me da vinaka cake e veisiga ni vukei keda me da bula rawati keda vakalevu cake. ■

Gibrair Padilha Dos Santos, São Paulo, Brazil

VAKATUBURI NA NOQU BISINI NI KEKE RAISI

Au a vinakata meu vakauta yani na luvequ tagane ki kaulotu, ia na volitaki ni dua na kilo 2 paudi) na *bibingka* (keke raisi) ena veimacawa me rawa niu tokoni koya ena nona kaulotu.

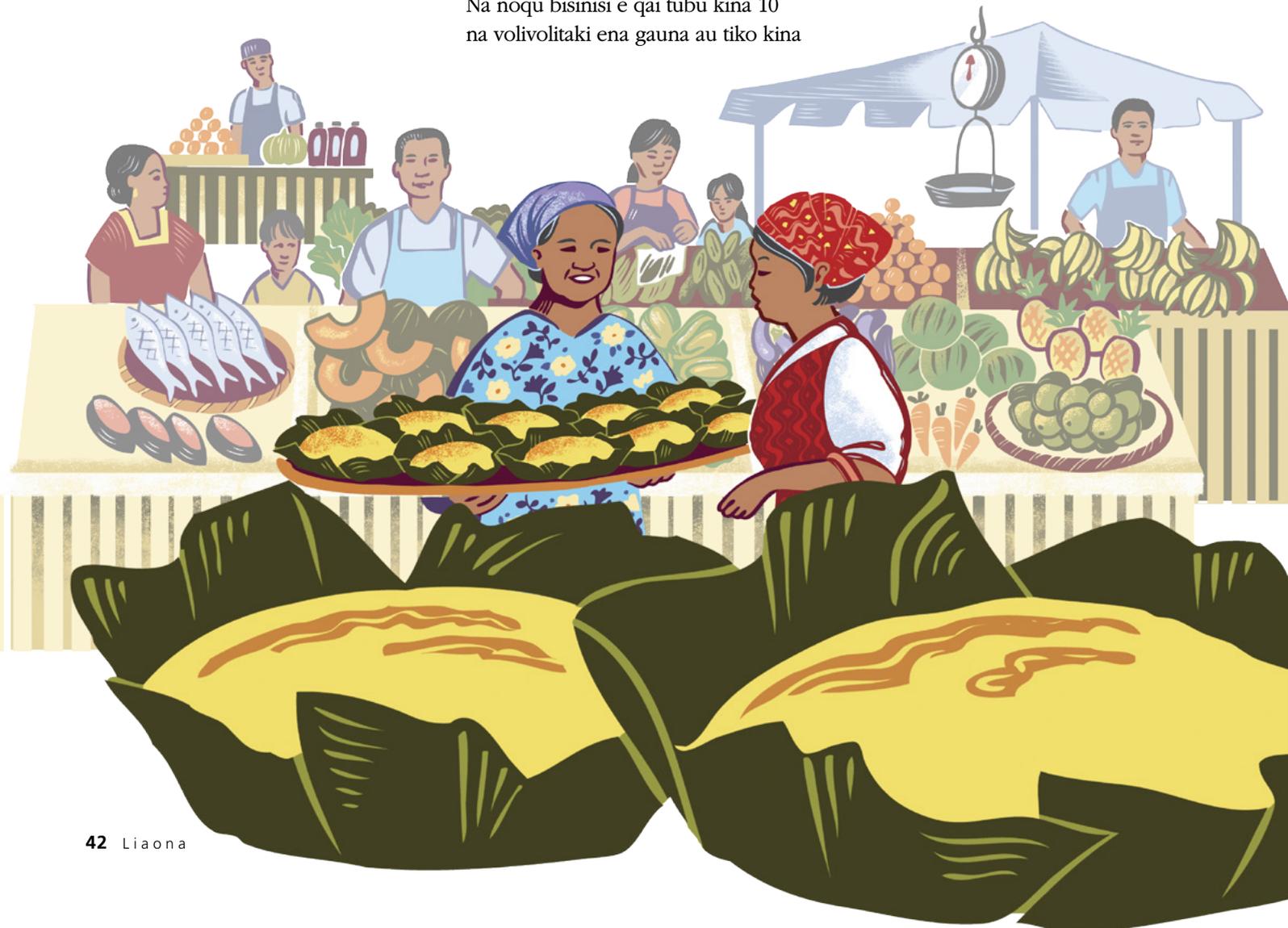
Na luvequ ena veivuke tiko ena kena qaravi na bula vakailavo ni matavuvale ka sa rui leqataka vakalevu na ituvaki vakailavo me rawa ni logaloga vinaka ena nona lako. E a dua dina na ka dredre ki na neitou matavuvale me keitou rawa ilavo. Au a marautaka na luvequ yabaki 25 ena nona gagadre dodonu me qarava na Turaga, ia au vakila ni keitou na gadreva eso na cakamana me rawa

ni vakavotukana na nona tatadra ni kaulotu.

Au lewena e dua na ilawalawa ni bula rawati koya. Ena noqu sasaga kei na vakabauta, au kila ni na kalougata kina noqu matavuvale. Ena dua na bose, au vakauqeti meu gole yani ki na makete. E kea, au raici ira na mara- ma era volitaka tiko na veika kamika- mica vakavanua e dau laukana. Keirau mai veidinadinati kei na dua na mara- ma. Au tukuna vua niu na biuta vua na noqu ivoli ena mataka me volitaka kau na qai mai kumuna na veika e rawa ena yakavi. Na veidinadinati oqori e vinaka vei keirau ruarua. Au qai mai kunea tale e levu me ra volivolitaki. Na noqu bisinisi e qai tubu kina 10 na volivolitaki ena gauna au tiko kina

ena ilawalawa ni bula rawati koya.

Au vulica meu wasea na ilavo ni bisinisi mai na noqu ilavo ga o au kau mani saumi au talega kina. Au vulica meu kua ni vakalusi gauna ena veika e sega ni voli tiko ka vakanamata ga ki na veika e rawa ilavo tiko. Au vulica talega me sala ni volivolitaki ena veimaliwai raraba ena matavei- lawa. Na noqu itokani ena ilawalawa ni bula rawati koya e vukei au meu tauyavutaka e dua na noqu akaude ni Facebook. Mai kea, keitou vulica na tawapeketaki kei na vakayacani ni veika e volitaki. E tubu sara na noqu bisinisi ka yaco me sa cegu mai na watiqumi mai na cakacaka kaukauwa e

RAWATA NA VAKAROKOROKO YADUA ENA BULA RAWATI KOYA

veivakaocai me rawa ni vukei au.

E dua e tarogi au se sa vakacava tiko na noqu veivoli. Au tukuna yani vua ena marau, au sa volitaka tiko qo e 12 na kilo (26 paudi) ni keke raisi.

“Sa totoka sara na 12 na kilo ena dua na macawa!” e kaya mai o koya.

“E sega, taciq,” au kaya. “Au volitaka e 12 na kilo *dua na siga*.”

E tukuna o luvequ tagane ni sa marau sara o koya ni sa rawa ni qarava na neitou gagadre na noqu bisinisi.

“Sa kena irairai au sa na rawa ni lako ki kaulotu tudei,” e kaya o koya.

E sa veiqaravi tiko oqo o koya ena Tabana ni Kaulotu na Phillipines San Pablo. Au sa vakavinavinaka sara ki na ituvatuva ni bula rawati koya. E dina sara na Turaga Nona a kaya, “Sa noqu inaki meu vakarautaka na veika oqo me yaga vei ira na noqu tamata” (V&V 104:15). ■

Lordita Yagomyom, Misamis Occidental, Phillipines

Ena dua na bosa ni lawalawa ni bula rawati koya, au vakauqeti meu gole yani ki na makete. Au a veidinadinati kei na dua na marama me volitaka na noqu keke raisi.

Au vakamau, e tolu na luvequ, kau sega ni cakacaka. Au vakila na druka niu bikai tu ena dravuisiga ni sega na cakacaka. Au leqataka na nodratou taqomaki na noqu matavuvale, ka sa mai cava na noqu vakabauti au.

E a vakauqeti au na watiqo o Carla, meu curu ena dua na ilawalawa ni bula rawati koya. E a ka vakamadua vei au meu vakadinata ni sa sega na noqu cakacaka, ia e vakayaloqaqataki au o koya meu curu ena ilawalawa oya me rawa niu qarava kina na neirau matavuvale.

Au sa mani tovolea ena lomalomaru. Niu lewena tiko na ilawalawa oya, au vakila mai kina ni rawa ni dua na noqu iyau ena vuravura ni cakacaka na noqu kila ni vosa Vakavalagi. Au a vulica na vosa Vakavalagi ena noqu kaulotu, ia, au kila ga na tukuna na veika baleta na kosipeli. Au a volayaca ena kalasi in vosa Vakavalagi e vakarautaka na Lotu meu vakavinakataka na noqu kila na vosa. Niu suka mai ena dua na siga, ena noqu kalasi ni vosa Vakavalagi, a solia mai vei au o Carla na talevoni.

“O cei beka qo?” Au taroga.

“Au sega ni kila,” e sauma mai o koya. “Eratou vosa tiko Vakavalagi.”

Eratou a vinakata meu gole yani meu vakatarogi vua e dua na ivakalesilesi

ni tamata cakacaka ena dua na kabani levu mai Costa Rica. Au a kurabui sara, ia a lako vinaka na veivakatarogi. Au qai kila e muri ni a vakarautaka na veivakatarogi oya o Carla.

E qai soli vei au na cakacaka, kau vakasamataka ni a vukei au sara na noqu ilawalawa ni bula rawati koya. Kau qai vakananuma ena rawa vakacava meu bulataka vakavinaka na veika au sa vulica. Au sa qai vaqara e dua na cakacaka e vinaka cake, ka soli sara mai. Au sa qai cakacakataka yani meu tekivuna e dua na noqu bisinisi vakamatai.

Au sega niu vakasamataka rawa na vanua keitou na tiko kina vakamata-vuvale ke a sega na itautauyavu keitou a ciqoma mai na veiqaravi ni bula rawati koya. Au vulica meu yalomalua ka kerea vua na Turaga na veivuke. Au vulica talega meu vakatarai ira na via vukei au me ra vakalougatataka na noqu bula. E sa mai levu na neitou veivakalougatataki. Au rawa ni vakalougatataka na noqu matavuvale ena ilavo au sa rawata, kau sa mai rawata na vakarokoroko yadua. Au kila ni vakalougatataki keda na Yalo ni da yalomalua. ■

José Alberto Navas (me vaka a tukuni vei Miriam Sweeney), San José, Costa Rica

E Lima na Lesoni vei ira nai Tabagone Qasecake mai vei ira nai Apositolo Gone

Mai vei Matthew C. Godfrey

Tabacakacaka ni Tukutuku makawa ni Lotu

Ea tiko na nodratou yabaki ni bula mai na 23 ki na 35, ia eratou a veivuke ena kena veisautaki o vuravura. Na matai ni Apositolo ni

Lotu vakalesui mai era gone. Eso era vakila ni ra sega ni veiganiti. Eso era a vakayacora eso na cala. Ia era a vakayacora na veisau levu. E tiko oqo e lima na lesoni e rawa ni da vuli mai ena veika era a sotava.

1. E Sega so ni Gadrevi mo Vakila ni o sa Veiganiti me Rawa ni o Veiganiti

E a vakila o Heber C. Kimball ni sega ni vinaka sara o koya ena gauna a ciqoma kina na nona veikacivi ki na Kuoramu ni Apositolo Le Tinikarua ena Feperueri 1835. E sa qai lewenilotu wale toka ga ka lailai mai na tolu na yabaki ka sa qai yabaki 33.

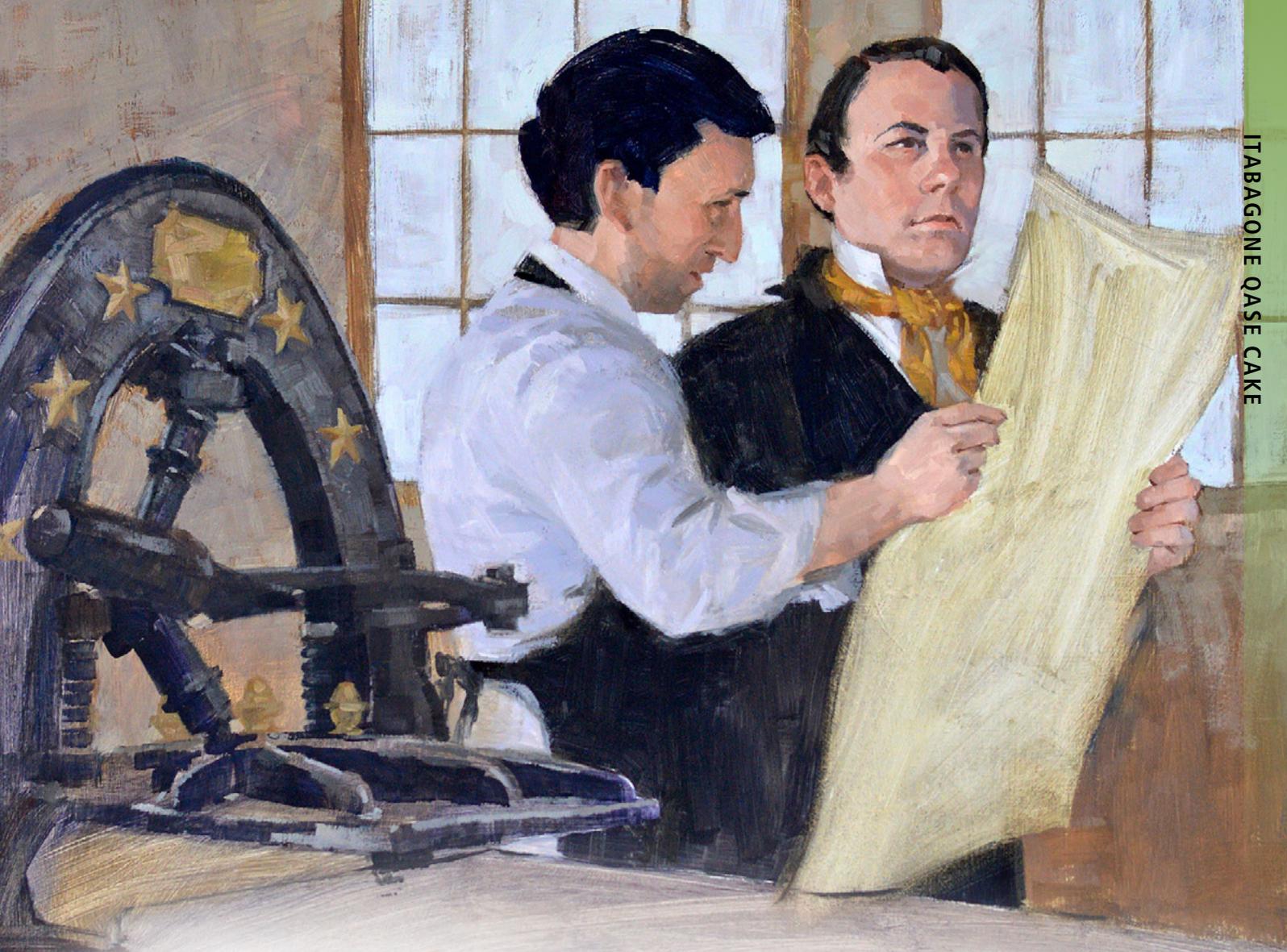
“E sega ni ka au a namaka,” e a

Na cava eda rawa ni vulica ena gauna oqo mai na veika era a sotava na imatai ni Apositolo ni Veivakalesui mai?

vakananuma lesu o Heber.¹ Ia a lomasoli o koya me ciqoma na veikacivi, ena nona tabaki kina ilesilesi e a vakalougatataki ka tukuni vua ni “na saumaki mai na milioni vakamilioni” ena “nona cakacaka yaga.”²

Ni a Apositolo e a veiqaravi ena rua na kaulotu qaqa mai Igiladi. E a vakavulica ka papitaisotaka o koya e so na tamata era sa yacova yani na milioni na wiliwili ni nodra kawa ena siga nikua. E a veivakalougataki vei Heber kei ira tale e lewe vuqa, na nona toso tiko ga ki liu ena gauna e a vakila kina ni lailai na veika me solia.

2. Eda Kilai ena Noda Vakaturewa, Segai ena iTuvaki

E a dro mai na nona itikotiko mai New Hampshire ni yabaki 14 o Thomas B. Marsh. E a cakacaka vakaliga ni veiqaravi ena dua na iteitei e Vermont, vakadaunivarau e Albany, New York, ena Otela e New York City, ka qai laki dautalai e Long Island. E a sega ni dei rawa na veika e sotava me yacova na nona sota ka vakamau sara kei Elizabeth Godkin.

E qai liutaki rau kei Elizabeth na Yalo ki na ra kei New York. E rau qai rogoca mai kea me baleta na iVola i

Momani. E a raica o Thomas na imatai ni 16 na draunipepa e a tabaki mai, ka qai vakatarai koya o daunitabaivola me wilika na tabana e vakarautaki me railesuvi. E a qai digitaka o Thomas me lewena na Lotu, ni vakabauta o koya ni vola oqo sa mai vua na Kalou. E a papitaiso o koya ena 3 ni Sepiteba, 1830.³

E a vunautaka na kosipeli ena veivanua o Thomas. E vosota o koya na veika dredre ni ra cemuri mai Jackson County, Missouri, ena Noveba 1833. E a lewe taumada ni matabose e cake mai Missouri ena gauna

e a tauyavutaki kina ena Julai 1834. Ni sa veiqaravi oti ena veikacivi vaka iApositolo ni se qai yabaki 34, e a veiqaravi vaka Peresitedi ni Kuoramu ni Apositolo Le Tinikarua. E dina ga ni a dau tudei tu na nona dau tokoni Josefa Simici mai vei ira na dauvakacaca, e a mai veivakacalai talega o Thomas. Ena 1838 e a digia o koya me biuta na Lotu.⁴

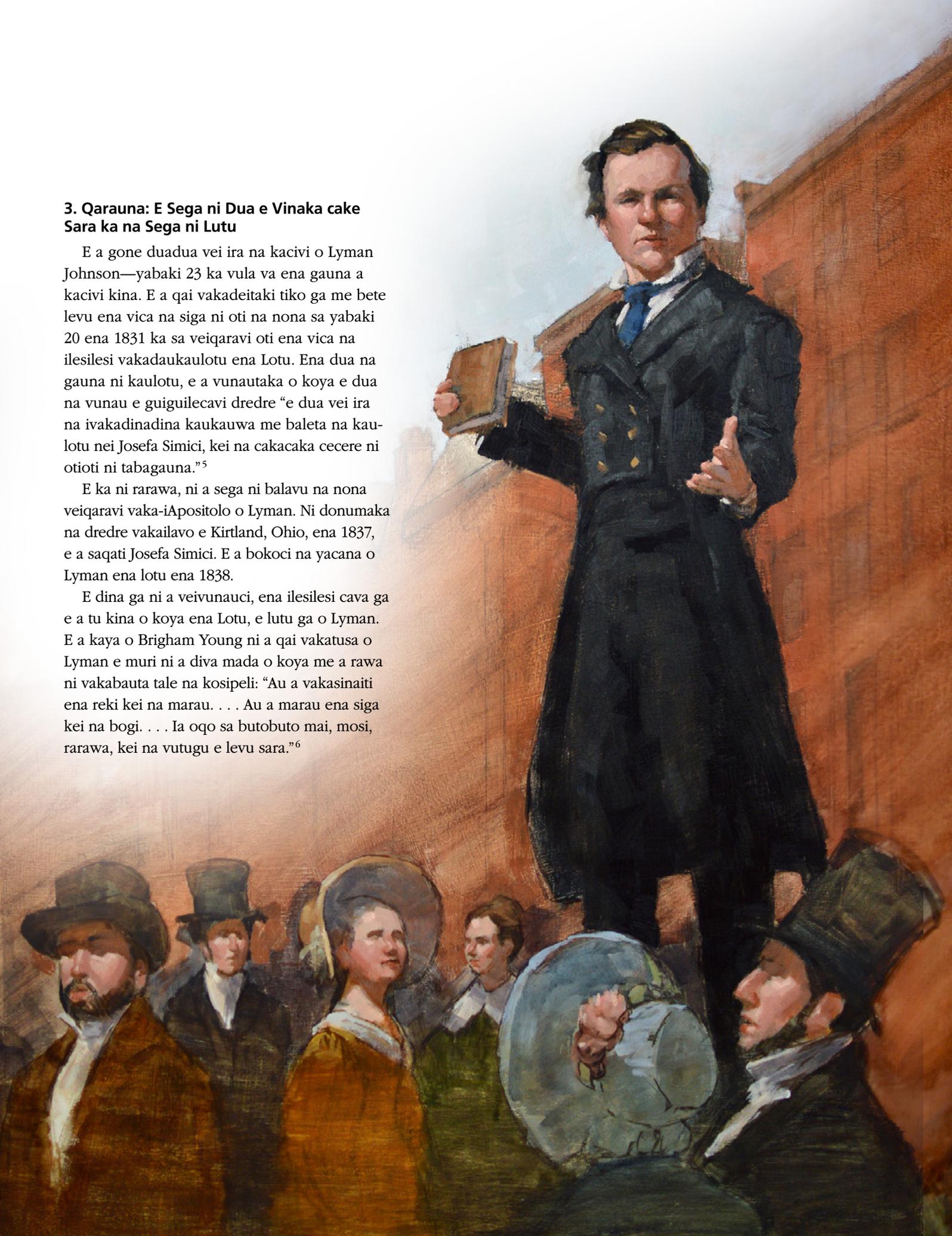
Eda vulica mai vei Thomas Marsh ni tuvaki sega ni tudei e sega ni dodonu me vakuwai keda mai na veivakalougatataki ni kosipeli—se noda vakalougatataki ira na tani.

3. Qarauna: E Segā ni Dua e Vinaka cake Sara ka na Segā ni Lutu

E a gone duadua vei ira na kacivi o Lyman Johnson—yabaki 23 ka vula va ena gauna a kacivi kina. E a qai vakadeitaki tiko ga me bete levu ena vica na siga ni oti na nona sa yabaki 20 ena 1831 ka sa veiqaravi oti ena vica na ilesilesi vakadaukaulotu ena Lotu. Ena dua na gauna ni kaulotu, e a vunautaka o koya e dua na vunau e guiguilecavi dredre “e dua vei ira na ivakadinadina kaukauwa me baleta na kaulotu nei Josefa Simici, kei na cakacaka cecere ni otioi ni tabagauna.”⁵

E ka ni rarawa, ni a sega ni balavu na nona veiqaravi vaka-iApositolo o Lyman. Ni donumaka na dredre vakailavo e Kirtland, Ohio, ena 1837, e a saqati Josefa Simici. E a bokoci na yacana o Lyman ena lotu ena 1838.

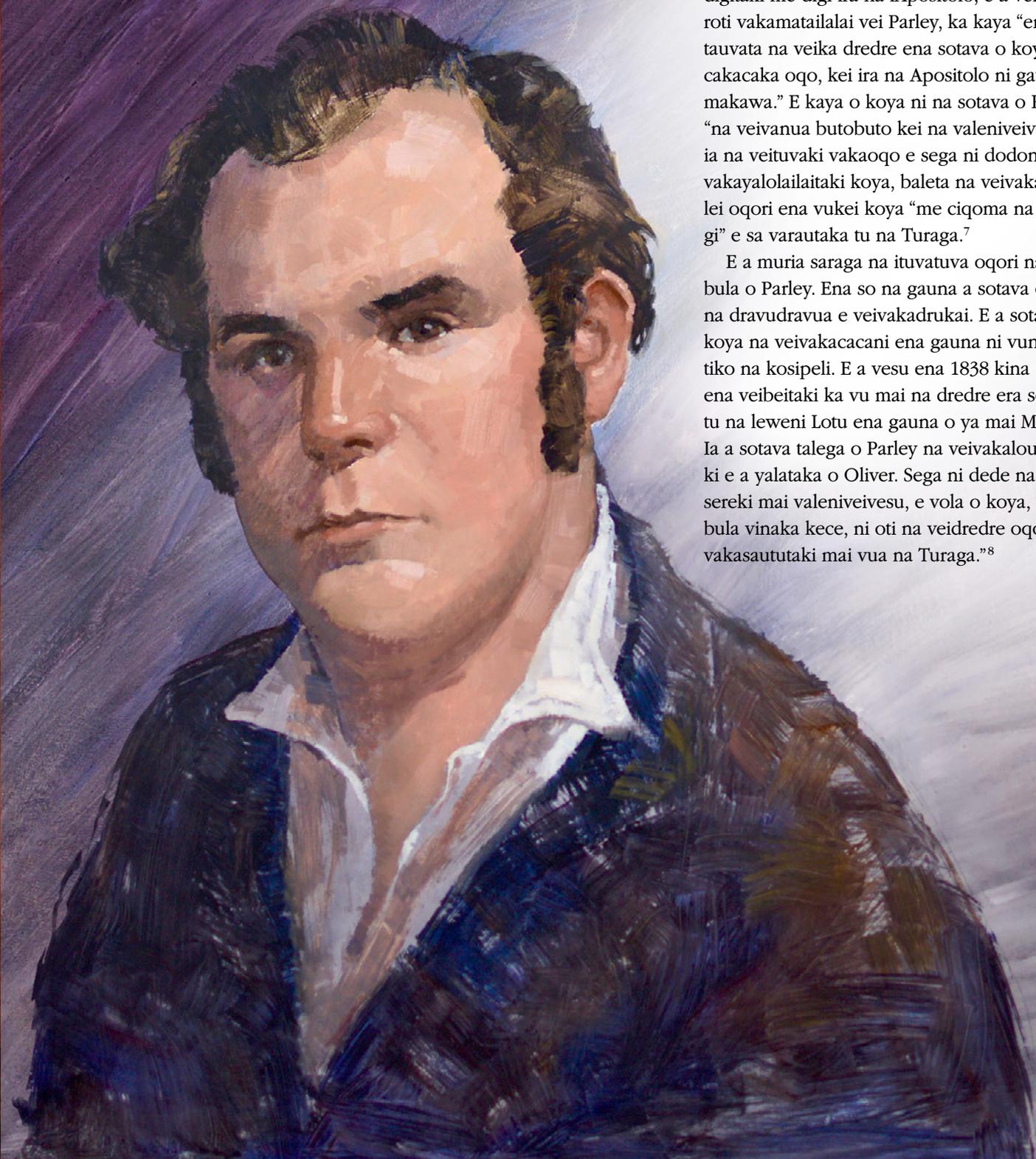
E dina ga ni a veivunauci, ena ilesilesi cava ga e a tu kina o koya ena Lotu, e lutu ga o Lyman. E a kaya o Brigham Young ni a qai vakatusa o Lyman e muri ni a diva mada o koya me a rawa ni vakabauta tale na kosipeli: “Au a vakasinaiti ena reki kei na marau. . . Au a marau ena siga kei na bogi. . . Ia oqo sa butobuto mai, mosi, rarawa, kei na vutugu e levu sara.”⁶

4. E Sega ni Vakadeitaki ni na Rawarawa na Talairawarawa, Ia e Kilikili Kaya

Ni sa vakadeitaki oti o Parley P. Pratt me iApositolo, o Oliver Cowdry, e dua vei ira na digitaki me digi ira na iApositolo, e a veivakaroti vakamatailalai vei Parley, ka kaya “ena tau-tauvata na veika dredre ena sotava o koya ena cakacaka oqo, kei ira na Apositolo ni gauna makawa.” E kaya o koya ni na sotava o Parley “na veivanua butobuto kei na valeniveivesu,” ia na veituvaki vakaoqo e sega ni dodonu me vakayalolailaitaki koya, baleta na veivakatovelei oqori ena vukei koya “me ciqoma na lagilagi” e sa varautaka tu na Turaga.⁷

E a muria saraga na ituvatuva oqori na nona bula o Parley. Ena so na gauna a sotava o koya na dravudravua e veivakadrukai. E a sotava o koya na veivakacacani ena gauna ni vunautaka tiko na kosipeli. E a vesu ena 1838 kina 1839 ena veibeitaki ka vu mai na dredre era sotava tu na leweni Lotu ena gauna o ya mai Missouri. Ia a sotava talega o Parley na veivakalougatataki e a yalataka o Oliver. Sega ni dede na nona sereki mai valeniveivesu, e vola o koya, “Keitou bula vinaka kece, ni oti na veidredre oqo ka sa vakasaututaki mai vua na Turaga.”⁸

5. Na Yabaki ni Bula e Sega so ni Bibi me Vaka na Vakabauta

Na tacina o Parley, o Orson Pratt, e ikarua ni Apositolo gone duadua. E a vakatikori o koya ni sa yabaki 23, ka rau veisivi tiko ga kei Lyman Johnson ena vica na macawa. Na veiqaravi a cakava o Orson ena Lotu e ivakaraitaki totoka ni rawa ni ra mataivalu vinaka ki na Lotu o ira na itabagone qasecake.

E a papitaiso ena 19 ni Sepiteba, 1830—nona siganisucu yabaki 19. Ni oti ga vakalailai, nona ciqoma o Josefa Simici na ivakatakila ni a tukuni vua ni o Orson e luveni Kalou, ni a kalougata o koya baleta ni vakabauta, ka sa nona ilesilesi me vunautaka na kosipeli. (raica na V&V 34:3–6). Ni vakakina, e veiqaravi vakadaukaulotu o Orson ena vicavata na ilesilesi ni kaulotu, e oka kina e dua kei Lyman Johnson ena 1832 ka rau papitaisotaka kina e rauta ni 100 na tamata ka vakadeitaka talega e vicavata na italatala qase.

Ena gauna a kacivi kina me iApositolo o Orson, e a sega ni tiko i

Kirtland. Ena ika 23 ni Epereli, 1835, ena siti o Columbus, a kila kina o koya ni a gadrevi me tiko ena dua na bose mai Kirtland ena ika 26 ni Epereli.

Ni sega tu ni kila na inaki ni bose, e a gole kusarawa sara o koya. E sega ni kila tu o koya ni sa kacivi me iApositolo, e a curu yani ni ra se “masu tiko na ivakakoso, kei na nodra diva tu me yaco yani o koya.”⁹ E ciqoma o Orson na ilesilesi, ni sa vakila tu na nodra veitokoni na Yalododonu.

Me vaka ni sa iApositolo, e vakarautaka o koya na ivolalalai e tiko kina nai tukutuku ni Matai ni Raivotu i Josefa Simici. Ni dua na painia ena 1847, e a matailalai na nona itukutuku me baleta na nodrai lakolako ki na ra. E vola talega o koya e levu na ivolalalai ni kaulotu ka dau tutaka o koya na iVola i Momani.

E sa Duatani nikua . . . Se cava beka?

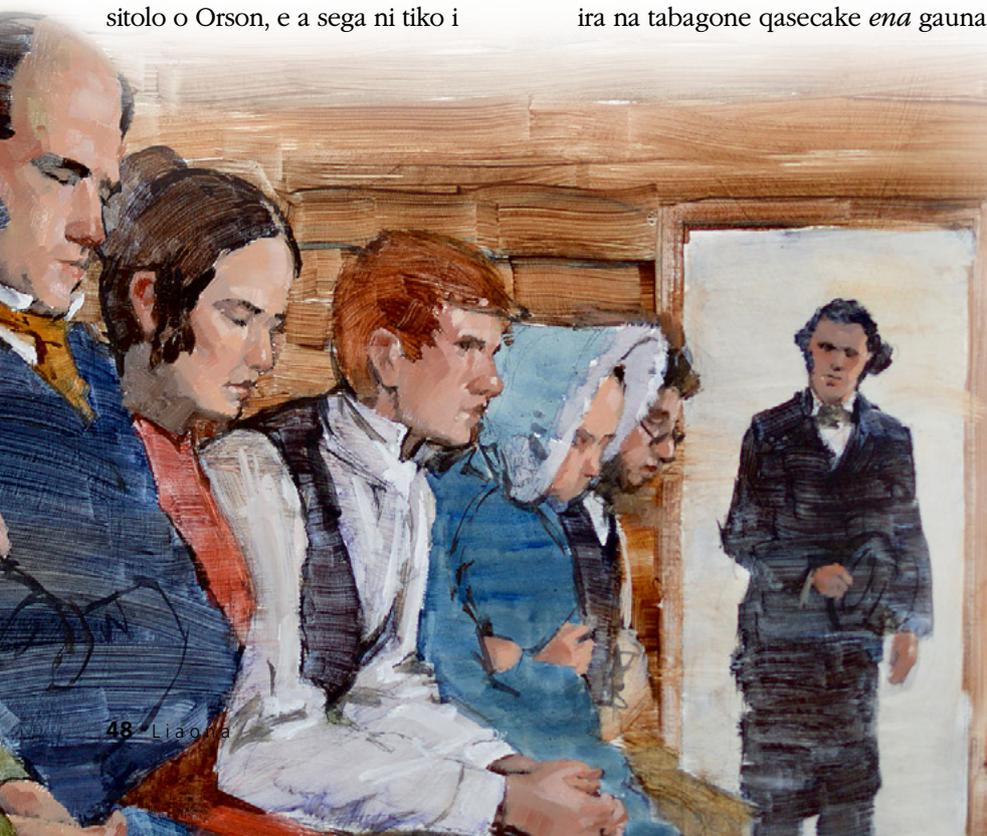
Ena levu sara na sala, e duidui o ira na tabagone qasecake ena gauna

oqo mai vei ira na tu ena 1835. Na veilesoni oqo e rawa ni veivuke vei ira na itabagone qasecake ena gauna oqo ena nodra sasaga me ra bula yacova yani na kedra ituvaki dina. Oqo e dua na ivakaleka:

- Kevaka o vakila ni o sega ni veiganiti, toso tiko ga yani ki liu.
- Eda sotava kece na ibolebole. Ena rawa ni o lakocuruma na nomu.
- O na marau vakalevu cake kevaka o tudei tiko ga ena Lotu.
- Gugumatua tiko ga. Dau Talairawarawa ka yalodina. Ena yaco mai na veivakalougatataki.
- E tiko vei iko e dua na ka bibi mo solia yani. E sa nuitaki kemuni tiko na Turaga. ■

IDUSIDUSI

1. “Extracts from H. C. Kimball’s Journal,” *Times and Seasons*, Apr. 15, 1845, 868.
2. “Minutes, Discourse, and Blessings, 14–15 February 1835,” ena *The Joseph Smith Papers, Documents, Volume 4: Epereli 1834–Sepiteba 1835*, ed. Matthew C. Godfrey kei na so tale (2016), 229.
3. Raica na “History of Thos. Baldwin Marsh,” *The Deseret News*, Mar. 24, 1858, 18.
4. Raica na “History of Thos. Baldwin Marsh,” *The Deseret News*, Maji 24, 1858, 18; Kay Darowski, “The Faith and Fall of Thomas Marsh,” ena *Revelations in Context: The Stories behind the Sections of the Doctrine and Covenants*, Matthew McBride and James Goldberg, eds. (2016), 57–59.
5. Edward W. Tullidge, *Tullidge’s Histories* (1889), vol. 2 (supplement), 175.
6. Brigham Young, Discourse, June 17, 1877, ena *Journal of Discourses*, 19:41.
7. Oliver Cowdery, ena “Minutes and Blessings, 21 February, 1835,” ena *Joseph Smith Papers, Documents, Volume 4: Epereli 1834–Sepiteba 1835*, 240–41.
8. “Letter from Parley P. Pratt, 22 ni Noveba 1839,” josephsmithpapers.org/paper-summary/letter-from-parley-p-pratt-22-november-1839/1.
9. “Extracts from H. C. Kimball’s Journal,” *Times and Seasons*, Epe. 15, 1845, 869.

Na iLesilesi ni Veivakalesuimai Na Apositolo Taumada

E na ika 8 ni Feperuari, 1835, a kerei rau na veitacini o Brigham kei Josefa Young o Josefa Simici me rau lagasere vua. Na Parofita a qai ciqoma e dua na vakatakila ni sa kena gauna me kacivi kina o ira na Apositolo Le Tinikarua.¹

A kerei Brigham o Josefa Simici me vakauta e dua na notisi ni na caka e dua na koniferedi ena Siga Vakarauwai ka tarava. A tukuna o Koya vei Brigham o koya na dua vei ira na Tinikarua.²

Oti e ono na siga, era soqoni vata na Yalododonu. A kaya o Josefa Simici ni yavu ni soqoni oqo me ratou na digitaka o ratou na Tolu na iVakadinadina ni Vola i Momani—Oliver Cowdery, David Whitmer, kei Martin Harris—“e tinikarua na turaga mai na lotu me ra Apositolo.”³ E rau a ciqoma na ilesilesi o Oliver kei David ena June 1829, ia dina ni rau a “vaqara na Kalou ena lolo kei na masu” me rau vaqara na le Tinikarua, ia ena gauna ya se sega ni kena gauna donu.⁴ Qo, a kaya o Josefa, sa qai yaco mai na kena gauna.

Le Tinikarua (ena tuvatuva a vakaraitaki ena bose) o Lyman Johnson, age 23; Brigham Young, 33; Heber C. Kimball, 33; Orson Hyde, 30; David W.

Patten, 35; Luke Johnson, 27; William E. McLellin, 29; John F. Boynton, 23; Orson Pratt, 23; William Smith, 23; Thomas B. Marsh, 34; and Parley P. Pratt, 27. Era a veiqaravi kece vakaulotu. Ratou lewe walu era lako vata kei Josefa Simici ena Keba kei Saioni ena vula ikatakata sa oti.⁵

Oti na nodra digitaki, ira na Apositolo era a vakatikori.⁶ Nodra veivakalougatataki ni vei vakatikori ka sinai kina na yalayala ni rawa ka ni kaulotu. O Heber C. Kimball a qai vakananuma na veivakalougatataki qo “parofisaitaki e vuqa na ka ena soli na kaukauwa ni veivakabulai vei ira na tauvimate, kaliraki ituba na tevero, vakabulai ira na mate, solia lesu na solisoli ni rai vei ira na mata boko, . . . toso ulunivanua, kei na ka kece ena yaca i Jisu Karisito.”⁷

O Oliver Cowdery a vakabibi taka talega na vei dredre era na sotava: “Mo tu vakarau tu mo ni na solia na nomuni bula [sic] kevaka ena gadreva na Kalou mo solia taumada ena kena tarai cake ena nona inaki.” E vakauqeta o Oliver vei ira na Apositolo me ra na vaqara na kila ka nei Jisu Karisito mo rawa ni vakadinadinataka ni o Koya e bula tiko: “Kua ni cegu na nomu sasaga yacova ni kemuni sa raica na Kalou, e matamu.”⁸

Ena Me 1835, ira na Apositolo era qarava e vica na golegole ni kaulotu ena Lotu, na nodra veiliutaki raraba a vakalougatataki ira vakalevu na lewe vuqa. ■

IDUSIDUSI

1. Raica na Tukutuku Makawa ni Lotu, 1838–1856 (Manuscript History of the Church), volume B-1 [1 September 1834–2 November 1838], addenda, note A, page 1, josephsmithpapers.org/paper-summary/history-1838-1856-volume-b-1-1-september-1834-2-november-1838/304.
2. Raica na Joseph Young, *History of the Organization of the Seventies* (1878), 1
3. “Minutes, Discourses, and Blessings, 14–15 February 1835,” in *Joseph Smith Papers, Documents, Volume 4: April 1834–September 1835*, 224–28.
4. “Minutes and Blessings, 21 February 1835,” in *Joseph Smith Papers, Documents, Volume 4: April 1834–September 1835*, 242, 243.
5. Na lewe va era sega ni lewena na keba o David W. Patten, Thomas B. Marsh, William E. McLellin, and John F. Boynton.
6. Era lewe ciwa vei ratou na Tinikarua era tiko na soqoni na Feperuari 14, 1835. O Parley P. Pratt a vaka tikori ena Feperuari 21, 1835, o Thomas B. Marsh kei Orson Pratt rau a vaka tikori ena Epereli 26, 1835.
7. “Extracts from H. C. Kimball’s Journal,” *Times and Seasons*, Apr. 15, 1845, 868.
8. “Minutes and Blessings, 21 February 1835,” in *Joseph Smith Papers, Documents, Volume 4: April 1834–September 1835*, 244, 243.

Mo vulica na veika me baleti ira na iApositolo Le Tinikarua taumada ena tabagauna oqo lako kina [history.lds.org](https://www.history.lds.org).

**Mai vei Elder
David A. Bednar**

Ena Kuoramu ni
iApositolo Le Tinikarua

Nai VAKARAU Vakarisisito

E levu cake na loloma titobu nei Jisu, o koya e a vakararawataki vakalevu duadua, vei keda e lailai sara na noda vakararawataki.

Ea vakavulica o Elder Neal A. Maxwell (1926–2004) e dua na ivakavuvuli e sa tarai au sara vakatitobu kau sa dau vakanamata kina vakalevu ena gauna ni noqu vuli, railesu kei na vakasama vakatitobu. E a kaya o koya, “Ke a sega na Veisorovaki vakavo ga na ivakarau i Karisito!”¹ Mai na gauna au a rogoca kina na itukutuku matata ka veilauti oqo, au sa saga meu vulica vakalevu cake ka kila dei-vaki na vosa oqo na “ivakarau dei” ni dua na tamata. Au sa dauvakananuma vakatitobu na veiwekani e tiko ena ivakarau dei i Karisito kei na Nona Veisorovaki—kei na revurevu ni veiwekani oqori vei keda, ni da tisaipeli.

Na iVakarau dei ni Turaga o Jisu Karisito

E dua beka na ivakatakilakila ni ivakarau dei sai koya na noda rawa ni kila na gauna veidonui meda dolele yani vei ira na tani ena gauna era sotava tiko kina na veiblebole se dredre eda sotava sara tiko ga o keda ena kena kaukauwa ena gauna saraga oya. Na ivakarau dei e vakaraitaki, oqo na ivakaraitaki, na kaukauwa meda vakila kina na nodra rarawa tiko eso tale na tamata ena gauna eda rarawa sara tikoga kina o keda, ni rawa meda kidava na nodra via kana eso tale ena gauna eda waloloi tu kina o keda, kei na kaukauwa meda dolele yani ena loloma titobu ena nodra yaluma vakayalo o ira na tani ena gauna eda bikai tu ena lomaleqa ena noda bula vakayalo. Ia, na ivakarau dei e vakaraitaki ena noda rai yani ka dolele yani vei ira tale eso, ni sa kena ivakarau taumada sai koya meda nanumi keda mada iliu ka raici keda tikoga. Kevaka, na kena rawati na ivakarau dei oqo na rawa ni noda kila na veika oqori, ia, sa ivakaraitaki cecere duadua ni vuravura oqo, ni kena bulataki tiko ena loloma titobu na iVakabula.

Eso na iVakaraitaki ni Vakarau dei i Karisito

Ena rumu e cake ena bogi ni Otioti ni Vakayakavi, ena bogi vata ga ena sotava kina o Koya na rarawa cecere duadua e sa bau yaco ena vuravura kece a bulia o Koya, e a tukuna o Karisito baleta na Dauveivakacegui kei na vakacegu.

“Au sa vosataka na veika oqo vei kemudou, niu sa tiko vata kei kemudou.

“Ia na Dauveivakacegui, na Yalo Tabu, ko koya ena tala mai ko Tamaqu e na yacaqu ena vakavulici kemudou ena ka kecega kau a vosataka vei kemudou.

“Au sa laiva vei kemudou na vakacegu, au sa solia vei kemudou na noqu vakacegu; au sa sega ni solia vei kemudou me vaka sa solia o vuravura. Me kakua ni rarawa na yalomudou se rere.” (Joni 14:25–27).

Nona kila ni sa vakarau me sotava o Koya na yali ni logaloga vinaka kei na vakacegu, kei na gauna e a

nuiqawaqawa ka rere tu na Yalona, e a dolele yani na iVakavuvuli ka solia vei ira tale eso na veivakalougatataki vata ga e a rawa ni vakaukauwataki Koya.

Ena Masu ni Vakatakekere, e cabora o Jisu ni se bera nodratou a gole kei ira na Nona tisaipeli ki nai soniwai ko Kitironi ki na Were ko Kecisemani, e a masulaki ira na Nona tisaipeli na iVakavuvuli kei ira kece “era na vakabauti au ena vuku ni nodra vosa;

“Me ra dua bau kecega; me vaka edaru a duabau, Tamaqu, me ra dua bau kei kedaru. . . .

“. . . Me ra vakayacori sara me ra duabau ga; ia me kila kina ko vuravura ni kemuni sa talai au mai, ka ni kemun sa lomani ira me vaka ko ni sa lomani au. . . .

“Ia kau sa vakatakila vei ira na yacamuni, ia kau na vakatakila tiko: me tu vei ira na loloma ko ni a lomani au kina, meu tiko talega kei ira (Joni 17:20, 21, 23, 26).

Au dau vakataroga wasoma na veitaro oqo niu dau vakasamataka vakatitobu na veika oqo kei na so tale ni sa voleka sara tiko ni sotava na iVakabula na rarawa ena were kei na Nona cakitaki: E a rawa vakacava me masulaki ira tale eso me ra duabau ni sa voleka tiko na gauna ni Nona yaluma. Na cava e rawa kina Vua me vasaqara na nodra logaloga vinaka kei na vakacegu o ira e lailai sara mai vei Koya na ka era gadreva? Ni sa bikai tu o Koya ena druka ni vuravura e a bulia o Koya, e rawa vakacava me vakanamata taucoko ka vakatabakidua ki na nodra lomaleqa kei na ituvaki eso tale? E rawa vakacava vua na iVakavuvuli me dolele yani ki tuba ni na sega ni rawa ni cakava vakakina e dua e lailai mai vua? E dua na itukutuku mai vei Elder Maxwell e sauma na veitaro oqori:

“Na ivakarau dei i Jisu e vakadeitaka na Nona veisorovaki cecere. Kevaka e sega na ivakarau ni veilaveti i Jisu ke a sega na veisorovaki veilaveti! Na Nona ivakarau dei e vakakina me ‘vakila na veivakatovolei kecega’ (Alama 7:11), ia A temaki ‘a sega ni rawai’ (V&V 20:22).”²

E levu cake na loloma titobu nei Jisu, o koya e a vakararawataki vakalevu duadua, vei keda e lailai sara na noda vakararawataki. Ia, na titobu ni rarawa kei na loloma e veisemati kaukauwa sara loloma titobu e vakila o Koya ka mai veiqaravi.

Vakasaqarai Vagumatua na Loloma Uasivi

E rawa ni da vakasaqara ena bula oqo na veivakalougatataki ka vakatubura eso na ivakarau dei e Vakarisito.

Ia, e rawa vei keda ena noda bula oqo meda sasagataka na yalododonu ka ciqoma na isolisoli vakayalo e veicugeneni kei na noda rawa ni kila na gauna veidonui meda dolele yani vei ira na tani ena gauna era sotava tiko kina na veibolebole se dredre eda sotava sara tiko ga o keda ena kena kaukauwa ena gauna saraga oya. Ena sega ni da rawata ga na kaukauwa oqori mai na kaukauwa vakatamata se gumatua yadua. Ia, eda sa gadreva ka vakararavi ki na nona “cakacaka dodonu, kei na loloma cecere, kei na nona loloma soli wale na Mesaia Tabu” (2 Nifai 2:8). “Na vosa ena vosa, na ivunau ena ivunau” (2 Nifai 28:30) ka “ni sa toso na gauna” (Mosese 7:21), eda sa rawa ni dolele yani ki tuba ni sa ivakarau taumada me da leqataki keda ga.

Au na vakatura ni dodonu me daru na masulaka tiko, gadreva, sasagataka ka cakacakataka me bucini na ivakarau dei Vakarisito kevaka eda nuitaka meda ciqoma na isolisoli vakayalo ni loloma uasivi—sai koya na loloma taucoko i Karisito. Na loloma uasivi e sega ni iwalewale se ivakarau dei ni bula, ena rawa ni da taukena ena noda sasaga gumatua kei na vosota vakadede. E sa dina sara, e dodonu meda na rokova na noda veiyalayalati ka bula kilikili kaya ka vakayacora na veika kecega meda rawata na iloloma; ia na kena dina na isolisoli ni loloma uasivi ena rawati keda—ke sega ni o keda ki na loloma uasivi (raica na Moronai 7:47). Na Turaga ga e lewa na gauna eda na ciqoma kina na isolisoli vakayalo, ia e dodonu meda vakayacora na veika kece ena noda

kaukauwa meda gadreva, sasagataka, sureta, cakacakataka meda rawata na veisolisoli oqori. Ni da cakava vakalevu na sala e veiganiti ki na ivakarau dei i Karisito, sa da vakaraitaka tiko ki lomalagi ena sala kaukauwa na noda gagadre cecere ni isolisoli vakayalo ni loloma uasivi. E sa matata sara ni da sa kalougata ena isolisoli totoka oqo ni da dolele tiko yani vakalevu ki tuba ni sa ivakarau taumada vakatamata e vuravura e tiko vei keda meda na raici keda tikoga.

O Jisu na Karisito e sa Luvena Duabau na Tamada Tawamudu. Au kila ni bula tiko o Koya. Kau vakadinadinataki ni sa mai rawa vei keda na madigi ni keda ituvaki vakayago ka tawamudu ena vuku ni Nona ivakarau dei. Meda dolele yani ki tuba ni sa ivakarau taumada meda raici keda ga. ■

Mai na vosa ena dua na soqoni ni Lotu e Brigham Young University—Idaho ena ika 25 ni Januери, 2003.

IDUSIDUSI

1. Neal A. Maxwell, “The Holy Ghost: Glorifying Christ,” *Ensign*, Julai 2002, 58.
2. Neal A. Maxwell, “A Ka Levu Vakaidina na Nona iTuvatuva na Noda Kalou!” (address to Church Educational System religious educators, Feb. 3, 1995), 6, si.lds.org.

Ena Rawa ni

VEISAUTAKA YAKACAVA NA NOMU BULA

na iTukutuku ni Koniferedi

*Ena rawa ni da vakataki Jisu Karisito.
Na iyaya ni cakacaka oqo ena rawa ni vukei
iko mo na raica na kena na caka.*

Mai vei Hadley Griggs

Vakila ni vaka e lailai na kaukauwa ni bula vakayalo? Nanuma me dua na idusidusi lailai vakayalo? Io o sa sotava donu tu na kena madigi, baleta na koniferedi raraba ena rawa ni vukei iko! Elder Robert D. Hales ena Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua a kaya: “Vei ira na itabagone ena Lotu, au yalataka ni kevaka mo ni na vakarorogo ki na [vei koniferedi raraba], ko ni na vakila vakavinaka saraga kina na Yalo vei iko. Ena tukuna vei iko na Turaga na veika mo ni na vakayacora ena nomuni bula.”¹

Ena sega walega ni na cava ena macawa ni koniferedi—o na vakila na Yalo ena gauna o vulica kina na tukutuku na gauna e oti kina!

E levu na sala e rawa ni vukei keda kina na koniferedi. Ia dua na tikina bibi, na kena kauti keda vaka voleka mai vua na iVakabula ena vakavuvuli meda vakai Koya. E dua na sala vinaka me da taura na vei vakavuvuli ena gauna ni koniferedi meda vakarorogo vakavinaka ena veika baleta na ivakarau va Karisto—ena gauna e kaburaki kina se vulica na gauna e oti kina na vosa. Na gauna eda vakarorogo kina ena vica na vakarau va Karisito ena noda vakasama, na vosa kei na Yalo ena rawa vukei keda me da vulica me da vakai Karisito.

Na rawa ni taura e vica taro qo me raica kina na ivakarau se rua o na via vakatabakidua kina na nomu na vulica na vei tukutuku ni koniferedi. (Vuqa na taro titobu, ni raica na Okotova 2016 *New Era* wase 6 ena *Vunautaka na Noqu Kosipeli*.)

Ena ciwa na iVakarau Va Karisito e toqai toka e ra, digia e dua na yatu vosa e tukuni kemuni vakavinaka.

Raica mada yani na nomu isaunitaro. Na itovo cava tale o na gadreva mo cakacakataka? Mo rawa ni vakatorocaketaka oqori, e rawa ni o

1. VAKABAUTA:

- Au sega ni vakadeitaka kevaka o Jisu Karisito e noqu iVakabula.
- Au vakabauti Jisu Karisito ka ciqomi koya me noqu iVakabula.
- Au nuitaka ni o Jisu Karisito e noqu iVakabula.

NA LOLOMA ME BALETA E LIMA NA NOQU ITOKANI VOU.

Ekoronivuli e tiko e dua na ilawalawa lailai era dau vakatokai tu mai vei ira na gone o ira na “sega ni dua na tamata” baleta ni ra dui-duitui. Au sega ni dau vosa vei ira. Au a sega ni gone ca kau a sega talega ni gone vinaka.

Ni a rogoca na nona ivakamacala o Peresitedi Dieter F. Uchtdorf, na iKarua ni Daunivakasala ena Mata-veiliutaki Taumada, “Na iSolisoli Vei-vakurabuitaki ni Loloma Soliwale” (koniferedi raraba ni Epereli 2012), e a veisau e dua na ka. E kaya o koya e dua na ka e dodonu meda cakava ni sa yaco mai na vakalelewa: “Yalana!” E a vukei au na nona vosa meu kila ni sega ni dodonu meu vakalewai ira na gone oqo e koronivuli, e dodonu meu dau vakaisosomitaka na vakasama ni veivakalewai kei na yalo ni veivakalewai ena “yalo e vakasinaiti tu ena loloma vua na Kalou kei ira na Luvena.

Ena Moniti oya niu a gole ki koronivuli, au a gole yani kivei ira na ilawalawa era dau nanuma tu na tamata me ra “sega ni dua na tamata”, kau sega ni laki sotavi iratou na noqu itokani. Sa tekivu me keitou veitalanoa, kau vakila ni o ira na tamata oqo era sega saraga ni duidui mai vei ira tale eso. Niu a taura na gauna meu kilai iratou, a mai vaqacacotaki sara na neitou veiwekani. Sa mai lima na noqu itokani vou.

Au a vakila ni o iratou na noqu itokani eratou a sega ni “sega ni dua na tamata”—vua na Kalou eratou “dua tiko na tamata” ena veigauna kece. Au marau vakalevu niu sa mai vulica vakalevu sara me baleta na Nona Loloma na Kalou vei ira na Luvena.

Holly H., yabaki 19, California, Amerika

2. INUINUI:

- Au vakila na vakacegu ka nuidei me baleta na bula e se bera mai.
- Au rerevaka na bula se bera mai!
- Au dau vakawelewele taka na bula se bera mai—kevaka au sega ni na vakasamataka, au na sega ni leqataka.

3. LOLOMA UASIVI, KEI NA LOLOMA:

- Au dau saga meu lomani ira na tamata tani, ia e se so na tamata vakaninivaki era dau vakacudrui au.
- Au sa osooso vakalevu ena saga tiko madaga na noqu bula ka dredre vakalevu meu vakasama taki dua tale.
- Au dau gadreva na nodra marau kei na bula vaka yago tawamudu na tamata tani.

4. IVALAVALA DODONU:

- "Me savasava tiko na noqu ivalavala kei na noqu ivukivuki." E sega ni rogo marautaki!
- Au savasava ka savasava na lomaqu.
- E dau dredre vei au meu tiko savasava ka taucoko.

5. KILA-KA:

- E levu saraga na ka e caka tiko au se ni rawa vaqara rawa e dua na gauna meu sauma kina na noqu taro.
- Oilei. Vuli lesoni? Eso na gauna sa dau sega ni malele kina vuli ka.
- Au dau saga me kila na dina ka vaqara na sau ni noqu taro.

6. YALOVOSOTA:

- Au rawa ni dau waraka na ka kau sega ni cudru se vaka vu vei cudruvi kina.
- Au kila niu rawa ni waraka na ka, ia audau rarawa taka talega.
- E dredre vakalevu sara na kena dau waraki na ka. Au vinakata na ka kece qo.

7. YALOMALUA:

- Au vinakata meu dau cakava na ka kece vakai au.
- Au dau vakararavi vua na Turaga me veivuke.
- Niu dau cakacakataka e dua na ka, au dau gulecava ena vuqa na gauna au dau gulecava meu kere veivuke mai vua na Tamada Vakalomalagi.

8. GUGUMATUA:

- Au dau vakayagataka vakalevu noqu gauna ena sara TV, tikovata kei ira na noqu itokani, ka levea na itavili!
- E dredre vei au meu vakanamata ena vei ka e bibi ni bula, ia au dau saga.
- Au dau solia noqu gauna kei na yaloqu ena vei ka bibi.

9. TALAIRAWARAWA:

- Au dau vakamuria na vakasala mai vei ira na noqu iliuliu kei na noqu itubutubu.
- Au dau lewai au tu ga vakai au—e vuqa na gauna e dau dredre meu dau vakarogoci ira tale eso.
- Au dau vakamuria na vakasala mai vei ira na noqu iliuliu kei na noqu itubutubu.

digitaka e dua se rua ka raica matua sara ena gauna o vakarogoca kina na koniferedi.

Kevaka o sa sauma ni o sa cakava vinaka tiko ena kena kece, taura matua tiko! E rawa ni o digia e dua se rua e matalia vei iko ena gauna ni veitarogi ka vakanamata kina oqori ena gauna ni vuli ena koniferedi. Ena vanua cava ga ena nomu ilakolako mo vakataki Karisito, ena rawa ni o dau goleva na nodra ivakavuvuli na iliuliu me vukei iko ena nomu sala.

Kevaka e sega ni rawa ni o lewa e dua na ivakarau vakarisito ena gauna oqo, kakua ni lomaleqa! E rawa ni o dau vakarorogo ena koniferedi ka raica na veika e matalia vei iko.

Ni o sa digia na ivakarau vakakaraisito mo vakanamata kina, o na vinakata beka mo vola me rawa ni o ciqoma na ivakatakila ena gauna o vakarorogo tiko kina ki na koniferedi se ena nomu vuli tiko ni oti oqori. Ni o vakarorogo ka vuli tiko, vakatara me liutaki iko na Yalo kina sala matata me rawa ni o cakacakataka na ivakarau vakarisito oqori. Raica mada na ivakaraitaki e ra! ■

E vakaitikotiko mai Utah, Amerika, o koya e vola.

IDUSIDUSI

1. Robert D. Hales, "Koniferedi Raraba: Vaqacacotaki ni Vakabauta kei na iVakadinadina," *Liaona*, Nove. 2013, 6.

Ena koniferedi raraba ni Okotova 2015, e dua na vosa e matalia vei au. E vosa ena ulutaga oqo o Elder Dale G. Renlund ni Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua, "Through God's Eyes". E vosa o koya ena bibi ni noda dau raici ira na tani ena nodra rairai na itubutubu. Ena gauna au rogoca kina oqori, au vakila niu gadreva meu cakacaka vakaukauwa ena noqu sasaga meu lomani ira era tu wavoliti au.

Dua na mataka ni oti na koniferedi, au a vakaraica tiko e dua na gauna meu vakamarautaka e dua. Au a lako kina noqu kalasi ni vuli vakatagi kau raica kina e dua na cauravou au sega ni dau kawaitaka vakalevu. Au siqema rawa ni a rarawataka tiko e dua na ka, kau mani laki taroga vua se sa vakacava tiko na nona siga. E sega so ni dau vosa, kau mani tarogi koya e vakacava na nona taleitaka na kalasi ni vuli vakatagi. E tukuna o koya vei au ni a sega ni se kila na kabakaba ni sere ka sa lomaleqataka tiko na tuvaitutu. Au a tukuna vua ni rawa ni keirau raica vata, ka keirau mani qiria vata na ivakatagi. A totoka vakaidina! Ni oti oya, keitou qai veivosaki me baleta na neitou ivakatagi. Keirau sa qai veivolekati sara, kau vakavinavinaka niu a taura na gauna meu vosa vua.

Christa M., yabaki 12, Texas, Amerika.

Tautauri **MATUA**

Mai vei Lindsay Hiller

Au tubu cake mai ka veimaliwai kei ira na itokani era leweni ni Lotu ka dua na ka na noqu nanamaki tu ni na dua siga au na papitaiso ka lewena na vakataki au. Na gauna au toki kina meu lai vuli, au tekivu tauri leseni mai vei rau na kaulotu. Kani rarawa, na veivakayararataki vakaicaba a vaka dredre taka na noqu muria na vakatagedegede ni kosipeli. Levu vei ira na noqu icaba era vakayagataka tu na gauna mera soqo tu kina ka gunu yaqona ni vavalagi. Au se sega vakadua ni tovolea na yaqona ni vavalagi, ia o ira na noqu itokani era dau vakayararataki au meu gunuva.

Au kila ni dina tu na kosipeli, ia na veitemaki mai vei ira na noqu icaba sa dredre saraga na noqu vorata.

Au tekivu masu vua na Tamada Vakalomalagi me solia vei au na kaukauwa meu digitaka na veika sa dodonu. Au sega ni tosoya sobu na noqu ivakatagedegede ni bula, ia au rere ni kila ni sega vei au na kaukauwa meu na vuki tani mai kevaka e soli vei au na yaqona ni vavalagi. Dua na ka na noqu dau vakasamataki ira na noqu itokani era dau wasea tu vata kei au na varau ni noda bula.

Dua na bogi ni Vakarauwai au gole ena dua na soqo vata kei ira na leweni noqu bure. Sega ni bera ira kece na noqu itokani era vakauqeti au meu tovolea ena matai ni gauna na yaqona ni vavalagi.

Au a temaki. Au taura na bilo ni yaqona vavalagi ka soli vei au. Au drete voleka mai e usuqu, kau rivariva ia au marau niu ni ra tu na noqu itokani. O Nick, dua na cauravou kilai ena nona dau gunu, gole cake yani vei keitou.

“O sega beka ni gunuva na gunu, o ya?” a taroga o koya.

“Se sega,” Au sauma lesu.

“Kevaka o ni gunuva,” a kaya o Nick, “o ni na veivutuni taka tu ena nomu bula taucoko.”

Au Kidacala. Au kila ni dina o koya. Au sega

ni via gunuva. Au a vinakata meu lewena na

Lotu. Au vakasuka lesu na bilo, au tatau mai na soqo,

*Ira na noda itokani era wasea e dua na
duidui ni rawarawa—se dredre—na noda
bulataka na vei vakatagedegede ni
noda bula.*

vakavinavinaka niu sega ni vakayacora e dua na digidigi ca.

Na mataka ni siga tarava au lako iLotu, au kunei rau na kaulotu, ka biuta e dua na noqu tikini siga ni papitaiso. Mai na siga oya au sega vakadua ni gole ena dua tale na soqo ni marau se gunuva na yaqona ni vavalagi. Au sotavi ira na noqu tokani ena lotu ka keimami wasea vata kei au na varau ni bula. Au se tokani voli ga kei ira na lewe ni noqu bure, ia au vakamatatataka vei ira na vakatagedegede ni noqu bula. Na gauna era kila kina na bibi ni noqu maro-roya na vakatagedegede ni bula qo, era rokova ka sega ni dau vakayarayarataki au. Era dau raica na noqu dau biuta na rumu na gauna e saravi kina na yaloyalo sega ni dodonu me saravi kei na sere sega ni dodonu me rogo era dau rokovi au.

E vakaukauwa taka na noqu ivakadinadina na veika au lako curuma oqo, kau saga vakaukauwa meu kua ni vakalutuka na vakatagedegede oqo me baleta na nodra vei vakayarayarataki mai vei ira noqu icaba. Au kila ni sala vinaka duadua na gauna eda sota-va kina eso na digidigi dredre mo taura dei na vakaitagedegede ni bula ka mo taura dei mai ena vakatekivu.

Au kila ni Tamada Vakalomalagi ena sauma na noda masu ka vakaukauwataki keda meda vorata na veitemaki. Au vakavinavinakataka na Yalo Tabu na nona uqeti au meu digitaka na ka dodonu. Au kila ni vakatagedegede ni bula ni Lotu a tu me taqomaki keda, kau vakavinavinakataka niu digitaka meu muri koya e vukei au meu mai lewena na Lotu. ■

E vakaitikotiko mai Utah, Amerika, o koya e vola.

VAKA SEGA KI NA VEITEMAKI

“Ira vakayadua na dau caka cala era dau vinakata meda tokoni ira qo e dau yalo dei kina ena ka era cakava ni cakava talega o ira na tokoni koya tiko. E dau vinakata me ra vakayagataka iko. Qori e dua na itovo matau meda ciqomi kina mai vei ira na noda icaba se tikini dua na ilawalawa...

Dua na ka dredre meda raica sa ikoya na nomu raica na nomu kaukauwa kei na nodra rokovi iko lo tu. E sega ni dodonu me yavalati ena nomu vakatagedegede ni bula mo ciqomi kina mai vei ira na nomu itokani. Na levu ga ni nomu talairawarawa, na nomu na tu taka na yavu dei, kei na nona vukei iko na Turaga mo vorata na vei temaki.

Elder Richard G. Scott (1928–2015) ena Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua, “Kena Vakayacori na Digidigi Dodonu,” *Ensign*, Nov. 1994, 37.

Vorata na Veimoici ni “IVAKARAU NI TABAGONE”

Mai vei Charlotte Larcabal

Mekasini ni Lotu

E levu na ka e tukuna o vuravura me baleti ira na itabagone ena gauna oqo. O sa rogoca beka e so na veivakaduiduitaki se o rogoca e dua e vosa kudrukudrutaka tiko me baleti “ira na gone ena gauna nikua.” E levu tu na vakadidike e baleti iko—na nomu ivakarau ni vakayagataka na veimaliwai raraba ena mataveilawa, na veika o volia, na lekaleka sara mada-ga ni gauna o rawa ni o vakarorogo vinaka kina.

Ia o Peresitedi Russell M. Nelson, na Peresitedi ni Kuoramu ni Apositolo Le Tinikarua, e kaya ni “sega ni dau-logaloga vinaka” vua ni dau rogoca ni ra solia na daunivakadidike na veika era kunea me baleti ira na itabagone. “Ia na ka dina,” e kaya o koya, “ni sega soti ni dua na ka vei au na veika era kaya na *kenadau* me baleti kemuni mai na veika sa tukuna vei au na Tura-ga baleti kemuni.”¹

E sega ni gadreva na Kalou na vakadidike se veivakaduiduitaki me kilai iko. E sega ni raici iko o koya ni o dua na iwiliwili se dua na tamata e bikai tu ena veika e vakatokai iko kina “o vuravura”.

“E lomani iko o Koya sega ni baleta walega o cei o iko ena siga nikua ia sa baleta talega na tamata lagilagi ka rarama e rawa ka tu vei iko na kena gagadre mo vakakina,” e kaya o Peresitedi Dieter F. Uchtdorf, iKarua ni Daunivakasala ena Mataveiliutaki Taumada.²

Guilecava na veika e kaya o vuravura.

E raici iko vakacava na Tamada Vakalomalagi?

E sega ga ni raici iko na Kalou, e lomani iko o Koya.

O via vorata na veimoici kei vuravura? Tekivu mo raici iko vaka e raici iko na Tamada Vakalomalagi kei ira na Nona italai digitaki. Vinakata mo basuraka na veivakaduiduitaki? Oqo na Gauna me da Tucake ka cakacakataka! Me vaka e dua na yabaki 12, e vakana-numi rau na Nona itubutubu o Karisito “ni sa kilikili kei au meu tiko ena vale nei Tamaqau” (Luke 2:49).

E sega ni gone sara o Koya, sa vaka talega kina o iko. Na taro e tarava oqo: Ena rawa vakacava vei iko mo

kilikili kei Tamamu Vakalomalagi?

Nona “bisinisi” e sa baleta na “tawa mate rawa kei na bula tawamudu ni tamata” (Mosese 1:39), sa rawa vei iko mo sa na baleta na bisinisi nei Tamamu ena nomu solia na nomu vinakadua mo rawata na kemui tuvaki dina ka mo yaco mo dua na dau vukei ira na tani me ra rawata na kedrai tuvaki dina.

Oqo na gauna sa gauna mo vakaitavitaki iko ena veika me baleta na nomu bula ena veisiga ni mataka. Na cava o rawa ni cakava *ena gauna oqo* me rawa kina ni o yacova yani na ituvaki e kila na Tamada Vakalomalagi

Ena rawa ni o bula kina Nona rai
me baleta na kemui ituvaki.

**AU SA CAKACAKA TIKO
MEU RAWATA NA KEQU
ITUVAKI VINAKA DUADUA
ENA NOQU...**

Vulica na ituvatuva vakailavo? vakavinakataka noqu vulica na kosipeli? Tauyavutaka na kena taleitaki na veiqaravi? Wasea na nomu sa cakacataka tiko na nomu veisiga ni mataka ena nomu vakauta mai na itukutuku kina liahona@ldschurch.org se ena tabana ni LDS Youth Facebook se Instagram.

ni o rawa ni yacova, e sega walega ena tawamudu ia ena bula talega oqo?

O vinakata mo vakamau e valetabu? Digia oqo me savasava na nomu nanuma, vosa kei na ivalavala. O raici iko beka ni o vuli tiko ena dua na univesiti? Tauyavutaka e na kila matau ni vuli lesoni. O vinakata beka mo kaulotu? Tomana kina na nomu ivola ni vuli kosipeli na *Vunautaka Noqu Kosipeli* vakabibi na (wase 3). O vinakata beka mo rawa ni qarava e dua na matavuvuale? Vulica mo rawa ni cakava ka marroya e dua na ituvatuva vakailavo ena gauna saraga oqo.

E rawa talega ni o raica na veika e vakamarautaki iko ena *gauna oqo*. O taleitaka beka na vulici ni veika vakafika? Taba piano? Vola italanoa? Tomana tikoga! Raica na sala o rawa ni vakavinakataka: kalasi e koronivuli, veisisivi, vultira, kei na so tale.

Vorata na veimoici ka basuka na veivakaduiduitaki!

Lewa oqo na nomu veisiga ni mataka. Na cava o sa cakava tiko mo rawa ni yacova na nomu ituvaki vinaka duadua? Tuku-na mai vei keitou ena nomu imeli mai ena liahona@ldschurch.org se biuta e dua na itukutuku ena tabana ni LDS Youth Facebook se Instagram. ■

IDUSIDUSI

1. Russell M. Nelson, "Tudei Vakatomata ni Mileniumi Dina," *Liaona*, Oko. 2016, 46.
2. Dieter F. Uchtdorf, "Bulataka na Kosipeli ena Reki," *Liaona*, Nove. 2014, 123.

LAMATA ENA VAKABAUTA

Vakawagaca na buka ni nomu vakabauta me lamata caka ka ulapaleta na dravuisiga ni vakatitiga.

**Mai vei Peresited
Henry B. Eyring**
Matai ni Daunivakasala
ena Mataveiliutaki
Taumada

MO NA RAWA NI KILA GA VAKATAKI IKO

Kemuni na itokani tabagone, na neitou gagadre me baleti kemuni sai koya mo kila vakataki iko, galala mai vei ira na tani, ni sa dina sara na Kalou ni lomalagi, e kilai iko o Koya, ka sa sorovaka na ivalavala ca ni vuravura na Luvena.

Na neitou vakanuinui ni o na rawata vakataki iko na ivakadinadina tawayavalati rawa ni kospeli i Jisu Karisito e sa vakalesuimai e vuravura ena iotioti ni gauna. E duidui sara na nona ilesilesi o Josefa Simici, ia na nona masu malumalumu e ivakaraitaki vinaka sara vei iko kei au. E gole ki na veikau o Josefa me **masu ena vakabauta** ni na sauma e dua na Kalou dauloloma na nona masu ka vakamatatataka na nona lomatarotaro. E rawata na veivakadeitaki oqori mai na **wiliki ni vosa ni Kalou** ka **qai ciqomi e dua na ivakadinadina** ni dina na veika oqori. E masu talega o Josefa ena gagadre me sega walega ni rogo ca ka muria veitalia ga na kena isau. E a yalayala o koya ni na **cakacakataka na cava ga ena tukuna mai vua na Kalou** vei koya.

Ena yalo oqori, au via bolei ira na itabagone ni Lotu oqo. Oqo na ibolebole: mo kila ga vakataki iko ni dina na veika oqo. Ena rawa ni o cakava oqo ena nomu vakamuraia na ivakaraitaki nei Josefa Simici: **vulica na ivolanikalou**, me lutu sobu sara vakatitobu ki yalomu na vosa oqori, **qai vakasamatata sara vakatitobu** vakawasoma, ka qai **kerea vua na Kalou**, ena gagadre mo ciqoma na Nona veidusi—vakaidina sara me yaco na Nona lewa.

Ena rawa beka ni rorogo vaka veisureti na ibolebole oqo, ia, au yalataka vei iko ena taura e dua na igu bibi. Au sega ni rawa ni yalataka ni na lako mai na kena isau ena loma ni dua na siga se macawa, ia, au yalataka ni na vosa vei iko na Kalou ena Nona sala ga o Koya, kei na Nona gauna, kevaka o kerekere ena vakabauta. Ni o sa **ciqoma** ka **qai cakacaka ena veisureti oqo**, o na raica ni na sega walega ni lako mai na kena isau, ia o na tauyavutaka talega na ivakarau ni rawata na kila ka vakayalo ena vakalougatataki iko ena nomu bula taucoko. ■

Mai na dua na soqoni ni veiraici e matanavotu ena Maji 2017 kei Peresitedi Henry B. Eyring kei Elder Jefferey R. Holland.

O SA BULATAKA VAKACAFA NA KA QO?

Ni Soli vakasama tiko ena soqoni ni veiraici e Matana Votu: “Na ka bibi au vakila kina sai koya na matata ni bibi ni kena vulici na ivolanikalou kei na isau eda na rawata mai kina. Au taleitaka talega na veiwasei me baleta na masu kei na sala meda toroyani kina vua na Kalou ni masu. Au vakila ni masu e dodonu me ka yadua ia, meda qarauna na noda toroyani Vua na Kalou ena vakarokoroko, ni sa Tamada Vakalomalagi, ka sega walega ni dua na itokani.”

Joshua C., Hawaii, Amerika

“Me kuri ni masu kei na vulica na ivolanikalou, na cava na sala vinaka ni nomu na vaqacacotaka kina noqu ivakadinadina?”

Ena sega ni lako taucoko mai ena dua na gauna na nomu vakadinadina. Ena tubu cake tiko vakamalua na nomu bula vakayalo ena dua na gauna—me vaka e kaya na ivolanikalou ka kaya, “na ivunau ena ivunau, vakalailai eke ka vakalailai e kea” (2 Nifai 28:30). Ena dodonu mo na vakabulabulataka ka vakaukauwataka tiko na nomu vakadinadina, vaka ga e dua na soreni kau e bula tiko (raica na Alama 32:28–43). Ia me vaka na vunika ena sega ni rawa ni bula ena wai duadua ga, e sega ni dua ga na sala “vinaka” ni nomu vakaukauwa taka na nomu ivakadinadina. O na gadreva e vica toka na kena sala.

Na masu kei na vulica na ivolanikalou eso na sala vinaka ni nomu vaqacacotaka kina na nomu ivakadinadina. Ena nomu vulica na kosipeli, ka masu na dina ni nomu via kila ni dua na ka e dina, ena vukei iko na Yalo Tabu mo vakila na dina ni kosipeli (raica na Moronai 10:4–5).

E rawa ni o vaqacacotaka na nomu vakadinadina ena nomu maroroya tiko na ivakaro. Na nomu bulataka kina na yavu ni kosipeli—sa ikoya na lolo, maroroi na Siga ni Vakacegegu, se vaka itavi na gauna ni sakaremede—o na tekivu taukena e dua na vakadinadina me *baleta* kei na *vuna* e dina kina, mai na *kena* e dina. E kaya o Jisu kevaka e dua na tamata sa via cakava na “loma i koya,” ena kila nai vakavuvuli” (Joni 7:17).

E dua tale na sala me da vakabulabulataka na noda vakadinadina meda veiwasei. A kaya kina o Peresitedi Boyd K. Packer (1924–2015), ena Qoramu ni Apositolo Le Tinikarua, “Ena qai *kune* na *ivakadinadina* ni sa na cavuti!” (“The Candle of the Lord,” *Ensign*, Jan. 1983, 54; *Tambuli*, July 1983, 34). Sa rawa mo wasea na nomu ivakadinadina e vale ni Lotu, semineri vakakina vei ira na nomu itokani. Baleta na gauna o cakava kina, ena rawa me vakadinadina-taka vei *iko* na Yalo Tabu ni veika o wasea tiko e dina.

Na gauna o vakaukauwataka kina na nomu vakadinadina ena vuqa na sala, ena tubu ka titobu, o na qai vakila na vakacegu kei na marau.

Cakacaka vata kei ira na Daukaulotu

Na cakacaka vakadau-kaulotu e dua na sala vinaka ni kena vakaukauwataka ni noqu ivakadinadina. Vuqa na gauna au dau cakacaka kei ira na daukaulotu, au vakila na loloma nei Karisito.

Joy D., yabaki 19, Leyte, Philippines

Sasaga meda Tisaipeli

Eda rawa ni vakaukauwataka na noda vakadinadina meda saga meda vaka e dua na tisaipeli dina nei Jisu Karisito. Na talairawarawa ki na ivakaro ni Kalou ena buli keda meda gumatua ena noda ivakadinadina, ka kena ikuri ena vakaukauwataka cake sara ka vakarautaki keda ena nona matanitu na Kalou (raica na V&V 76:79). E rawa ni o vakaukauwataka talega na nomu ivakadinadina ena nomu wasea.

Elder Mule Simon, yabaki 23, ena Democratic Republic ena Tabana ni Kaulotu e Congo Lubumbashi.

Lako ena Kaulotu

Nomu lako lai kaulotu ena vakaukauwataka na nomu vakadinadina vei iko vata kei ira kemuni vakavulica tiko. Na gauna ni kaulotu o na vulica mo na vakararavi vakalevu vua na Turaga ka sega ni nomu kaukauwa vakataki iko. Na kaulotu ena vakaukauwataka iko kei na gauna o qarava kina na Turaga kei na nona cakacaka ena vakaukauwataka na nomu vakadinadina.

Elder Bailey Peaali'i Williams, yabaki 19, Tabana ni Kaulotu e Singapore

TARACAKE NA NOMU IVAKADINADINA

“Ia, me vaka e dua na kau e tubu tiko, [nomu vakadinadina] sa dodonu me vakabulabulataki de na malai... E tiki ni kena vakabulabulataki na nomuni ivakadinadina e dodonu mo ni talairawarawa ki na ivakaro.”

Peresitedi Henry B. Eyring, iMatai ni Daunivakasala ena Mataveiliutaki Taumada, “Na Vakadinadina e Bula,” *Liahona*, May 2011, 125.

Vakarogoca na Yalo Tabu

Na nomu lako i lotu, wilika na ivolanikalou, vakarorogo ena vosa ni koniferedi kei na vuqa na ka ena vakaukauwa taka ga na nomu ivakadinadina, kevaka o vakarogoca na Yalo Tabu. Ena vakadinadinataka o Koya na dina vei iko. Mo dau vakarogoca na Yalo Tabu, baleta ni tiko o Koya ka na vukei iko mo vakaukauwa taka na nomu ivakadinadina.

Alyssa B., yabaki 16, Virginia, Amerika

Wasea na Veika o Kila ni Dina

Au vulica dua na sala talei meu vakaukautaka kina na noqu vakadinadina meu wasea na noqu vakadinadina vei ira na tani. Na vei gauna au dau wasea na ka au vakabauta ni dina—vacava na kena rawarawa se ka lailai—au vakila na katakata ni lomaqu, ka dau kauta mai na veivakadeitaki ni ka kece au tukuna e dina! Ka kena ibalebale, au vakila ni noqu ivakadinadina e vakaukauwataki.

Douglas S., yabaki 20, São Paulo, Brazil

Mo Vaka i Karisito Vakalevu Cake

Eda rawa ni vakaukauwataki na noda vakadinadina meda vaka i

Karisito. Au vakaukauwataki na noqu vakadinadina ena gauna e vakaraitaka kina na nona loloma savasava na Karisito kau qaravi ira na tani vaka na qaravi ira na noda iVakabula.

Kyung Jin P., yabaki 17, Seoul, South Korea

Wasea na Nomu iVakadinadina

E dua tale na sala me da vakabulabulataki na noda ivakadinadina meda wasea. Eso na gauna eda wasea kina na noda ivakadinadina, eda na kunea. Ena rawa ni o lolo mo kila vakataki iko ni ka o vakavulica tiko e dina. Au sa cakava ruarua na ka oqo, ka sa vakaukauwataki vakalevu na noqu ivakadinadina.

Porter S., yabaki 12, Idaho, Amerika

Qaravi Ira na Tani

Au nanuma ni dua na sala vinaka ni kena vakaukauwataki na noda vakadinadina sa

ikoya ya na veiqaravi ka sega walega ni masu kei na vulici ni vosanikalou. Gauna eda qaravi ira kina natani, eda vakaraitaka vua na Kalou ni da kawaitaki ira tiko na luvena. Eda, na ciqoma talega na yalo tabu na gauna eda cakava tiko kina na cakacaka ni Kalou. Au kila ni vuqa na gauna au ciqoma kina na vakacegu ena gauna ni dredre kei na sau ni noda taro na gauna eda veiqaravi kina.

Caroline J., yabaki 18, Utah, Amerika

TARO E TARAVA

Au na sureta vakacava na Yalo Tabu ena lomani noqu vale kevaka era veiba ka veivala tiko na tamata?

Vakauta nomu isaunitaro ka, kevaka e gadrevi, e dua na itaba totoka ena Noveba 15, 2017, ena liahona.lds.org (kiliki ena “Submit an Article”) or by email to liahona@ldschurch.org.

Yalovinaka me oka kina na veika oqo: (1) yacamu tau-coko, (2) tikinisiga ni sucu, (3) tabanalevu se tabana, (4) iteki se tikina, (5) nomu ivola ni veivakadonui, ka, kevaka o se bera ni yabaki 18, na ivola ni veivakadonui mai vei rau na nomu itubutubu (e ciqomi na imeli) me tabaki nomu isaunitaro kei na itaba.

Ena rawa ni moici na isaunitaro e so me baleta na kena balavu se kena matata.

Mai Paris

Mai na veivakatarogi Amie Jane Leavitt, Utah, Amerika

*E duidui na yasai
vuravura keitou tiko
kina, ia e tautauwata
na veika keitou vakila
ni tara volekati keitou
na valetabu!*

*Na kabakaba wirini
ena Valetabu e
Paris Varanise*

Na yacaqu o Rachel. Au tiko volekata na Valetabu e Paris France.

Na valetabu e bibi kina noqu matavuvale. Ni se bera ni tara na valetabu e Paris, keitou dau lako vakamatavuvale kina Valetabu e Frankfurt Germany vakavica ena dua na yabaki. E tini na auwa na draiva yani kina ka lesu mai.

Keitou taleitaka na neitou sarava na kena sa tara na valetabu vou. Ena veimacawa, keitou dau lako sobu kei rau na neitou itubutubu me keitou lako i raica na kena sa tara tiko. E liu eratou basuraka sobu e dua na vale makawa qai kelia yani e dua na qara levu. Sa qai tekivu na kena tara na valetabu ka cecere tikoga ki cake. Segaga ni bera sa duri tu na vale ni Turaga!

Keitou sa nanamaki sara me keitou lako yani ki valetabu ena dua na vakaveitacini siga. Na tuakaqu o Esther, sa na rawa me caka papitaiso o koya. Keitou sa sega ni rawa ni waraka na gauna me keitou lako yani kina. Keitou taleitaka na valetabu ka marautaka ni rawa ni dua ena neitou vanua!

ki Sapporo

Na chandelier ena rumu vakasesitielei ena Valetabu mai Sapporo Japani

Na yacaku o Koshi. Au tiko volekata na Valetabu e Sapporo Japani. Au dau taleitaka na dabe tu ena katubaleka ni neitou vale ka vakasarava na tara ni valetabu.

Ena gauna ni dolararaba, au sureta e dua noqu itokani vina-ka me lako mai kei keitou. E sa totoka vua na veika kecega.

Au dau taleitaka na vakatabui ni valetabu me kena siganisucu. E noqu siganisucu talega na siga oya. Vaka talega kina na nona o Peresitedi Monson. Keitou a tiko vata kei rau na noqu itubutubu ena gauna e vakatabui kina.

Au vakavinavinaka niu tiko volekata na valetabu. Niu dau sotava na siga dre-dre e koronivuli, au dau taubale curu mai na rara ni valetabu ka lako yani ki vale. Au vakila na nona lomani au na Tamada Vakalomalagi niu dau tiko e kea. Au sa nanamaki ena gauna au rawa niu curuyani kina ka caka papitaiso ka meu na qai vakamau talega kina. ■

Mai vei Elder
Robert D. Hales

Ena Kuoramu
ni iApositolo
Le Tinikarua

Ena vukei au vakacava na Yalo Tabu?

Na Yalo Tabu sa ikatolu ni Lewetolu Vakalou.
E vakadinadintaki Tamada Vakalomalagi kei
Jisu Karisito o Koya.

E vosa malua kina noda
vakasama kei na yaloda.
Ena duidui beka na
noda rogoci Koya.

E solia vei keda o koya
na isolisoli vakayalo. E
solia vei keda na vuku
ka vukei keda me da
nanuma na veika bibi.

E vakavulici keda o Koya.
E solia vei keda na inuinui
o Koya. E vukei keda o
Koya me da caka vinaka.

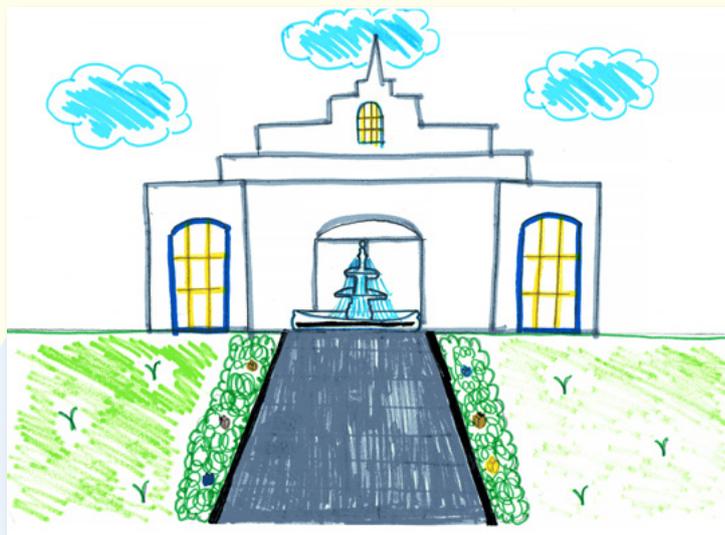
E vukei keda talega
na Yalo Tabu me
da vakayacora na
digidigi bibi.

E vukei keda me
da savasava mai
na ivalavala ca. E
vakacegui keda o Koya.

NODA TABANA

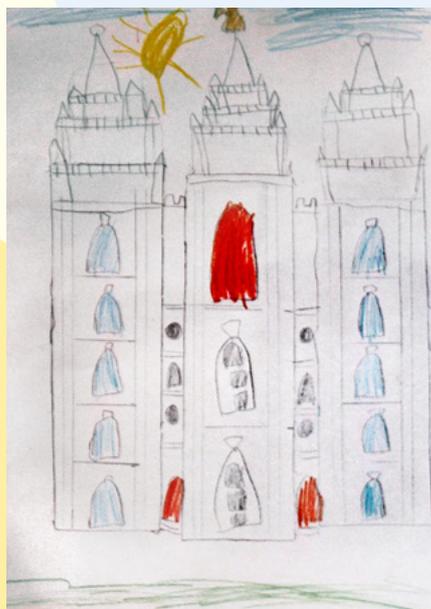
*Na Raivotu i Liai, mai vei Maria V.,
yabaki 10, Brazil*

Valetabu e Lima Peru, mai vei Valeria T., yabaki 9, Peru

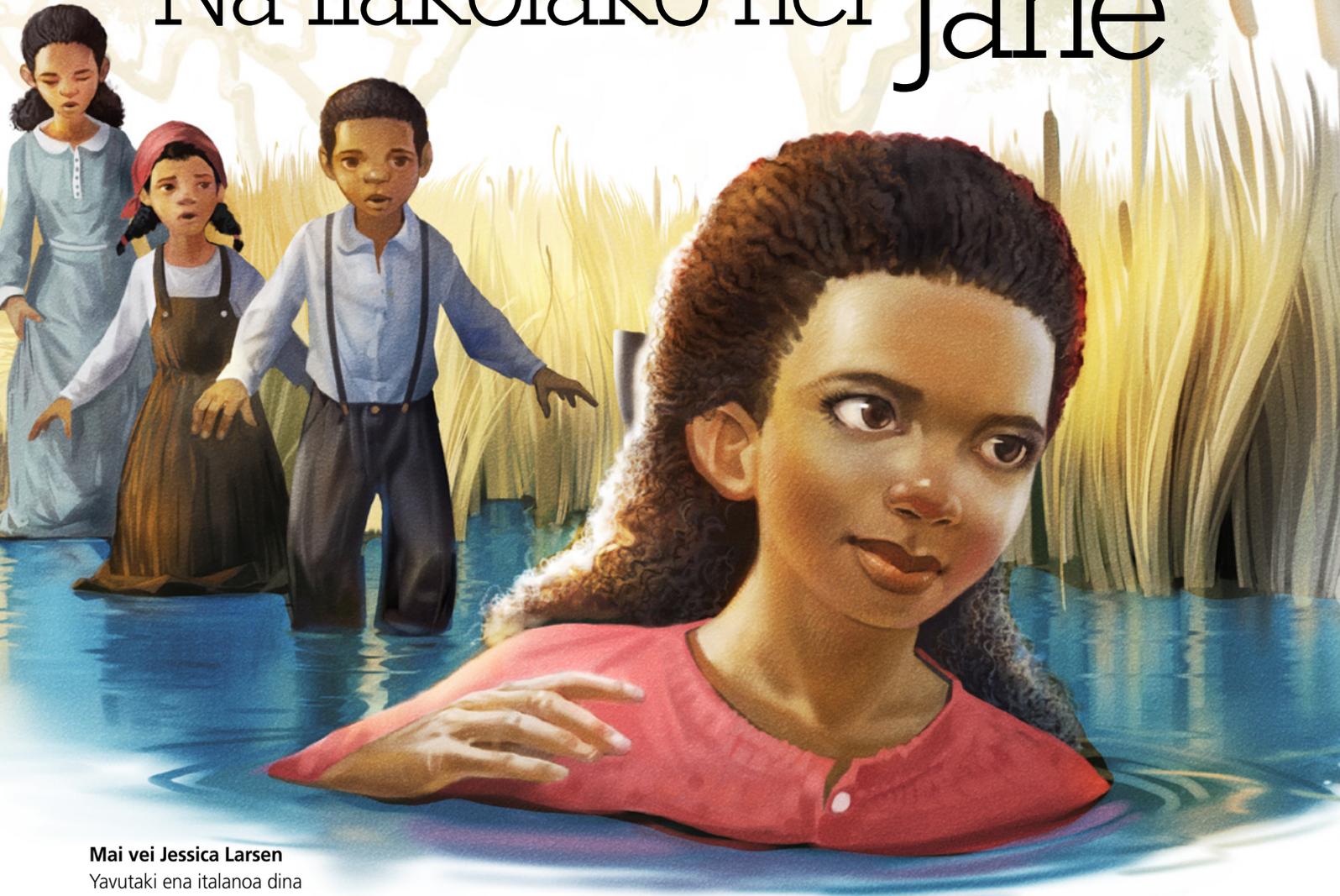
*Valetabu e Guayaquil Ecuador, mai vei Landys Z.,
yabaki 10, Ecuador*

*Valetabu e Salt Lake mai vei
Melissa L., yabaki 5, kei Amelia L.,
yabaki 2, Estonia*

Na ilakolako nei Jane

Mai vei Jessica Larsen
Yavutaki ena italanoa dina

New York, Amerika, 1843

E sarava tu o Jane Manning na kena sa soko yani na waqa mai na Drano o Erie. E vakila o koya ni sa vaka sa soko talega yani kina na nona tatadra.

Ena dua na yabaki sa oti, e lewena o koya Na Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai ka vakatulewa me toko yani me tiko kei ira na Yalododonu e Nauvoo. Eratou a lakovata kei koya ena Drano o Erie ki Buffalo, New York, na tinana kei na vitu tale na leweni matavuvale. Ia e Buffalo, eratou a sega ni vakatarai me ratou vodo ena waqa baleta na roka ni kulidratou.

“Na cava eda cakava oqo?” e taroga malua yani na tacina, o Issac.

E voqa na taro oqori ena cagi batabata. E tiko mai na 800 na maile (1,287 na kilomita) o Nauvoo. E rawa ni ratou soro ga ka gole yani ki vale, qai tovolea tale vakamalua. . . .

Ia, e sega ni rawa ni wawa o Jane! E kila o koya ni dina na Vola i Momani. E vosa tale mai vei ira na parofita na Kalou. E gadreva o koya me yaco yani e Nauvoo kei na nona matavuvale.

E vakadodonutaka na tabana o Jane ka rai yani kina ra. “Tou taubale.”

Ka ratou cakava sara. Me yacova ni sa yavu yani na nodratou ivava. Me yacova ni sa mavoa mai ka kavida na boto ni yavadratou ka ratou masu me ratou vakabulai. Ena so na gauna eratou moce ga e tautuba, na vavaku ni kabu e sa vakatale na lutu ni uca cevata. Eso na tamata era tukuna ni ratou na vesu, baleta ni ra nanuma ni ratou tamata daucakacaka ka ratou dro mai. E sega ni kila na matavuvale na Mannings eratou matavuvale loaloa ka galala. Ka ratou taubale yani, ka laga serenilotu me toso tiko kina na gauna.

E ratou sa voleka sara ki Nauvoo ni ratou sa yacova yani e dua na uciwai.

“E sega na kawakawa,” e kaya o Issac.

E deguvacu o Jane. “Edatou na taubale takosova ga yani.” Ni butu yani e lomani uciwai, e yaco mai nona qurulasawa na wai. E toso toka ga yani vakamalua. E kui mai na wai ki duruna ka qai yaco yani ki tolona. Ni sa yaco yani na lomadonu ni uciwai, sa yaco tu na wai e domona! Kalougata, ni sega ni qai titobu tale, ka ratou takoso yani vakavinaka na matavuvale na Manning.

E ratou sa qai yaco yani ki Nauvoo. E raica rawa tu yani o Jane na lalaga totoka ni Valetabu e Nauvoo ena dua na delana ka raica sobu tu yani na veibuca. E dina ga ni se bera ni oti e kauta saraga na nona icegu. E dua e qai dusi iratou yani ki na vale e tiko kina na parofita o Josefa.

E duri tu e mata ni katuba e dua na marama balavu

ka buto na roka ni ulu-

na. “Dou curu mai,

dou curu mai!” e

kacivaka yani

o koya. “O au o

Emma Simici.”

Na veiminiti e tarava

e sega ni matata. E sotava na Parofita o Jane, ka qai tuva yani eso na dabedabe ena loma ni rumu vei iratou na matavuvale na Manning. E dabe yani ena vakavinavinaka o Jane, ka qai vakarogoci Josefa ena nona vakamacalataki iratou ki vei ira kece e kea, oka kina na nona itokani o Dr. Bernhisel. Sa qai vuki yani vei Jane o Josefa, “O iko sa liutaka mai na ilala lailai oqo, e dina beka?” e taroga yani.

“Io, saka!” e sauma yani o Jane.

E dredre o Josefa. “Me vakalougatataki iko na Kalou. Ena gauna oqo au via rogoca na vei ka me baleta na nomudou ilakolako.”

E tukuna o Jane me baleta na mavoa ni yavadratou kei na moce ena ucecevata kei na tokosovi na uciwai. Era vakarorogo kece. “Ia, e sega soti ni ca sara,” e tinia yani o koya. “Keitou sa lako tiko ka marau, laga serenilotu ka vakavinavinaka tiko Vua na Kalou ena Nona vinaka

tawayalani kei na veivalougatataki vei keitou, veitaqomaki kei na kena vaka mavotaki na yavai keitou.”

Keirau a vagagalu mada vakalailai. “Na cava o vakasamataka mai kina oya, Vuniwai?” E qai kaya yani o Josefa, ni sabica na durui vuniwai. “E sega beka ni vakabauta o ya?”

“Kevaka o au oqori, keu sa vakasuka ka lesu yani ki vale!” E vakadinata o Vuniwai Bernhisel.

E deguvacu o Josefa ka qara yani vei Jane kei na nona vuvale: “Vakalougatataki iko na Kalou. Dou sa tiko maliwai ira na itokani.” ■

E vakaitikotiko mai Texas, Amerika, o koya e vola.

Na MRI kei Sarah

Mai vei Juliann Doman

Yavutaki ena italanoa dina

“Ni a tiko e vuravura o Karisito, e yalataka o Koya ni na tala mai na Yalo Tabu me vakacegui keda, na noda itokani dina ka tawamudu” (Children’s Songbook, 105).

“E rairai ena gadrevi me na caka e dua na MRI kina dakui Sarah,” e kaya o Dr. Frank. E matadredre yani vei Sarah. “Au sa na tuva me sa na caka ni mataka. Au na lesu tale mai ni oti e vica na miniti.”

E sa mai mosi toka ena dua na gauna na dakui Sarah. Ni yadra mai o koya ena mataka oya, e sa dua na ka na kena mosi ka sa mai dredre kina me tucake vakadonou, ka voleka ni sega ni taubale rawa. E lako mai o Sarah kei tinana me rau mai raici Dr. Frank me kilai na cava beka e leqa.

“E dua tale na MRI?” e taroga o Sarah, ni sa raici Tinana tu yani. E sa caka oti mada vua e dua na MRI. E vakananuma o koya na nona rere ena gauna e tu kina ena lomani misini levu oya ka tabaka na lomani yagona.

“Vosota Sarah,” e kaya yani o Tinana. “Ia, na itaba era na vukei Dr. Frank me kila na cava e leqa tiko e dakumu. Au kila ni rawa mo cakava. Au na tiko ekea kei iko. E boboka yani na ligai Sarah o Tinana.

“Ia, o iko o na sega ni rawa ni curu e loma kei au”, e kaya o Sarah. E cuva na uluna ka drodro mai na wainimata. E rawa ni tiko ena lomani rumu kei koya na Tinana, ia, na gauna e curu kina o Sarah ena lomani misini, e sa tu taudua o koya.

E a mokoti Sarah o tinana. “E dina oqori, ia, o kila tiko ocei ena *rawa* ni tiko e keya me vakacegui iko?”

E a nanuma o koya e dua na yaca ni Yalo Tabu e a rogoca o koya: *na Dauniveivakacegui*. De dua beka ena rawa ni vukei Sarah na Yalo Tabu me kua ni rere.

“Na Yalo Tabu?” E taroga o Sarah.

E deguvacu o Tinana. “Donu vinaka. E rawa ni o masu me vukei iko na Yalo Tabu. Keirau na masulaki iko talega kei Ta.”

Na ka oqori e solia vei Sarah e dua na vakasama toto-ka. “E rawa niu kerea vei Ta e dua na veivakalougatataki?”

A dredre o Na. “Sa dina sara. Au kila ena vinakata o koya me vakayacora vakakina.”

Na bogi oya e katora na ligana o Ta ena ulu Sarah ka solia vua e dua na veivakalougatataki vakamatabete. Ni a masulaki Sarah me vakacegui mai na Yalo Tabu, e a drodro na yagona e dua na katakata malumu. Na veika e vakila oqori o koya e tiko kei koya ena bogi taucoko.

Ena siga tarava e davo toka o Sarah ena idabedabe ka na vakasisi koya yani ena lomani misini ni MRI. E vakasamataka tale o koya na vosa e a cavuta o Tamana ena gauna ni veivakalougatataki: *Na Yalo Tabu ena tiko me vakacegui iko*. E a boboka matua na ligai Tinana o Sarah. Sa ratou qai vakasisi koya yani ena loma ni misini na nasi.

Na misini ni MRI e levu na kena rorogo ena gauna e tabaka tiko kina na dakuna. E davo sara toka vakadua o Sarah me rawa ni matata vinaka na itaba. E a lomaleqa

Jesse Fyabaki 17,
Utah, Amerika

Niu se yabaki lima, au a gadreva e dua na veisele ena gusuqu me tauri tani mai eso na gacagaca lalai ena gusuqu. E dua na ka noqu loma leqa ka rere. A qai masulaki au o tamaqu. Ni oti na veivakalougatataki, au vakila niu sa sega ni lomaleqa tale, ka keirau sa marau ni keirau vakila na Yalo Tabu.

mada vakalilai, ka qai vakila tale na katakata oya. E vakasaraga na nona dau mokoti au o Na. Se dua na itutuvi katakata. Au kila ni sa na VINAKA mai na veika kece. E sega walega ni kidava o koya sa oti tale! na MRI

E qai vakaraitaka na itaba ni dakui Sarah vei Tinana kei Sarah, o Dr. Frank ena nona valenivolavola. “Sa dua na ka vinaka ni o davo sara tu ga vakamalua,” e kaya yani o Dr. Frank vei Sarah ni tekiduru yani i yasana. “Na itaba ni dakumu e vakaraitaki kina ni o na gadreva mo sele me rawa ni vukei iko mo taubale tale vakavinaka.”

E tilo vakaukauwa sara o Sarah.

“Keitou vinakata me sa caka saraga ena gauna totolo duadua na veisele,” e kaya o Dr. Frank, ni raicake yani vei Tinai Sarah. Sa qai vuki tale mai vei Sarah. “Ena taura tale e vica na macawa e rawa ni o vakila tale na kemui tuvakivata ga e liu, ni oti noqu raici iko nikua, au kila o sa na vinakacake sara.”

E tovolea o Sarah me vakasamataka na veika kece e rawa ni cakava o koya ni sa na vakavinakataki koya o Dr. Frank. *Au na rawa ni cici ka qalo ka lade ena dua na ibinibini draunikau*. E sa malele tu o koya me na rawa ni cakava na veika oya. Ia, na veisele e rerevaki cake mai na MRI! Qai nanuma o Sarah na nona masu kei na veivakalougatataki a soli vua. E a tala mai na Dauveivakacegui na Tamada Vakalomalagi. Ena vukei koya tale o koya.

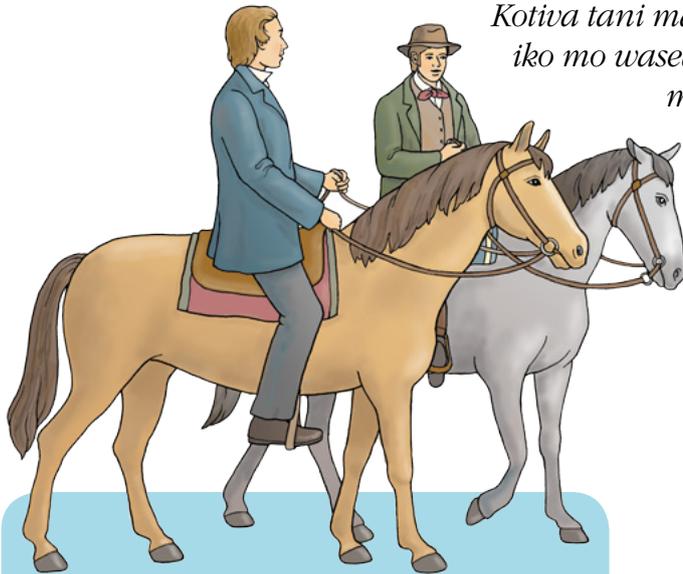
E a vakaraici Dr. Frank o koya. “Ena rawa beka niu lade yani ena binibini draunikau oqori?” e kaya o koya.

E dredre o vuniwai. “Ena rawa beka niu lade yani ena binibini draunikau oqori?” ■

O dauvolaivola e vakaitikotiko e Colorado, Amerika.

E Dua na Parotifa Vou

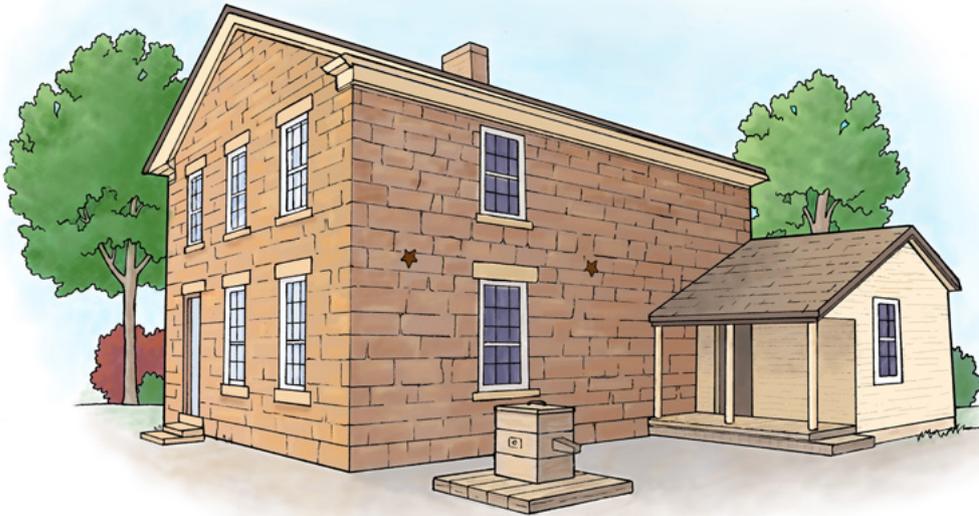
Kotiva tani mai na iyaloalo ogo me vukei iko mo wasea na italanoa ni itukutuku makawa ni Lotu.

Josefa Simici kei Airamū Simici

Biriqemu Yaga

Ena 1844, erau a curu kina valeniveivesu mai Carthage o Josefa kei Airamū Simici, me rau waraka e dua na veilewai. Eso na tamata ca era curu yani ki na valeniveivesu ka vakamatea na Parofita kei tacina! Era sega ni kila na Yalododonu o cei ena veisosomitaki. E muri, ena dua na bosa e vosa kina o Biriqemu Yaga, e yaco e dua na cakamana. E levu na tamata era kaya ni rairai ka rogorogo vata saraga kei Josefa Simici! Era kila ni o koya ena parofita e tarava. Eda sa kila tu ogo ni mate e dua na parofita, na Peresitedi ni Kuoramū ni iApositolo Le Tinikarua ena veisosomitaki. ■

Raica e vuqa tale na itukutuku makawa ni Lotu ena liahona.lds.org.

VEIVUKE TIKO, Dua na Penikau ena Dua na Gauna

Mai vei Caleb H., yabaki 10, Jamani

E tekivu kece ena gauna vakarautaka kina na noqu iteki e dua na cakacaka ni veiqaravi me ra vukei kina o ira na ise ni valu. Au taleitaka vakalevu na cakacaka ni veiqaravi oqo, au mani kerei tinaqu me tukuna vua na noqu qasenivuli me baleta na cakacaka ni veiqaravi oqo, na noqu qasenivuli e qai via cakava e dua na kei ira na kalasi va. Me varautaki e dua na ivakaraitaki me baleta na cakacaka ni veiqaravi oqo, na ganequ o Maddie kei au keirau a gole ena vei matanikatuba me keirau kere veivuke.

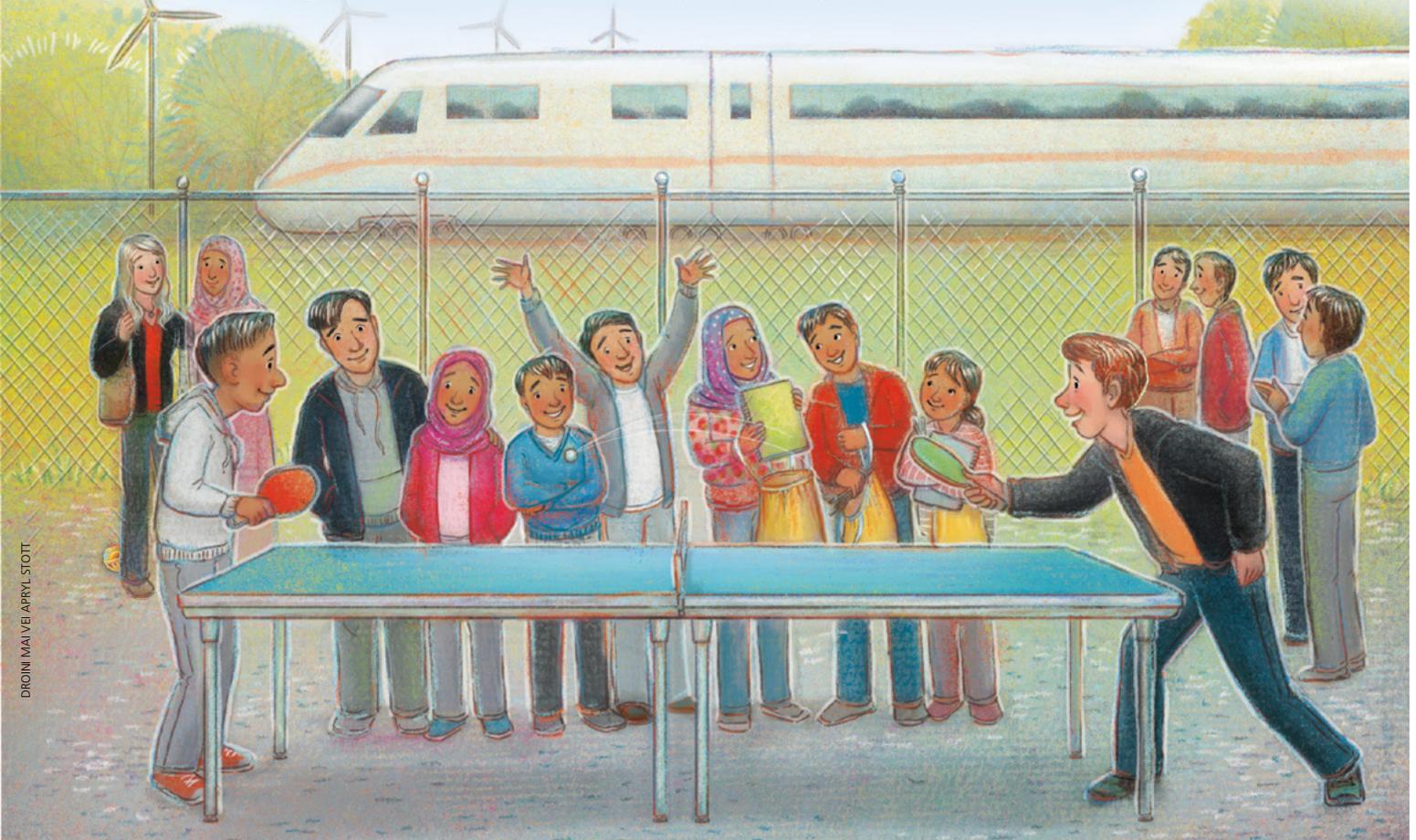
A qai yaco mai na siga me vakaraitaki kina na cakacaka ni veiqaravi oqo vei ira na kalasi 4. Au via rere vakalailai. Na kena dina, e a vuka na yaloqu ia au solia taucoko kina na noqu dina. Au tukuna kece vei ira na lewe ni kalasi va, na cava eda gadreva me iyaya ni vuli vei ira na ise ni valu. Au tukuna vei ira na neirau gole ka tukituki ena vei matanikatuba, ka bolei ira mera saga mera vinaka sara mai vei au ena kena kumuni na ilavo. Keitou rawata vata e 100 na kato ni yaya ni vuli! Keitou biu ivola ni volavola, penikau, kei na vuqa na yaya ni vuli. Keitou biuta talega

e loma e dua na vola ka kaya, “Ni Kidavaki Mai Jamani.”

Keirau a kauta kei na Tinaqu na iyaya ni vuli ena keba ni ise ni valu. Au sega ni na kaya ni totoka na keba, ia e tu e dua na kena rara ni qito kei na vanua ni vuli. E dua na sitima ni vanua e tiko ena keba ka sa rui rogolevu, era kaya na gone ni dau vaka na rorogo ni waqavuka e dau vuka tu mai Siria kei na veivanua tale eso. E via vaka tu beka na rorogo ni saukuro vei ira na gone era dau rogoca tu mai nodra vanua.

Au sotavi ira e vica na gone keimami tabavata, wili kina o Taniela, e dua na gone e vakasakiti na nona qito chess. E kani rarawa niu sega ni qito chess rawa kei koya, niu dau taleitaka na qito chess, ia era sureti au me keimani qito foosball kei na ping-pong. Era kaya na cauravou ni dua na ka na nodra galili ka dua na ka na nodra via lesu tale ivale ka lesu tale lai vuli.

Oti na neimani qito foosball kei na ping-pong, keitou mani vei soliyaka yani na yaya ni vuli. Au vakila na vina-ka ni lomaqu niu rawa ni cakava e dua na ka vinaka vei ira na gone era bula tu ena keba ni ise ni valu. ■

E sikovi Josefa Simici o Jisu

Mai vei Kim Webb Reid

Ena vuqa na yabaki
sa oti ni a Tucake
tale o Jisu, a dua
na vakatataro ni
cauravou na yacana
o Josefa Simici.
E sega ni kila o
koya na lotu cava
me lako kina.

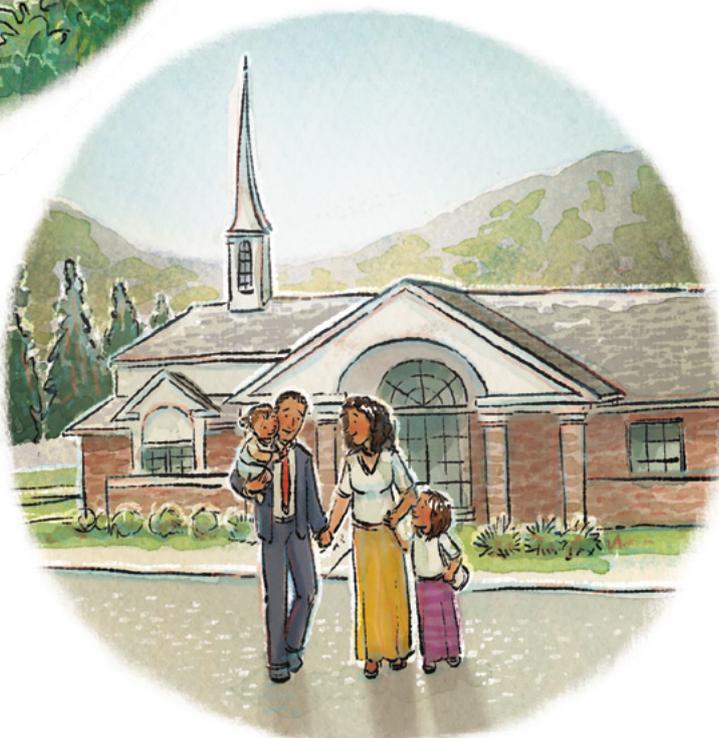

A wilika na iVolatabu
o Josefa. E tukuni
kina ni na sauma na
noda taro na Tamada
Vakalomalagi kevaka
eda masu Vua. A gole
o Josefa ki na veikau
me lai masu vua na
Tamada Vakalomalagi.

Rau siro sobu mai lomalagi o Jisu kei na Tamada Vakalomalagi. A kaya vei Josefa o Jisu me kua ni lako kina dua na lotu baleta ni ra sega ni vakavulici na veika kece e tiki ni Nona Lotu.

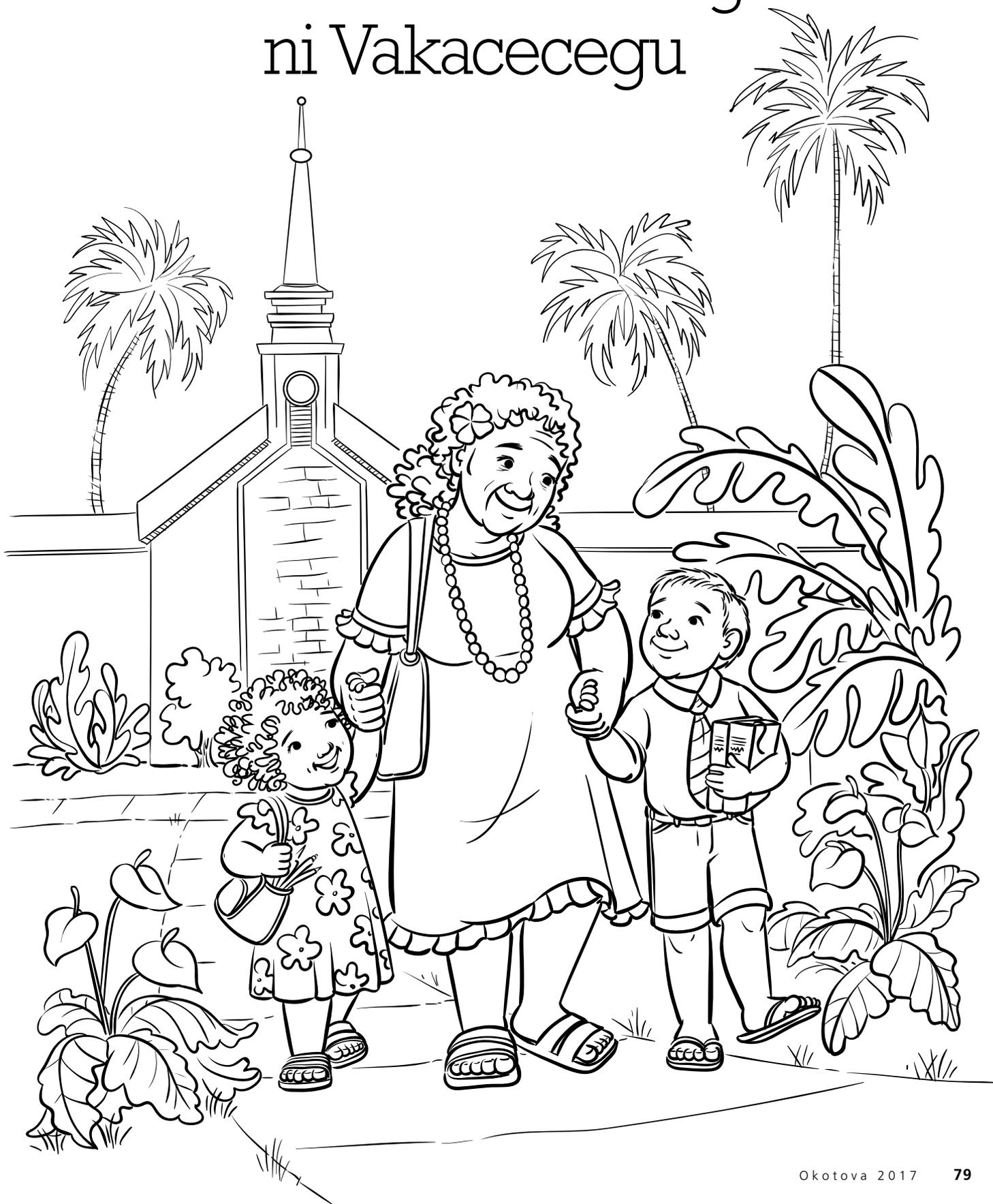
Na gauna tubucake kina o Josefa, a veivuke ena kena vakalesui mai ena vuravura qo na Lotu i Jisu. Ka kacivi na Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai. Ka vukei ira na tamata me ra vulica me baleti Jisu kei na Tamada Vakalomalagi.

Na kena wiliki na vosanikalou e vakavulici au me baleta na Tamada Vakalomalagi. Na gauna au masu kina, o Koya e sauma na noqu masu. ■

Me Vakatabui na Siga ni Vakacecegu

DROINI MAI VEI APPRYL STOTT

Mai vei Peresitedi
Thomas S. Monson

VUKEA E DUA NIKUA

O Keda na Liga ni Turaga. E sa nuitaki keda o Koya.

Au sa nuidei tu ni sa *lomadra* na leweni Lotu yadua me ra qaravi ira era gadreva na veivuke. Eda sa veiyalayalaitaka ena papitaiso me da “veivuketaka na noda icolacola me mamada kina.” [Mosiah 18:8]. E sa vakavica na kena tarai na yalomu ni o vakadinadinataka na nodra gagadre eso? E dau vakawasoma beka na nomu *gadreva* mo sa na veivuke kina? Ia e vakawasoma beka ena bula ni veisiga e sa vakaosooso tiko ga na bula ka o sa vakalaiva ga vei dua tale me veivuke, ni o vakila tu “io, ena dua tale ena qai mai veivuke ka qarava na veika oqo.”

Eda sa dau vesuki tu ga ena osooso ni bula. Kevaka e da duri vakatikitiki,

me da raica vakavinaka na veika eda cakava tiko, eda na raica ni . . . e levu na gauna eda vakayagataka tu ni da qarava tiko na veika e sega soti ni bibi ena taucoko ni tuvatuva ni ka kece, ka vakaweleweletaki na veika e bibi cake. . . .

“Eda sa vakavivoliti mai vei ira era na gadreva na noda veivuke, veivakatatataki cake, veitokoni, veivakalomavinakataki, loloma—se era noda matavuvale, noda itokani, veikilai, se vulagi. Eda sa liga ni Turaga e vuravura edaidai kei na itavi ni

veiqaravi ka vueti ira cake na luvena. O Koya sa vakararavi tu vei keda. . . . Me tara madaga na lomada e dua na serenilotu kilai

*Au caka vinaka beka li edai?
Sa dua li au bau vukea e gadreva
na veivuke?*

*Au veivakayaloqaqataki tu li?
Ke sega, au sa druka.*

*Sa dua beka e a vukei e dai
Baleta niu veivuke mai?*

Tauvimate na oca sa tokoni ne?

Au a yaga beka meu kila?

[“Na Caka Vinaka?” *Serenilotu*, naba 131].

. . . Me da qai dui tarogi keda ena taro . . . : “Na cava au sa bau cakava vua e dua nikua?” Na noqu ivakasala vei ira na lewenilotu e vuravura raraba me ra vakasaqara e dua e sotava tiko na dredre se tauvimate se galili, ka cakava e dua na ka vua nikua. ■

*“Na Cava Au Sa Bau Cakava Vua e Dua Nikua?”
Liaona, Nove. 2009, 84–87.*

**VEIVAKALOUGATATAKI,
MAI VEI LOUISE PARKER**

“Ka sa noqu inaki me’u vakarautaka me yaga vei ira na noqu yalododonu, ni sa noqu na ka kecega. . . .

“Ni sa sinai tu ko vuravura, ka sa veirauti na veika e tu ka na vo tale; io, au sa vakarautaka na ka kecega” (V&V 104:15, 17).

Me vulici vakalevucake na bula rawati koya, raica na tabana 32 kei na 40 ena ilavelave oqo.

E Tiko Talega ena iLavelave Oqo

ME BALETI IRA NA ITABAGONE QASECAKE

E Lima na Lesoni vei ira nai
Tabagone Qasecake mai vei
ira nai Apositolo Gone

“Eda na kilai ena noda digidigi, ka segai ena keda ituvaki”:
e dua vei ira na lima na lesoni mai na nodratou bula e lima
na imatai ni Apositolo Le Tinikarua ni Vakalesuimai—era sa
itabagone qasecake. Wilika talega na lesoni tale eso eda rawa
ni vulica mai vei ira.

t.44

ME BALETI IRA NA ITABAGONE

t.54

**ENA RAWA NI
VEISAUTAKA VAKACAVA
NA NOMU BULA**

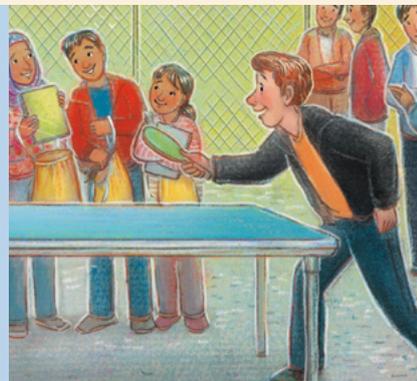
na iTukutuku ni Koniferedi

Na koniferedi raraba e sega walega ni dua ga na
soqoni—e imadigi talega ni veisautaka nomu bula.

ME BALETI IRA NA GONELALAI

VUKEI TIKO,
Dua na Penikau
ena Dua na Gauna

E vakaitikotiko mai Jamani o Caleb. E vinakata o koya
me cakava e dua na ka me vukei ira kina na gone era
tiko ena keba ni ise ka volekati koya. Sa qai tuvai mai
o koya e dua nai tuvatuva.

t.75

NA LOTU I
JISU KARISITO
NI YALODODONU
EDAIDAI